

ONTÜSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»	ТҮПНҮСҚА 77/11-1 (2024-2025) 84 беттің 1 беті
«ОҚМА» АҚ жанындағы медицина колледжінің «Фармацевтикалық пәндер» кафедрасы			
Симуляциялық сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар			

«Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ
жанындағы медицина колледжі

СИМУЛЯЦИЯЛЫҚ САБАҚТАРҒА АРНАЛҒАН ӘДІСТЕМЕЛІК НҮСҚАУ

Пәннің/модульдің атауы: «Фармакология»
Мамандығы: 09160100 «Фармация»
Біліктілігі: 4S09160101 «Фармацевт»

Курс: 3
Семестр: 5
Қорытынды бақылау: емтихан
Барлық сағаттардың/кредиттердің жалпы сағат саны КЗ: 120/7

Шымкент, 2024

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН МЕДИСІНА АКАДЕМИЯСЫ «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казakhstanская медицинская академия»
«ОКМА» АҚ жанындағы медицина колледжінің «Фармацевтикалық пәндер» кафедрасы - Симуляциялық сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар	77/11-1 (2024-2025) 84 беттің 2 беті

Симуляциялық сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар құрастырған оқытушылар:

Куандық Ә.Т.
Оңғарбек Қ.Е.

09160100 – «Фармация» мамандығы бойынша оқу жұмы жоспарының негізінде құрастырылды.

«Фармацевтикалық пәндер» кафедрасы отырысында қаралды және ұсынылды.

Хаттама № 1 «27» 08 2024 ж.,

«Фармацевтикалық пәндер» кафедрасының менгерушісі Р.Е. Ботабаева

«Фармацевтикалық пәндер» ПЦК мәжілісінде қарастырылды.

Хаттама № 1 «28.08» 20 24 ж.,

ПЦК төрайымы Р.Е. Ботабаева

«ОКМА» АҚ жанындағы медицина колледжінің Әдістемелік кеңесі мәжілісінде мақұлданды.

Хаттама № 1 «29» 08 20 24 ж., /

Әдістемелік кеңестің төрайымы Г.С.Рахманова

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«ОҚМА» АҚ жанындағы медицина колледжінің «Фармацевтикалық пәндер» кафедрасы		77/11-1 (2024-2025)
Симуляциялық сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		84 беттің 3 беті

5.1. Тақырып №1. Кіріспе. Жалпы рецептура.

5.2. Сабақтың мақсаты. Студенттерді фармакологияның негізгі ұғымдарымен және даму тарихымен таныстыру. Фармакологияда және тұжырымдауда қолданылатын негізгі терминдер мен анықтамаларды білу. Фармакологиялық процестерді физиологиялық механизмдермен байланыстыра отырып талдау қабілетін дамыту. Жалпы рецептуралық ережелерді тағайындалу мен тәжірибеде қолдану бойынша дағдыларды қалыптастыру.

5.3. Оқыту міндеттері.

- Рецепт және рецепт жазбасын құрастырудың негізгі қағидаларымен таныстыру;
- Дәрілік құралдардың ағзаға тигізетін фармакологиялық әсері негізделген жалпы заңдылықтарды студенттерге үйрету.
- Рецепттерді толтырудың және рецептуралық жазбаларды құрудың жалпы ұстанымдарын және әр түрлі дәрілік түрлерге рецепт жазуды үйрету;
- Дәрілік заттардың концентрациясы мен дозаларын есептеуді үйрету.

5.4. Тақырыптың негізгі сұрақтары.

1. Фармакология және оның бөлімдері.
2. Фармакологиядағы рецепт.
3. Дәрілік заттардың негізгі түрлері.
4. Рецепт дайындау кезінде қажетті жалпы ережелер.
5. Дәрілік түрі және дәрілік зат.
6. Рецептпен және рецептсіз берілетін дәрілердің айырмашылығы.
7. Рецептті дұрыс толтыруға қойылатын талаптар.
8. Дәрілік заттарды тағайындау және беру процесіндегі дәрігер мен фармацевттің рөлі.

5.5. Оқыту және оқыту әдістері: шағын топтарда жұмыс; ситуациялық есептерді шешу, семинарлар, TBL, CBL, SBL.

5.6. Әдебиеттер.

Негізгі әдебиеттер:

1. Фармакология: оқу құралы = Фармакология: учебное пособие / Г. М. Пичхадзе [т.б.]. - М.: "Литтерра", 2016. - 504 бет
2. Katzung, Bertram G. Basic and Clinical Pharmacology [Text]: textbook / Katzung Bertram G. - 14 nd ed. - [S. l.]: McGraw-Hill education, 2018. - 1250 p.
3. Goodman and Gilman's, A. The Pharmacological Basis of Therapeutics [Text]: textbook / Goodman & Gilman's A.; editor L. L. Brunton. - 13 nd ed. - New York: McGraw-Hill Education, 2018. - 1419 p.
4. Стикеева, Р. Қ. Фармакология-1: оқу құралы / Р. Қ. Стикеева. - Алматы: Эверо, 2016. - 148 бет.с.
5. Харкевич, Д. А. Основы фармакологии: учебник. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 720 с.
6. Аляутдин, Р. Н. Фармакология: учебник. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 704 с.
7. Харкевич, Д. А. Фармакология: оқулық. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 784 бет.
8. Рахимов, Қ. Д. Фармакология: оқуқұралы. - Алматы: ЖШС "Жания-Полиграф", 2014. - 554 бет.с.
9. Орманов, Н.Ж. Фармакология. 1-кітап: оқулық / Н.Ж. Орманов, Л.Н. Орманова. - Алматы: Эверо, 2013. - 656 бет.с.
10. Орманов, Н.Ж. Фармакология. 2-кітап: оқулық / Н.Ж. Орманов, Л. Н. Орманова. - Алматы: Эверо, 2013. - 512 бет.с.
11. Фармакология: учебник / под ред. Р.Н. Аляутдина. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2013. - 832 +эл.
12. Құлмағамбетов, И.Р. Клиникалық фармакология. 1-бөлім [Мәтін]: оқу құралы / И.Р. Құлмағамбетов. - Алматы: New book, 2022. - 320 бет.
13. Құлмағамбетов, И.Р. Клиникалық фармакология. 2-бөлім [Мәтін]: оқу құралы / И.Р. Құлмағамбетов. - Алматы: New book, 2022. - 376 бет.

Қосымша әдебиеттер

1. Фармакология: нұсқаулық = Фармакология: руководство / Г.М. Пичхадзе [т.б.]. - М.: "Литтерра", 2017. - 640 бет с.
2. Машковский М.Д. Лекарственные средства. 16.-е издание. перераб., доп. и испр. М. Новая волна. 2017. – 1216 с.
3. Дәнекер ұлпалар ауруларының фармакотерапиясы: оқулық / З.А. Керимбаева [ж.б.]. - Алматы: Эверо, 2016. - 184 б. с.
4. Микробқа қарсы дәрілердің фармакологиясы: оқу құралы /Т.А. Муминов [ж/б.]; қаз. тіл. ауд. Н. М.Малдыбаева. - Алматы: Литер Принт. Казахстан, 2016.-552 бет. с.
5. Фармакология антимикробных средств: учеб.пособие / Т. А. Муминов. - Алматы: Литер Принт. Казахстан, 2016.
6. Фармакология: руководство к лабораторным занятиям: учеб. пособие / под ред. Д. А. Харкевича. - 6-е изд., испр. и доп.; Рек. учебно-методическим объединением по мед. и фарм. образованию вузов России. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 512 с.
7. Рахимов, Қ. Д. Фитофармакология. Фармакология - Тезаурус.: оқу құралы = Фитофармакология. Фармакология -Тезаурус: учеб. пособие. - Алматы : ЖШС "Жания-Полиграф", 2015. - 528 с.
8. Фармакология негіздері және рецептурасы: оқулық / М. З. Шайдаров [ж/б.]. - Астана: Ақнұр, 2014. - 398 бет. с.
9. Основы фармакологии с рецептурой: учебник / М.З. Шайдаров [и др.]. - Астана: Ақнұр, 2014. - 406 с.
10. Жаугашева, С.К. Фармакологический глоссарий/ С.К. Жаугашева, Н.Т. Дилдабекова, Рашид. Саджид = Фармакологиялық глоссарий / сөздік = PHARMACOLOGIC GLOSSARY: словарь. - 2-е изд; Утв. и рек. к изд. Ученым советом КГМУ. - Алматы: Эверо, 2013. - 132с.
11. Аскорыту ағзалары ауруларының фармакотерапиясы.: оқу құралы/ Н.Ж. Орманов, Г.Ж. Садырханова. 2013.
12. Тыныс алу жолдары ағзалары ауруларының фармакотерапиясы: оқу құралы/ Н.Ж. Орманов. 2013.
13. Орманов, Н.Ж. Жалпы рецептура. Жалпы фармакология: оқу құралы.- Шымкент : "RISO", 2013. - 76 бет.с.
14. Орманов, Н.Ж. Фармакологический справочник лекарственных препаратов (классификация, номенклатура, механизм действия и показания к применению): учеб.-методическое пособие /ЮКГФА.; Утв. на ученом Совете ЮКГФА. - Алматы: Эверо, 2013. - 138 с.

Электронды ресурстар:

1. Аскорыту ағзалары ауруларының фармакотерапиясы. [Электронный ресурс]: Оқулық/ Керимбаева З. А., Орманов Н.Ж., Джакипбекова З.К., Орманов Т.Н. Шымкент, 2018ж.
2. Kharkevitch, D.A. Pharmacology [Электронный ресурс] :textbookformedicalstudents / D.A. Kharkevitch. - Электрон.текстовые дан. (83.9Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2017. - эл. опт. Диск
3. Фармакология [Электронный ресурс] :оқуқұралы / ред. бас. Г. М. Пичхадзе = Фармакология: учебное пособие / под ред. Г. М. Пичхадзе. - Электрон.текстовые дан. (43.0Мб). - М.: "Литтерра", 2016.
4. Клинико-фармакологические подходы к периоперационной антитромботической терапии. Дюсембаева Н.К., 2016<https://aknurpress.kz/login>
5. Курс лекций по фармакологии для студентов стоматологического факультета. Стикеева Р.Қ., Коранова Т.С. , 2014<https://aknurpress.kz/login>
6. Гаевый, Михаил Дмитриевич Фармакология с рецептурой [Текст]: учебник / М.Д. Гаевый, Л.М. Гаевая. - 11-е изд., стер. - М.: ООО "Издательство "Кно Рус", 2016.<http://elib.kaznu.kz>

7. Федюкович, Николай Иванович Фармакология [Текст]: учебник / Н.И. Федюкович, Э.Д. Рубан. - 10-е изд., доп. и перераб. - М.:Ростов-на-Дону: Феникс, 2013. <http://elib.kaznu.kz>
8. Калиева Ш.С. Клиникалық фармакология және ұтымды фармакотерапияның таңдамалы сұрақтары. Том 2 – Оқулық / Ш.С.Калиева, Н.А. Симохина, Б.Е.Тонкабаева. – Алматы: «Эверо»баспасы, 2020. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/2799/
9. Орманов Н.Ж., Сырманова Н.Р., Орманова Л.Н. Жалпы рецептура. Жалпы фармакология - Алматы: Эверо, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/743/
10. Стикеева Р.К. Фармакология – 1 - учебное пособие. - Р.К.Стикеева.- Алматы: Эверо, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/2742/
11. Стикеева Р.Қ. Фармакология-І (жалпы медицина факультеттерінің студенттеріне арналған).- оқу құралы.- Стикеева Р.Қ. – Алматы Эверо.- 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/2741/
12. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Фармакология-1. Алматы. «Эверо» ЖШС. 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/735/
13. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Фармакология-2. «Эверо» ЖШС. Алматы, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/736/
14. Жаугашева С.К., Дилдабекова Н.Т., Саджид Рашид «Фармакологический глоссарий» на русском, казахском, английском языках. - Словарь. – Изд. 2-е. – Алматы: ТОО «Эверо» – 2020 год.- 132 с. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/346/
15. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Орталық жүйке жүйесінің фармакологиясы. Фармакология пәнінен студенттерге арналған оқу құралы. Алматы, 2020. 212 б. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/745/
16. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Фармакологический справочник лекарственных препаратов (классификация, номенклатура, механизм действия и показания к применению). - Алматы: Издательство «Эверо», 2020. - 116 с https://www.elib.kz/ru/search/read_book/758/
17. Фундаментальная фармакология в терминах и понятиях : учебное пособие / М. П. Якушев, Е. В. Катков, С. В. Денисова [и др.]. — Кемерово : Кемеровская государственная медицинская академия, 2010. — 140 с. — Текст : электронный // Цифровой образовательный ресурс IPR SMART : [сайт]. — URL: <https://www.iprbookshop.ru/6249>.
18. Фармакология : оқу құралы / Б. Д. Айтжанов, Н. А. Заманбеков, Ә. М. Өтенов [и др.] ; под редакцией Б. Д. Айтжанов. — Алматы : Нур-Принт, 2014. — 495 с. — ISBN 978-601-7390-50-1. — Текст : электронный // Цифровой образовательный ресурс IPR SMART : [сайт]. — URL: <https://www.iprbookshop.ru/67173>.
19. Федюкович, Н. И. Фармакология : учебник / Н. И. Федюкович, Э. Д. Рубан. — Ростов-на-Дону : Феникс, 2020. — 703 с. — ISBN 978-5-222-35174-1. — Текст : электронный // Цифровой образовательный ресурс IPR SMART : [сайт]. — URL: <https://www.iprbookshop.ru/102157.html> (дата обращения: 20.09.2024).

5.7. Бақылау (сұрақтар, тесттер, тапсырмалар)

1. Фармакология дегеніміз не, оның негізгі салалары қандай?
2. Фармакология ғылым ретінде қандай мәселелерді шешеді?
3. Фармакологияда рецепт деген нені білдіреді?
4. Дәрілік заттардың негізгі түрлері қандай?
5. Рецепт дайындаған кезде қандай ережелерді сақтау керек?
6. Дәрілік форма дегеніміз не және оның дәрілік заттан айырмашылығы неде?
7. Дәрілік заттарды енгізудің қандай жолдары бар және олардың әсеріне қалай әсер етеді?
8. Рецептпен және рецептсіз берілетін дәрілердің айырмашылығы неде?
9. Рецептті дұрыс толтыру үшін қандай талаптар қойылады?
10. Дәрілік заттарды тағайындау және беру процесінде дәрігер мен фармацевттің рөлі қандай?

5.1. Тақырып №2. Рецепт.

5.2. Сабақтың мақсаты. Фармакология мен рецепте қолданылатын негізгі терминдер мен анықтамаларды білу. Рецепттің құрылымын, оның компоненттерін және жазылу ережелерін түсіндіру. Жалпы рецептуралық ережелерді тағайындалу мен тәжірибиеде қолдану бойынша дағдыларды қалыптастыру.

5.3. Оқыту міндеттері.

- Рецепт және рецепт жазбасын құрастырудың негізгі қағидаларымен таныстыру;
- Рецепттерді толтырудың және рецептуралық жазбаларды құрудың жалпы ұстанымдарын және әр түрлі дәрілік түрлерге рецепт жазуды үйрету;
- Дәрілік заттардың концентрациясы мен дозаларын есептеуді үйрету.

5.4. Тақырыптың негізгі сұрақтары.

1. Рецепт және оның фармакологиядағы рөлі.
2. Рецепт құрылымын қамтитын бөлімдер.
3. Рецептте қолданылатын латын тіліндегі қысқартулар.
4. «Рецептуралық норма» және оның маңызы.
5. Дәрілік формаға байланысты рецепттердің түрлері.
6. Дәрігердің рецепт жазу кезіндегі заңды жауапкершілігі.
7. Күшті әсері бар препараттарға рецепт толтырудың негізгі ережелері.
8. Пациенттердің әртүрлі санаттарына арналған рецептура (мысалы, балалар, қарт адамдар).

5.5. Оқыту және оқыту әдістері: шағын топтарда жұмыс; ситуациялық есептерді шешу, семинарлар, TBL, CBL, SBL.

5.6. Әдебиеттер.**Негізгі әдебиеттер:**

1. Фармакология: оқу құралы = Фармакология: учебное пособие / Г. М. Пичхадзе [т.б.]. - М.: "Литтерра", 2016. - 504 бет
2. Katzung, Bertram G. Basic and Clinical Pharmacology [Text]: textbook / Katzung Bertram G. - 14 nd ed. - [S. l.]: McGraw-Hill education, 2018. - 1250 p.
3. Goodman and Gilman's, A. The Pharmacological Basis of Therapeutics [Text]: textbook / Goodman & Gilman's A.; editor L. L. Brunton. - 13 nd ed. - New York: McGraw-Hill Education, 2018. - 1419 p.
4. Стикеева, Р. Қ. Фармакология-1: оқу құралы / Р. Қ. Стикеева. - Алматы: Эверо, 2016. - 148 бет.с.
5. Харкевич, Д. А. Основы фармакологии: учебник. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 720 с.
6. Аляутдин, Р. Н. Фармакология: учебник. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 704 с.
7. Харкевич, Д. А. Фармакология: оқулық. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 784 бет.
8. Рахимов, Қ. Д. Фармакология: оқуқұралы. - Алматы: ЖШС "Жания-Полиграф", 2014. - 554 бет.с.
9. Орманов, Н.Ж. Фармакология. 1-кітап: оқулық / Н.Ж. Орманов, Л.Н. Орманова. - Алматы: Эверо, 2013. - 656 бет.с.
10. Орманов, Н.Ж. Фармакология. 2-кітап: оқулық / Н.Ж. Орманов, Л. Н. Орманова. - Алматы: Эверо, 2013. - 512 бет.с.
11. Фармакология: учебник / под ред. Р.Н. Аляутдина. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2013. - 832 +эл.
12. Құлмағамбетов, И.Р. Клиникалық фармакология. 1-бөлім [Мәтін]: оқу құралы / И.Р. Құлмағамбетов. - Алматы: New book, 2022. - 320 бет.
13. Құлмағамбетов, И.Р. Клиникалық фармакология. 2-бөлім [Мәтін]: оқу құралы / И.Р. Құлмағамбетов. - Алматы: New book, 2022. - 376 бет.

Қосымша әдебиеттер

1. Фармакология: нұсқаулық = Фармакология: руководство / Г.М. Пичхадзе [т.б.]. - М.: "Литтерра", 2017. - 640 бет с.
2. Машковский М.Д. Лекарственные средства. 16.-е издание. перераб., доп. и испр. М. Новая волна. 2017. – 1216 с.
3. Дәнекер ұлпалар ауруларының фармакотерапиясы: оқулық / З.А. Керимбаева [ж.б.]. - Алматы: Эверо, 2016. - 184 б. с.
4. Микробқа қарсы дәрілердің фармакологиясы: оқу құралы /Т.А. Муминов [ж/б.]; қаз. тіл. ауд. Н. М.Малдыбаева. - Алматы: Литер Принт. Казахстан, 2016.-552 бет. с.
5. Фармакология антимикробных средств: учеб.пособие / Т. А. Муминов. - Алматы: Литер Принт. Казахстан, 2016.
6. Фармакология: руководство к лабораторным занятиям: учеб. пособие / под ред. Д. А. Харкевича. - 6-е изд., испр. и доп.; Рек. учебно-методическим объединением по мед. и фарм. образованию вузов России. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 512 с.
7. Рахимов, Қ. Д. Фитофармакология. Фармакология - Тезаурус.: оқу құралы = Фитофармакология. Фармакология -Тезаурус: учеб. пособие. - Алматы : ЖШС "Жания-Полиграф", 2015. - 528 с.
8. Фармакология негіздері және рецептурасы: оқулық / М. З. Шайдаров [ж/б.]. - Астана: Ақнұр, 2014. - 398 бет. с.
9. Основы фармакологии с рецептурой: учебник / М.З. Шайдаров [и др.]. - Астана: Ақнұр, 2014. - 406 с.
10. Жаугашева, С.К. Фармакологический глоссарий/ С.К. Жаугашева, Н.Т. Дилдабекова, Рашид. Саджид = Фармакологиялық глоссарий / сөздік = PHARMACOLOGIC GLOSSARY: словарь. - 2-е изд; Утв. и рек. к изд. Ученым советом КГМУ. - Алматы: Эверо, 2013. - 132с.
11. Асқорыту ағзалары ауруларының фармакотерапиясы.: оқу құралы/ Н.Ж. Орманов, Г.Ж. Садырханова. 2013.
12. Тыныс алу жолдары ағзалары ауруларының фармакотерапиясы: оқу құралы/ Н.Ж. Орманов. 2013.
13. Орманов, Н.Ж. Жалпы рецептура. Жалпы фармакология: оқу құралы.- Шымкент : "RISO", 2013. - 76 бет.с.
14. Орманов, Н.Ж. Фармакологический справочник лекарственных препаратов (классификация, номенклатура, механизм действия и показания к применению): учеб.-методическое пособие /ЮКГФА.; Утв. на ученом Совете ЮКГФА. - Алматы: Эверо, 2013. - 138 с.

Электронды ресурстар:

1. Асқорыту ағзалары ауруларының фармакотерапиясы. [Электронный ресурс]: Оқулық/ Керимбаева З. А., Орманов Н.Ж., Джакипбекова З.К., Орманов Т.Н. Шымкент, 2018ж.
2. Kharkevitch, D.A. Pharmacology [Электронный ресурс] :textbookformedicalstudents / D.A. Kharkevitch. - Электрон.текстовые дан. (83.9Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2017. - эл. опт. Диск
3. Фармакология [Электронный ресурс] :оқуқұралы / ред. бас. Г. М. Пичхадзе = Фармакология: учебное пособие / под ред. Г. М. Пичхадзе. - Электрон.текстовые дан. (43.0Мб). - М.: "Литтерра", 2016.
4. Клинико-фармакологические подходы к периоперационной антитромботической терапии. Дюсембаева Н.К., 2016<https://aknurpress.kz/login>
5. Курс лекций по фармакологии для студентов стоматологического факультета. Стикеева Р.Қ., Коранова Т.С. , 2014<https://aknurpress.kz/login>
6. Гаевый, Михаил Дмитриевич Фармакология с рецептурой [Текст]: учебник / М.Д. Гаевый, Л.М. Гаевая. - 11-е изд., стер. - М.: ООО "Издательство "Кно Рус", 2016.<http://elib.kaznu.kz>

7. Федюкович, Николай Иванович Фармакология [Текст]: учебник / Н.И. Федюкович, Э.Д. Рубан. - 10-е изд., доп. и перераб. - М.:Ростов-на-Дону: Феникс, 2013. <http://elib.kaznu.kz>
8. Калиева Ш.С. Клиникалық фармакология және ұтымды фармакотерапияның таңдамалы сұрақтары. Том 2 – Оқулық / Ш.С.Калиева, Н.А. Симохина, Б.Е.Тонкабаева. – Алматы: «Эверо»баспасы, 2020. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/2799/
9. Орманов Н.Ж., Сырманова Н.Р., Орманова Л.Н. Жалпы рецептура. Жалпы фармакология - Алматы: Эверо, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/743/
10. Стикеева Р.К. Фармакология – 1 - учебное пособие. - Р.К.Стикеева.- Алматы: Эверо, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/2742/
11. Стикеева Р.Қ. Фармакология-І (жалпы медицина факультеттерінің студенттеріне арналған).- оқу құралы.- Стикеева Р.Қ. – Алматы Эверо.- 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/2741/
12. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Фармакология-1. Алматы. «Эверо» ЖШС. 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/735/
13. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Фармакология-2. «Эверо» ЖШС. Алматы, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/736/
14. Жаугашева С.К., Дилдабекова Н.Т., Саджид Рашид «Фармакологический глоссарий» на русском, казахском, английском языках. - Словарь. – Изд. 2-е. – Алматы: ТОО «Эверо» – 2020 год.- 132 с. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/346/
15. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Орталық жүйке жүйесінің фармакологиясы. Фармакология пәнінен студенттерге арналған оқу құралы. Алматы, 2020. 212 б. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/745/
16. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Фармакологический справочник лекарственных препаратов (классификация, номенклатура, механизм действия и показания к применению). - Алматы: Издательство «Эверо», 2020. - 116 с https://www.elib.kz/ru/search/read_book/758/
17. Фундаментальная фармакология в терминах и понятиях : учебное пособие / М. П. Якушев, Е. В. Катков, С. В. Денисова [и др.]. — Кемерово : Кемеровская государственная медицинская академия, 2010. — 140 с. — Текст : электронный // Цифровой образовательный ресурс IPR SMART : [сайт]. — URL: <https://www.iprbookshop.ru/6249>.
18. Фармакология : оқу құралы / Б. Д. Айтжанов, Н. А. Заманбеков, Ә. М. Өтенов [и др.] ; под редакцией Б. Д. Айтжанов. — Алматы : Нур-Принт, 2014. — 495 с. — ISBN 978-601-7390-50-1. — Текст : электронный // Цифровой образовательный ресурс IPR SMART : [сайт]. — URL: <https://www.iprbookshop.ru/67173>.
19. Федюкович, Н. И. Фармакология : учебник / Н. И. Федюкович, Э. Д. Рубан. — Ростов-на-Дону : Феникс, 2020. — 703 с. — ISBN 978-5-222-35174-1. — Текст : электронный // Цифровой образовательный ресурс IPR SMART : [сайт]. — URL: <https://www.iprbookshop.ru/102157.html> (дата обращения: 20.09.2024).

5.7. Бақылау (сұрақтар, тесттер, тапсырмалар)

1. Рецепт дегеніміз не, оның фармакологиядағы рөлі қандай?
2. Рецепт құрылымы қандай бөлімдерден тұрады?
3. Рецепттің бөліктері: Inscriptio, Praepositio, Designatio materiarum, Subscriptio, Signatura білдіреді?
4. Рецептте қандай латын тіліндегі қысқартулар жиі қолданылады?
5. «Рецептуралық норма» термині нені білдіреді және ол не үшін маңызды?
6. Дәрілік формаға байланысты рецепттердің қандай түрлері бар?
7. Рецепт дайындаған кезде қандай қателіктер жиі жіберіледі және оларды қалай болдырмауға болады?
8. Рецепт жазу кезінде дәрігердің заңды жауапкершілігі қандай?
9. Күшті әсер ететін заттары бар дәрілік препараттарға рецепт толтырудың негізгі ережелері қандай?
10. Пациенттердің әртүрлі санаттары үшін (мысалы, балалар, қарт адамдар) рецептті қалай өзгереді?

5.1. Тақырып №3. Қатты дәрілік түрлер.

5.2. Сабақтың мақсаты: Қатты дәрілік формалардың негізгі түрлерін, олардың фармакологиялық сипаттамаларын, алыну ерекшеліктерін, қолданылуын және организмге әсерін оқып білу. Студенттерде қажетті емдік әсерді қамтамасыз ету үшін дәрілік форманы таңдау принциптері туралы түсінікті және дәрілік заттардың фармакокинетикасы мен фармакодинамикасына құрамы мен құрылымының әсері туралы білімдерін дамыту.

5.3. Оқыту міндеттері.

- Студенттерді қатты дәрілік формалардың негізгі түрлерімен таныстыру: таблеткалар, капсулалар, ұнтақтар, түйіршіктер және т.б.
- Өндіріс процесін және әртүрлі қатты қалыптарды дайындау технологиясының айырмашылығын түсіндіріңіз.
- Қатты дәрілік нысандардың фармакокинетикалық және фармакодинамикалық сипаттамаларын, оның ішінде белсенді заттардың сіңуіне және босатылуына әсер ететін факторларды талдаңыз.
- Пациенттердің әртүрлі санаттары мен клиникалық жағдайлар үшін белгілі бір дәрілік форманы қолданудың орындылығын бағалау дағдыларын дамыту.

5.4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Қатты дәрілік заттардың негізгі түрлері.
2. Басқа қатты формалармен салыстырғанда таблеткалардың артықшылықтары мен кемшіліктері.
3. Таблеткаларды өндіру процесінің негізгі кезеңдері.
4. **Таблеткаларға арналған жабын түрлері.**
5. Қатты түрдегі белсенді заттардың бөліну жылдамдығына қандай факторлар әсер етеді.
6. Қатты дәрілік түрлердің құрылымы мен құрамы.
7. Науқасқа препараттың ұнтақ түрін тағайындаудағы артықшылықтар.
8. Қатты дәрілік түрлердің сақтау ерекшеліктері.
9. Қатты дәрілік түрлердің биожетімділігі.

Қатты дәрілік түрлер

Рецепт түрінде жазу және улы заттардың дозасын тексеру:

1. Оймақгүл жапырақтарының ұнтақтары 0,2 12 дозада бер. 1 ұнтақтан күніне 3 рет.
2. Атропин сульфатының 0,0015 папаверин гидрохлоридінен фенобарбиталдан тепе-тең 0,2. Ұнтақ болғанға дейін араластыр. 10 дозада бер. 1 ұнтақтан күніне 3 рет.
3. 0,03 этилморфин гидрохлоридінің және 0,05 димедролдың 10 ұнтағын жазыңыз. Ішке қабылдау үшін, 1 ұнтақтан күніне 4 рет.
4. 0,01 эриниттің 50таблеткасы. Ішке 1 таблеткадан күніне 2 рет.
5. 0,001 дексаметазонның 50 таблеткасы. Ішке 1 таблеткадан күніне 3 рет.
6. 0,05 диазолиннің 20 дражесі. Ішке 1 дражеден тамақтан соң күніне 2 рет.
7. 0,15 рифампициннің 40 ұнтағы желатинді капсулаларда. Ішке 2 капсуладан тамақ алдында күніне 2 рет.

5.5. Оқыту және оқыту әдістері: шағын топтарда жұмыс; ситуациялық есептерді шешу,

семинарлар, TBL, CBL, SBL.

5.6. Әдебиеттер:

Негізгі әдебиеттер:

1. Фармакология: оқу құралы = Фармакология: учебное пособие / Г. М. Пичхадзе [т.б.]. - М.: "Литтерра", 2016. - 504 бет
2. Katzung, Bertram G. Basic and Clinical Pharmacology [Text]: textbook / Katzung Bertram G. - 14 nd ed. - [S. l.]: McGraw-Hill education, 2018. - 1250 p.
3. Goodman and Gilman's, A. The Pharmacological Basis of Therapeutics [Text]: textbook / Goodman & Gilman's A.; editor L. L. Brunton . - 13 nd ed. - New York: McGraw-Hill Education, 2018. - 1419 p.
4. Стикеева, Р. Қ. Фармакология-1: оқу құралы / Р. Қ. Стикеева. - Алматы: Эверо, 2016. - 148 бет.с.
5. Харкевич, Д. А. Основы фармакологии: учебник. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 720 с.
6. Аляутдин, Р. Н. Фармакология: учебник. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 704 с.
7. Харкевич, Д. А. Фармакология: оқулық. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 784 бет.
8. Рахимов, Қ. Д. Фармакология: оқуқұралы. - Алматы: ЖШС "Жания-Полиграф", 2014. - 554 бет.с.
9. Орманов, Н.Ж. Фармакология. 1-кітап: оқулық / Н.Ж. Орманов, Л.Н. Орманова. - Алматы: Эверо, 2013. - 656 бет.с.
10. Орманов, Н.Ж. Фармакология. 2-кітап: оқулық / Н.Ж. Орманов, Л. Н. Орманова. - Алматы: Эверо, 2013. - 512 бет.с.
11. Фармакология: учебник / под ред. Р.Н. Аляутдина. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2013. - 832 +эл.
12. Құлмағамбетов, И.Р. Клиникалық фармакология. 1-бөлім [Мәтін]: оқу құралы / И.Р. Құлмағамбетов. - Алматы: New book, 2022. - 320 бет.
13. Құлмағамбетов, И.Р. Клиникалық фармакология. 2-бөлім [Мәтін]: оқу құралы / И.Р. Құлмағамбетов. - Алматы: New book, 2022. - 376 бет.

Қосымша әдебиеттер

1. Фармакология: нұсқаулық = Фармакология: руководство / Г.М. Пичхадзе [т.б.]. - М.: "Литтерра", 2017. - 640 бет с.
2. Машковский М.Д. Лекарственные средства. 16.-е издание. перераб., доп. и испр. М. Новая волна. 2017. – 1216 с.
3. Дәнекер ұлпалар ауруларының фармакотерапиясы: оқулық / З.А. Керимбаева [ж.б.]. - Алматы: Эверо, 2016. - 184 б. с.
4. Микробқа қарсы дәрілердің фармакологиясы: оқу құралы /Т.А. Муминов [ж/б.]; қаз. тіл. ауд. Н. М.Малдыбаева. - Алматы: Литер Принт. Казахстан, 2016.-552 бет. с.
5. Фармакология антимикробных средств: учеб.пособие / Т. А. Муминов. - Алматы: Литер Принт. Казахстан, 2016.
6. Фармакология: руководство к лабораторным занятиям: учеб. пособие / под ред. Д. А. Харкевича. - 6-е изд., испр. и доп.; Рек. учебно-методическим объединением по мед. и фарм. образованию вузов России. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 512 с.
7. Рахимов, Қ. Д. Фитофармакология. Фармакология - Тезаурус.: оқу құралы = Фитофармакология. Фармакология -Тезаурус: учеб. пособие. - Алматы: ЖШС "Жания-Полиграф", 2015. - 528 с.
8. Фармакология негіздері және рецептурасы: оқулық / М. З. Шайдаров [ж/б.]. - Астана: Ақнұр, 2014. - 398 бет. с.
9. Основы фармакологии с рецептурой: учебник / М.З. Шайдаров [и др.]. - Астана: Ақнұр, 2014. - 406 с.
10. Жаугашева, С.К. Фармакологический глоссарий/ С.К. Жаугашева, Н.Т. Дилдабекова, Рашид. Саджид = Фармакологиялық глоссарий / сөздік = PHARMACOLOGIC GLOSSARY: словарь. - 2-е изд; Утв. и рек. к изд. Ученым советом КГМУ. - Алматы: Эверо, 2013. - 132с.

11. Асқорыту ағзалары ауруларының фармакотерапиясы.: оқу құралы/ Н.Ж. Орманов, Г.Ж. Садырханова. 2013.

12. Тыныс алу жолдары ағзалары ауруларының фармакотерапиясы: оқу құралы/ Н.Ж. Орманов. 2013.

13. Орманов, Н.Ж. Жалпы рецептура. Жалпы фармакология: оқу құралы.- Шымкент : "RISO", 2013. - 76 бет.с.

14. Орманов, Н.Ж. Фармакологический справочник лекарственных препаратов (классификация, номенклатура, механизм действия и показания к применению): учеб.-методическое пособие /ЮКГФА.; Утв. на ученом Совете ЮКГФА. - Алматы: Эверо, 2013. - 138 с.

Электронды ресурстар:

1. Асқорыту ағзалары ауруларының фармакотерапиясы. [Электронный ресурс]: Оқулық/ Керимбаева З. А., Орманов Н.Ж., Джакипбекова З.К., Орманов Т.Н. Шымкент, 2018ж.

2. Kharkevitch, D.A. Pharmacology [Электронный ресурс]: textbookformedicalstudents / D.A. Kharkevitch. - Электрон.текстовые дан. (83.9Мб). - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2017. - эл. опт. Диск

3. Фармакология [Электронный ресурс]: оқу құралы / ред. бас. Г. М. Пичхадзе = Фармакология: учебное пособие / под ред. Г. М. Пичхадзе. - Электрон.текстовые дан. (43.0Мб). - М.: "Литтерра", 2016.

4. Клинико-фармакологические подходы к периоперационной антитромботической терапии. Дюсембаева Н.К., 2016 <https://aknurpress.kz/login>

5. Курс лекций по фармакологии для студентов стоматологического факультета. Стикеева Р.К., Коранова Т.С. , 2014 <https://aknurpress.kz/login>

6. Гаевый, Михаил Дмитриевич Фармакология с рецептурой [Текст]: учебник / М.Д. Гаевый, Л.М. Гаевая. - 11-е изд., стер. - М.: ООО "Издательство "Кно Рус", 2016.<http://elib.kaznu.kz>

7. Федюкович, Николай Иванович Фармакология [Текст]: учебник / Н.И. Федюкович, Э.Д. Рубан. - 10-е изд., доп. и перераб. - М.:Ростов - на-Дону: Феникс, 2013.<http://elib.kaznu.kz>

8. Калиева Ш.С.Клиникалық фармакология және ұтымды фармакотерапияның таңдамалы сұрақтары. Том 2 – Оқулық / Ш.С.Калиева, Н.А. Симохина, Б.Е.Тонкабаева. – Алматы: «Эверо» баспасы, 2020. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/2799/

9. Орманов Н.Ж., Сырманова Н.Р., Орманова Л.Н.Жалпы рецептура. Жалпы фармакология - Алматы: Эверо, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/743/

10. Стикеева Р.К. Фармакология – 1 - учебное пособие. - Р.К.Стикеева.- Алматы: Эверо, 2020.https://elib.kz/ru/search/read_book/2742/

11. Стикеева Р.Қ. Фармакология-I (жалпы медицина факультеттерінің студенттеріне арналған).- оқу құралы.- Стикеева Р.Қ. – Алматы Эверо.- 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/2741/

12. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Фармакология-1. Алматы. «Эверо» ЖШС. 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/735/

13. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Фармакология-2. «Эверо» ЖШС. Алматы, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/736/

14. Жаугашева С.К., Дилдабекова Н.Т., Саджид Рашид «Фармакологический глоссарий» на русском, казахском, английском языках. - Словарь. – Изд. 2-е. – Алматы: ТОО «Эверо» – 2020 год.- 132 с. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/346/

15. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Орталық жүйке жүйесінің фармакологиясы. Фармакология пәнінен студенттерге арналған оқу құралы. Алматы, 2020. 212 б. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/745/

16. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Фармакологический справочник лекарственных препаратов (классификация, номенклатура, механизм действия и показания к применению). - Алматы: Издательство «Эверо», 2020. - 116 с https://www.elib.kz/ru/search/read_book/758/

17. Фундаментальная фармакология в терминах и понятиях : учебное пособие / М. П. Якушев, Е. В. Катков, С. В. Денисова [и др.]. — Кемерово : Кемеровская государственная медицинская академия, 2010. — 140 с. — Текст : электронный // Цифровой образовательный ресурс IPR SMART : [сайт]. — URL: <https://www.iprbookshop.ru/6249>.

18. Фармакология : оқу құралы / Б. Д. Айтжанов, Н. А. Заманбеков, Ә. М. Өтенов [и др.] ; под редакцией Б. Д. Айтжанов. — Алматы : Нур-Принт, 2014. — 495 с. — ISBN 978-601-7390-50-1. — Текст : электронный // Цифровой образовательный ресурс IPR SMART : [сайт]. — URL: <https://www.iprbookshop.ru/67173>.

19. Федюкович, Н. И. Фармакология : учебник / Н. И. Федюкович, Э. Д. Рубан. — Ростов-на-Дону : Феникс, 2020. — 703 с. — ISBN 978-5-222-35174-1. — Текст : электронный // Цифровой образовательный ресурс IPR SMART : [сайт]. — URL: <https://www.iprbookshop.ru/102157.html> (дата обращения: 20.09.2024).

5.7. Бақылау

1. Қатты дәрілік формалардың қандай түрлерін білесіз? Олардың әрқайсысына мысал келтіріңіз.
2. Басқа қатты формалармен салыстырғанда таблеткалардың артықшылықтары мен кемшіліктері қандай?
3. Таблеткаларды жасау процесінің негізгі кезеңдері қандай?
4. Таблеткаларға қандай жабын түрлерін қолдануға болады және қандай мақсатта?
5. Қатты формалардан белсенді заттардың бөліну жылдамдығына қандай факторлар әсер ететінін түсіндіріңіз.
6. Қатты және жұмсақ капсулалардың айырмашылығы неде?
7. Қатты дәрілік формалардың құрылымы мен құрамы олардың фармакокинетикасына қалай әсер етуі мүмкін?
8. Қандай жағдайларда науқасқа препараттың ұнтақ түрін тағайындаған дұрыс?
9. Қатты дәрілік формаларды сақтау кезінде қандай ерекшеліктерді ескеру қажет?
10. Неліктен оларды тағайындау кезінде қатты дәрілік нысандардың биожетімділік ерекшеліктерін ескеру маңызды?

Есепті шығару:

1. 1:5000 қатынасында фурациллин ерітіндісі дайындалды. Процент бойынша концентрациясын есептеңіз.
2. Ішке қабылдау үшін 180 мл 2% натрий бромидінің ерітіндісі жазылды. Бұл ерітіндіні дайындау үшін қанша натрий бромиді және су алу керек.

Қатты дәрілік түрлер

Вариант – 1

1. 0,05 кофеині бар ұнтақтан 10- ның бер. Белгіле: 1 ұнтақтан күніне 3 рет.
2. 0,25 левомецетиннің (ащы дәрі) 10 капсуласын жаз. Белгіле: 1 ұнтақтан 3 рет, капсуладан күніне.
3. 50,0 стрептоцид ұнтағы. Ауырған жерге себесіз.
4. 0,25 аспирин және 0,5 анальгин таблеткаларының 10-ын жаз. Белгіле: бас ауырғанда 1 таблеткадан.

Вариант – 2

1. 0,01 эринит таблеткасынан 10-ын жаз. Белгіле: күніне 1 таб 2 рет.
2. 1 г ұнтақталған рауғаш тамырынан 20-ын жаз. Белгіле: түнге қарай 1 ұнтақ.
3. 0,015 викасолдың 20 таблеткасы. 1 таблетка күніне 2 рет белгілеу.
4. Құрамында 20,0 мырыш тотығы, 20,0 тальк крахмал бар ұнтақ. Сеппе түрінде белгілеу.
5. 0,2 балауыздаған қағаздағы ұнтақталынған камфораның 10 ұнтағы. 1 ұнтақтан күніне 2 рет белгілеу.

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»	77/11-1 (2024-2025) 84 беттің 13 беті
«ОҚМА» АҚ жанындағы медицина колледжінің «Фармацевтикалық пәндер» кафедрасы Симуляциялық сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		

5.1. Тақырып №4. Жұмсақ дәрілік түрлер.

5.2. Сабақтың мақсаты: Жұмсақ дәрілік формалардың ерекшеліктерін, олардың жіктелуін, өндіру әдістерін, сонымен қатар қолданудың артықшылықтары мен шектеулерін зерттеу. Білім алушылардың науқастың жағдайына, қолдану орнына және қажетті фармакологиялық әсерлеріне байланысты жұмсақ дәрілік форманы таңдау және бағалау дағдыларын дамыту.

5.3. Оқыту міндеттері.

- Білім алушыларды жұмсақ дәрілік формалардың негізгі түрлерімен таныстыру: жақпа, гельдер, кремдер, пасталар, суппозиторийлер және т.б.
- Әрбір жұмсақ қалып үшін негізгі құрамдастарды таңдау және дайындау процесін түсіндіру.
- Тері және шырышты қабаттар арқылы белсенді заттардың ену механизмімен қоса, жұмсақ дәрілік формалардың фармакокинетикалық және фармакодинамикалық ерекшеліктерін қарастыру.
- Білім алушыларды әртүрлі клиникалық жағдайларда және пациенттердің әртүрлі санаттары үшін жұмсақ дәрілік түрлердің артықшылықтары мен кемшіліктерін бағалау

5.4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Жұмсақ дәрілік формалардың негізгі түрлері.
2. Майлардың, кремдердің және гельдердің негізгі айырмашылығы.
3. Майлар мен кремдер үшін негіз ретінде қолданылатын компоненттер.
4. Жұмсақ дәрілік түрлердің артықшылықтары мен кемшіліктері.
5. Суппозиторийлерді өндіру процесі және олардың негізгі ерекшеліктері.
6. Жұмсақ дәрілік формаларды сақтау кезіндегі сақтық шаралары.

Жұмсақ дәрілік түрлер

1. Құрамында 5% левомецетині бар бар 50,0 пастаны ашық түрде жазыңыз. Дәкеге жағып, зақымдалған жер үшін.
2. Эритромициннің официналды жағар майы 10,0. Көз жағар майы.
3. Құрамында 20% натрий сульфацилі бар 1:9 қатынасындағы ланолин және вазелиндегі 10,0 жағар май. Көз жағар май.
4. 0,5 левомецетині бар 20 тік ішекті суппозиторийді ашық түрде жазыңыз. 1 суппозиторийден күніне 1 рет қолдану.
5. «Анузолдың 10 официналды суппозиторийін жазыңыз. 1 суппозиторийден күніне 2 рет.
6. 50,0 жай қорғасын пластырын жазыңыз. Жеңіл түрде жылытып, дәкеге жағып, терінің зақымдалған жеріне жағу үшін.

5.5. Оқыту және оқыту әдістері: шағын топтарда жұмыс; ситуациялық есептерді шешу, семинарлар, TBL, CBL, SBL.

5.6. Әдебиеттер:

Негізгі әдебиеттер:

1. Фармакология: оқу құралы = Фармакология: учебное пособие / Г. М. Пичхадзе [т.б.]. - М.: "Литтерра", 2016. - 504 бет
2. Katzung, Bertram G. Basic and Clinical Pharmacology [Text]: textbook / Katzung Bertram G. - 14 nd ed. - [S. l.]: McGraw-Hill education, 2018. - 1250 p.
3. Goodman and Gilman's, A. The Pharmacological Basis of Therapeutics [Text]: textbook / Goodman & Gilman's A.; editor L. L. Brunton. - 13 nd ed. - New York: McGraw-Hill Education, 2018. - 1419 p.
4. Стикеева, Р. Қ. Фармакология-1: оқу құралы / Р. Қ. Стикеева. - Алматы: Эверо, 2016. - 148 бет.с.
5. Харкевич, Д. А. Основы фармакологии: учебник. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 720 с.
6. Аляутдин, Р. Н. Фармакология: учебник. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 704 с.
7. Харкевич, Д. А. Фармакология: оқулық. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 784 бет.

8. Рахимов, Қ. Д. Фармакология: оқуқұралы. - Алматы: ЖШС "Жания-Полиграф", 2014. - 554 бет.с.
9. Орманов, Н.Ж. Фармакология. 1-кітап: оқулық / Н.Ж. Орманов, Л.Н. Орманова. - Алматы: Эверо, 2013. - 656 бет.с.
10. Орманов, Н.Ж. Фармакология. 2-кітап: оқулық / Н.Ж. Орманов, Л. Н. Орманова. - Алматы: Эверо, 2013. - 512 бет.с.
11. Фармакология: учебник / под ред. Р.Н. Аляутдина. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2013. - 832 +эл.
12. Құлмағамбетов, И.Р. Клиникалық фармакология. 1-бөлім [Мәтін]: оқу құралы / И.Р. Құлмағамбетов. - Алматы: New book, 2022. - 320 бет.
13. Құлмағамбетов, И.Р. Клиникалық фармакология. 2-бөлім [Мәтін]: оқу құралы / И.Р. Құлмағамбетов. - Алматы: New book, 2022. - 376 бет.

Қосымша әдебиеттер

1. Фармакология: нұсқаулық = Фармакология: руководство / Г.М. Пичхадзе [т.б.]. - М.: "Литтерра", 2017. - 640 бет с.
2. Машковский М.Д. Лекарственные средства. 16.-е издание. перераб., доп. и испр. М. Новая волна. 2017. – 1216 с.
3. Дәнекер ұлпалар ауруларының фармакотерапиясы: оқулық / З.А. Керимбаева [ж.б.]. - Алматы: Эверо, 2016. - 184 б. с.
4. Микробқа қарсы дәрілердің фармакологиясы: оқу құралы /Т.А. Муминов [ж/б.]; қаз. тіл. ауд. Н. М.Малдыбаева. - Алматы: Литер Принт. Казахстан, 2016.-552 бет. с.
5. Фармакология антимикробных средств: учеб.пособие / Т. А. Муминов. - Алматы: Литер Принт. Казахстан, 2016.
6. Фармакология: руководство к лабораторным занятиям: учеб. пособие / под ред. Д. А. Харкевича. - 6-е изд., испр. и доп.; Рек. учебно-методическим объединением по мед. и фарм. образованию вузов России. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 512 с.
7. Рахимов, Қ. Д. Фитофармакология. Фармакология - Тезаурус.: оқу құралы = Фитофармакология. Фармакология -Тезаурус: учеб. пособие. - Алматы: ЖШС "Жания-Полиграф", 2015. - 528 с.
8. Фармакология негіздері және рецептурасы: оқулық / М. З. Шайдаров [ж/.б.]. - Астана: Ақнұр, 2014. - 398 бет. с.
9. Основы фармакологии с рецептурой: учебник / М.З. Шайдаров [и др.]. - Астана: Ақнұр, 2014. - 406 с.
10. Жаугашева, С.К. Фармакологический глоссарий/ С.К. Жаугашева, Н.Т. Дилдабекова, Рашид. Саджид = Фармакологиялық глоссарий / сөздік = PHARMACOLOGIC GLOSSARY: словарь. - 2-е изд; Утв. и рек. к изд. Ученым советом КГМУ. - Алматы: Эверо, 2013. - 132с.
11. Асқорыту ағзалары ауруларының фармакотерапиясы.: оқу құралы/ Н.Ж. Орманов, Г.Ж. Садырханова. 2013.
12. Тыныс алу жолдары ағзалары ауруларының фармакотерапиясы: оқу құралы/ Н.Ж. Орманов. 2013.
13. Орманов, Н.Ж. Жалпы рецептура. Жалпы фармакология: оқу құралы.- Шымкент : "RISO", 2013. - 76 бет.с.
14. Орманов, Н.Ж. Фармакологический справочник лекарственных препаратов (классификация, номенклатура, механизм действия и показания к применению): учеб.-методическое пособие /ЮКГФА.; Утв. на ученом Совете ЮКГФА. - Алматы: Эверо, 2013. - 138 с.

Электронды ресурстар:

1. Асқорыту ағзалары ауруларының фармакотерапиясы. [Электронный ресурс]: Оқулық/ Керимбаева З. А., Орманов Н.Ж., Джакипбекова З.К., Орманов Т.Н. Шымкент, 2018ж.

2. Kharkevitch, D.A. Pharmacology [Электронный ресурс]: textbookformedicalstudents / D.A. Kharkevitch. - Электрон.текстовые дан. (83.9Мб). - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2017. - эл. опт. Диск
3. Фармакология [Электронный ресурс]: оқу құралы / ред. бас. Г. М. Пичхадзе = Фармакология: учебное пособие / под ред. Г. М. Пичхадзе. - Электрон.текстовые дан. (43.0Мб). - М.: "Литтерра", 2016.
4. Клинико-фармакологические подходы к периоперационной антитромботической терапии. Дюсембаева Н.К., 2016 <https://aknurpress.kz/login>
5. Курс лекций по фармакологии для студентов стоматологического факультета. Стикеева Р.Қ., Коранова Т.С. , 2014 <https://aknurpress.kz/login>
6. Гаевый, Михаил Дмитриевич Фармакология с рецептурой [Текст]: учебник / М.Д. Гаевый, Л.М. Гаевая. - 11-е изд., стер. - М.: ООО "Издательство "Кно Рус", 2016.<http://elib.kaznu.kz>
7. Федюкович, Николай Иванович Фармакология [Текст]: учебник / Н.И. Федюкович, Э.Д. Рубан. - 10-е изд., доп. и перераб. - М.:Ростов - на-Дону: Феникс, 2013.<http://elib.kaznu.kz>
8. Калиева Ш.С.Клиникалық фармакология және ұтымды фармакотерапияның таңдамалы сұрақтары. Том 2 – Оқулық / Ш.С.Калиева, Н.А. Симохина, Б.Е.Тонкабаева. – Алматы: «Эверо» баспасы, 2020. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/2799/
9. Орманов Н.Ж., Сырманова Н.Р., Орманова Л.Н.Жалпы рецептура. Жалпы фармакология - Алматы: Эверо, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/743/
10. Стикеева Р.К. Фармакология – 1 - учебное пособие. - Р.К.Стикеева.- Алматы: Эверо, 2020.https://elib.kz/ru/search/read_book/2742/
11. Стикеева Р.Қ. Фармакология-І (жалпы медицина факультеттерінің студенттеріне арналған).- оқу құралы.- Стикеева Р.Қ. – Алматы Эверо.- 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/2741/
12. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Фармакология-1. Алматы. «Эверо» ЖШС. 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/735/
13. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Фармакология-2. «Эверо» ЖШС. Алматы, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/736/
14. Жаугашева С.К., Дилдабекова Н.Т., Саджид Рашид «Фармакологический глоссарий» на русском, казахском, английском языках. - Словарь. – Изд. 2-е. – Алматы: ТОО «Эверо» – 2020 год.- 132 с. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/346/
15. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Орталық жүйке жүйесінің фармакологиясы. Фармакология пәнінен студенттерге арналған оқу құралы. Алматы, 2020. 212 б. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/745/
16. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Фармакологический справочник лекарственных препаратов (классификация, номенклатура, механизм действия и показания к применению). - Алматы: Издательство «Эверо», 2020. - 116 с https://www.elib.kz/ru/search/read_book/758/
17. Фундаментальная фармакология в терминах и понятиях : учебное пособие / М. П. Якушев, Е. В. Катков, С. В. Денисова [и др.]. — Кемерово : Кемеровская государственная медицинская академия, 2010. — 140 с. — Текст : электронный // Цифровой образовательный ресурс IPR SMART : [сайт]. — URL: <https://www.iprbookshop.ru/6249>.
18. Фармакология : оқу құралы / Б. Д. Айтжанов, Н. А. Заманбеков, Ә. М. Өтенов [и др.] ; под редакцией Б. Д. Айтжанов. — Алматы : Нур-Принт, 2014. — 495 с. — ISBN 978-601-7390-50-1. — Текст : электронный // Цифровой образовательный ресурс IPR SMART : [сайт]. — URL: <https://www.iprbookshop.ru/67173>.
19. Федюкович, Н. И. Фармакология : учебник / Н. И. Федюкович, Э. Д. Рубан. — Ростов-на-Дону : Феникс, 2020. — 703 с. — ISBN 978-5-222-35174-1. — Текст : электронный // Цифровой образовательный ресурс IPR SMART : [сайт]. — URL: <https://www.iprbookshop.ru/102157.html> (дата обращения: 20.09.2024).

5.7. Бақылау

1. Жұмсақ дәрілік формалардың қандай негізгі түрлерін білесіз? Әр түрге мысал келтіріңіз.
2. Майлар, кремдер және гельдер арасындағы негізгі айырмашылықтар қандай?
3. Қандай ингредиенттер әдетте жақпалар және кремдер үшін негіз ретінде пайдаланылады?
4. Жұмсақ дәрілік формалардың қаттыға қарағанда қандай артықшылықтары мен кемшіліктері бар?
5. Жұмсақ дәрілік форманың құрамы белсенді заттардың ену жылдамдығы мен тереңдігіне қалай әсер етеді?
6. Қандай жағдайларда жақпа емес, гельдерді қолданған дұрыс?
7. Суппозиторийлердің жасалу процесін және олардың негізгі ерекшеліктерін түсіндіріңіз.
8. Неліктен жұмсақ дәрілік формалардағы негіздердің гидрофильді және липофильді қасиеттерін ескеру маңызды?
9. Жұмсақ дәрілік формаларды сақтау кезінде қандай сақтық шараларын сақтау керек?
10. Қандай жағдайларда шырышты қабаттарда жұмсақ формаларды қолдану ұсынылады және қандай ерекшеліктерді ескеру керек?

Есепті шығару:

1. 1:5000 қатынасында фурациллин ерітіндісі дайындалды. Процент бойынша концентрациясын есептеңіз.
2. Ішке қабылдау үшін 180 мл 2% натрий бромидінің ерітіндісі жазылды. Бұл ерітіндіні дайындау үшін қанша натрий бромиді және су алу керек.

Жұмсақ дәрілік түрлер

Вариант – 1

1. Құрамында 5% цинк тотығы (Zinci oxydum) бар 20 г паста. Терінің зақымдалған аймағына таңертең және кешке.
2. 40 г 10% ихтиол жағылмасы (Unguentum Ichthyoli). Терінің зақымдалған аймағына түнге қарай.
3. Құрамында 0,25 левомецетині бар (Levomycetinum) 10 суппозиторияға жазу. Түнге қарай 1 суппозиториядан.
4. Құрамында 5 гр анестезині (Anaesthesinum) бар 10 г тальк (Talcum) және крахмал (Amylum), жалпы көлемі 50 г пастаға. Терінің зақымдалған аймағына таңертең және кешке.

Вариант – 2

1. 0,05 индометациннен тұратын 10 официналды суппозиторияды жазып беріңіз. 1 суппозиториядан күніне 2 рет тік ішекке енгізуге.
2. Официналды 10 «Цефекон» суппозиторияларын жазыңыз. 1 суппозиториядан күніне 2 рет тік ішекке енгізу.
3. Мөлшері 0,005 омнопоннан тұратын 10 ректалды суппозиторияды жазыңыз. 1 суппозиториядан күніне 2 рет тік ішекке.
4. Құрамында 0,04 г трихомонациді бар 10 вагиналды суппозиторияды жазыңыз. 1 суппозиториядан қынапқа күніне 2 рет енгізуге.

5.1. Тақырып №5. Сұйық дәрілік түрлер.

5.2. Сабақтың мақсаты: Сұйық дәрілік формалардың түрлерін, олардың фармакологиялық сипаттамаларын, құрамын және өндіріс ерекшеліктерін оқып білу. Білім алушыларға оңтайлы емдік әсерге қол жеткізу үшін сұйық дәрілік форманы таңдау принциптері туралы түсінікті және

пациенттердің әртүрлі санаттары мен клиникалық жағдайлар үшін оның артықшылықтары мен шектеулерін талдау қабілетін дамыту.

5.3. Оқыту міндеттері.

- Білім алушыларды сұйық дәрілік формалардың негізгі түрлерімен таныстыру: ерітінділер, суспензиялар, эмульсиялар, тұнбалар, сироптар және т.б.
- Сұйық пішіннің әрбір түрінің өндірістік ерекшеліктері мен құрамын қарастыру.
- Сұйық дәрілік формалардың фармакокинетикалық және фармакодинамикалық сипаттамаларын, оның ішінде олардың сіңу жылдамдығына және биожетімділігіне әсерін талдау.
- Науқастың жағдайын, енгізу жолын және мақсатты емдік әсерін ескере отырып, сұйық дәрілік формаларды таңдау және бағалау дағдыларын дамыту.

5.4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Сұйық дәрілік формалардың негізгі түрлері.
2. Сұйық формалардың артықшылықтары мен кемшіліктері.
3. Тұрақтылықты қамтамасыз ету үшін суспензиялар мен эмульсияларға қосылатын компоненттер.
4. Сұйық дәрілік қалыптарды сақтау және тасымалдау кезіндегі ерекшеліктері.

Сұйық дәрілік түрлер

Рецепт түрінде жазу:

1. 10% бриллиант жасылының 10 мл спиртті ерітіндісін. Терінің зақымдалған жеріне жағу үшін.
2. 1:5000 500 мл фурациллин ерітіндісін. Жарақатты жуу үшін.
3. 3.3% 150 мл натрий бромидінің ерітіндісін. Ішке 1 ас қасықтан тәулігіне 3 рет.
4. Майсана майының (Oleum Ricini) 30 мл-нен тұратын 200 мл эмульсия. Ішке үш қабылдауға.
5. 0,5% гидрокортизон ацетатының 10 мл суспензиясы. Көз тамшылары 1-2 тамшыдан әр 4 сағат сайын.
6. 6,0 жалынгүл шөбінен тұратын 180 мл тұнба. Ішке 1 ас қасықтан күніне 3 рет.
7. Итжидек тұндырмасы 10 мл. Ішке 10 тамшыдан күніне 2 рет.
8. Жалбыз тікен (Althaea) 20 мл сұйық экстрактысы. Ішке 20 тамшыдан күніне 2 рет.
9. Адонизид 15 мл. Ішке 15 тамшыдан күніне 2-3 рет.
10. 0,45 ақ мия шөбінен (Thermopsisidis) 180 мл тұнбадан және 0,2 кодеин фосфатынан тұратын микстура. Ішке 1 ас қасықтан күніне 3 рет.
11. 20% 2 мл камфора ерітіндісінің 10 ампуласы. Тері астына енгізу үшін 2 мл –ден тәулігіне 2 рет. Енгізер алдында ампуланы жылыту.
12. Әр құтыдағы 250 000 ӘБ бензилпенициллин натрий тұзының 40 құтысы. Тәулігіне 6 рет бұлшық етке енгізу үшін, алдын-ала құтының құрамын 3 мл 0,5% новокаин ерітіндісінде еріту керек.
13. 0,9% натрий хлоридының стерильды 500 мл ерітіндісі. Тері астына енгізу үшін.

5.5. Оқыту және оқыту әдістері: шағын топтарда жұмыс; ситуациялық есептерді шешу, семинарлар, TBL, CBL, SBL.

5.6. Әдебиеттер:

Негізгі әдебиеттер:

1. Фармакология: оқу құралы = Фармакология: учебное пособие / Г. М. Пичхадзе [т.б.]. - М.: "Литтерра", 2016. - 504 бет
2. Katzung, Bertram G. Basic and Clinical Pharmacology [Text]: textbook / Katzung Bertram G. - 14 nd ed. - [S. l.]: McGraw-Hill education, 2018. - 1250 p.
3. Goodman and Gilman's, A. The Pharmacological Basis of Therapeutics [Text]: textbook / Goodman & Gilman's A.; editor L. L. Brunton. – 13 nd ed. - New York: McGraw-Hill Education, 2018. - 1419 p.
4. Стикеева, Р. Қ. Фармакология-1: оқу құралы / Р. Қ. Стикеева. - Алматы: Эверо, 2016. - 148 бет.с.
5. Харкевич, Д. А. Основы фармакологии: учебник. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 720 с.
6. Аляутдин, Р. Н. Фармакология: учебник. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 704 с.

7. Харкевич, Д. А. Фармакология: оқулық. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 784 бет.
8. Рахимов, Қ. Д. Фармакология: оқу құралы. - Алматы: ЖШС "Жания-Полиграф", 2014. - 554 бет.с.
9. Орманов, Н.Ж. Фармакология. 1-кітап: оқулық / Н.Ж. Орманов, Л.Н. Орманова. - Алматы: Эверо, 2013. - 656 бет.с.
10. Орманов, Н.Ж. Фармакология. 2-кітап: оқулық / Н.Ж. Орманов, Л. Н. Орманова. - Алматы: Эверо, 2013. - 512 бет.с.
11. Фармакология: учебник / под ред. Р.Н. Аляутдина. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2013. - 832 +эл.
12. Құлмағамбетов, И.Р. Клиникалық фармакология. 1-бөлім [Мәтін]: оқу құралы / И.Р. Құлмағамбетов. - Алматы: New book, 2022. - 320 бет.
13. Құлмағамбетов, И.Р. Клиникалық фармакология. 2-бөлім [Мәтін]: оқу құралы / И.Р. Құлмағамбетов. - Алматы: New book, 2022. - 376 бет.

Қосымша әдебиеттер

1. Фармакология: нұсқаулық = Фармакология: руководство / Г.М. Пичхадзе [т.б.]. - М.: "Литтерра", 2017. - 640 бет с.
2. Машковский М.Д. Лекарственные средства. 16.-е издание. перераб., доп. и испр. М. Новая волна. 2017. – 1216 с.
3. Дәнекер ұлпалар ауруларының фармакотерапиясы: оқулық / З.А. Керимбаева [ж.б.]. - Алматы: Эверо, 2016. - 184 б. с.
4. Микробқа қарсы дәрілердің фармакологиясы: оқу құралы /Т.А. Муминов [ж/б.]; қаз. тіл. ауд. Н. М.Малдыбаева. - Алматы: Литер Принт. Казахстан, 2016.-552 бет. с.
5. Фармакология антимикробных средств: учеб.пособие / Т. А. Муминов. - Алматы: Литер Принт. Казахстан, 2016.
6. Фармакология: руководство к лабораторным занятиям: учеб. пособие / под ред. Д. А. Харкевича. - 6-е изд., испр. и доп.; Рек. учебно-методическим объединением по мед. и фарм. образованию вузов России. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 512 с.
7. Рахимов, Қ. Д. Фитофармакология. Фармакология - Тезаурус.: оқу құралы = Фитофармакология. Фармакология -Тезаурус: учеб. пособие. - Алматы: ЖШС "Жания-Полиграф", 2015. - 528 с.
8. Фармакология негіздері және рецептурасы: оқулық / М. З. Шайдаров [ж/б.]. - Астана: Ақнұр, 2014. - 398 бет. с.
9. Основы фармакологии с рецептурой: учебник / М.З. Шайдаров [и др.]. - Астана: Ақнұр, 2014. - 406 с.
10. Жаугашева, С.К. Фармакологический глоссарий/ С.К. Жаугашева, Н.Т. Дилдабекова, Рашид Саджид = Фармакологиялық глоссарий / сөздік = PHARMACOLOGIC GLOSSARY: словарь. - 2-е изд; Утв. и рек. к изд. Ученым советом КГМУ. - Алматы: Эверо, 2013. - 132с.
11. Асқорыту ағзалары ауруларының фармакотерапиясы.: оқу құралы/ Н.Ж. Орманов, Г.Ж. Садырханова. 2013.
12. Тыныс алу жолдары ағзалары ауруларының фармакотерапиясы: оқу құралы/ Н.Ж. Орманов. 2013.
13. Орманов, Н.Ж. Жалпы рецептура. Жалпы фармакология: оқу құралы. - Шымкент : "RISO", 2013. - 76 бет.с.
14. Орманов, Н.Ж. Фармакологический справочник лекарственных препаратов (классификация, номенклатура, механизм действия и показания к применению): учеб.-методическое пособие /ЮКГФА.; Утв. на ученом Совете ЮКГФА. - Алматы: Эверо, 2013. - 138 с.

Электронды ресурстар:

1. Асқорыту ағзалары ауруларының фармакотерапиясы. [Электронный ресурс]: Оқулық/ Керимбаева З. А., Орманов Н.Ж., Джакипбекова З.К., Орманов Т.Н. Шымкент, 2018ж.

2. Kharkevitch, D.A. Pharmacology [Электронный ресурс]: textbookformedicalstudents / D.A. Kharkevitch. - Электрон.текстовые дан. (83.9Мб). - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2017. - эл. опт. Диск
3. Фармакология [Электронный ресурс]: оқу құралы / ред. бас. Г. М. Пичхадзе = Фармакология: учебное пособие / под ред. Г. М. Пичхадзе. - Электрон.текстовые дан. (43.0Мб). - М.: "Литтерра", 2016.
4. Клинико-фармакологические подходы к периоперационной антитромботической терапии. Дюсембаева Н.К., 2016 <https://aknurpress.kz/login>
5. Курс лекций по фармакологии для студентов стоматологического факультета. Стикеева Р.Қ., Коранова Т.С., 2014 <https://aknurpress.kz/login>
6. Гаевый, Михаил Дмитриевич Фармакология с рецептурой [Текст]: учебник / М.Д. Гаевый, Л.М. Гаевая. - 11-е изд., стер. - М.: ООО "Издательство "Кно Рус", 2016. <http://elib.kaznu.kz>
7. Федюкович, Николай Иванович Фармакология [Текст]: учебник / Н.И. Федюкович, Э.Д. Рубан. - 10-е изд., доп. и перераб. - М.: Ростов-на-Дону: Феникс, 2013. <http://elib.kaznu.kz>
8. Калиева Ш.С. Клиникалық фармакология және ұтымды фармакотерапияның таңдамалы сұрақтары. Том 2 – Оқулық / Ш.С.Калиева, Н.А. Симохина, Б.Е.Тонкабаева. – Алматы: «Эверо» баспасы, 2020. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/2799/
9. Орманов Н.Ж., Сырманова Н.Р., Орманова Л.Н. Жалпы рецептура. Жалпы фармакология - Алматы: Эверо, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/743/
10. Стикеева Р.К. Фармакология – 1 - учебное пособие. - Р.К.Стикеева.- Алматы: Эверо, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/2742/
11. Стикеева Р.Қ. Фармакология-І (жалпы медицина факультеттерінің студенттеріне арналған). - оқу құралы.- Стикеева Р.Қ. – Алматы Эверо.- 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/2741/
12. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Фармакология-1. Алматы. «Эверо» ЖШС. 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/735/
13. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Фармакология-2. «Эверо» ЖШС. Алматы, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/736/
14. Жаугашева С.К., Дилдабекова Н.Т., Саджид Рашид «Фармакологический глоссарий» на русском, казахском, английском языках. - Словарь. – Изд. 2-е. – Алматы: ТОО «Эверо» – 2020 год.- 132 с. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/346/
15. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Орталық жүйке жүйесінің фармакологиясы. Фармакология пәнінен студенттерге арналған оқу құралы. Алматы, 2020. 212 б. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/745/
16. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Фармакологический справочник лекарственных препаратов (классификация, номенклатура, механизм действия и показания к применению). - Алматы: Издательство «Эверо», 2020. - 116 с https://www.elib.kz/ru/search/read_book/758/
17. Фундаментальная фармакология в терминах и понятиях : учебное пособие / М. П. Якушев, Е. В. Катков, С. В. Денисова [и др.]. — Кемерово : Кемеровская государственная медицинская академия, 2010. — 140 с. — Текст : электронный // Цифровой образовательный ресурс IPR SMART : [сайт]. — URL: <https://www.iprbookshop.ru/6249>.
18. Фармакология : оқу құралы / Б. Д. Айтжанов, Н. А. Заманбеков, Ә. М. Өтенов [и др.] ; под редакцией Б. Д. Айтжанов. — Алматы : Нур-Принт, 2014. — 495 с. — ISBN 978-601-7390-50-1. — Текст : электронный // Цифровой образовательный ресурс IPR SMART : [сайт]. — URL: <https://www.iprbookshop.ru/67173>.
19. Федюкович, Н. И. Фармакология : учебник / Н. И. Федюкович, Э. Д. Рубан. — Ростов-на-Дону : Феникс, 2020. — 703 с. — ISBN 978-5-222-35174-1. — Текст : электронный // Цифровой образовательный ресурс IPR SMART : [сайт]. — URL: <https://www.iprbookshop.ru/102157.html> (дата обращения: 20.09.2024).

5.7. Бақылау:

1. Сұйық дәрілік формалардың қандай негізгі түрлерін білесіз? Әрқайсысына мысал келтіріңіз.
2. Ерітінділердің суспензия мен эмульсиядан айырмашылығы неде?
3. Белгілі бір науқас үшін сұйық дәрілік форманы таңдағанда қандай факторларды ескеру керек?
4. Сұйық формалардың құрамы мен физика-химиялық қасиеттері белсенді заттардың сіңу жылдамдығына қалай әсер ететінін түсіндіріңіз.
5. Қатты және жұмсақ формалармен салыстырғанда сұйық түрлердің артықшылықтары мен кемшіліктері қандай?
6. Тұрақтылықты қамтамасыз ету үшін суспензиялар мен эмульсияларға қандай компоненттер қосылады?
7. Қандай жағдайларда тұнбаларды немесе сығындыларды тағайындаған дұрыс?
8. Еріткіштің түрі сұйық дәрілік форманың фармакокинетикасына қалай әсер етеді?
9. Сұйық дәрілік формаларды сақтау және тасымалдау кезінде қандай ерекшеліктерді ескеру қажет?

Сұйық дәрілік түрлер**Вариант – 1**

1. Құрамында 200 мл 3% натрий бромиді және 10 мл шүйгіншөп тұндырмасы бар микстура. Ішке 1 ас қасықтан күніне 3 рет.
2. Құрамында 6,0 жалынгүл шөбінің тұнбасынан 100мл және 4,0 калий бромидтен тұратын микстура. 1 ас қасықтан күніне 3 рет.
3. 40 мл 10% камфораның спиртті ерітіндісін жазып, теріні тазалауға тағайындаңыз.
4. 20 мл 0,125% эргокальциферолдың майлы ерітіндісін жазып беріңіз. Балаға күніне 2 тамшыдан ішуге тағайындаңыз.

Вариант – 2

1. Құрамында 6 мл сұйытылған тұз қышқылы және 4,0 пепсині бар 200 мл микстураны жаз. 1 ас қасықтан күніне 3 рет.
2. 500мл официнальды аммиак ерітіндісін жазып беріңіз. Хирургиялық бөлімшеге.
3. 10 мл 0,1% нафтизин ерітіндісін жазып беріңіз Мұрынға 3 тамшыдан күніне 3 рет тамызуды белгілеңіз.
4. 10 мл 1% ментолдың майлы ерітіндісін мұрынға 3 тамшыдан күніне 2 рет тамызуға жазып беріңіз.

5.1. Тақырып №6. Инъекцияға арналған дәрілік түрлер.

5.2. Сабақтың мақсаты: Инъекциялық дәрілік формалардың ерекшеліктерін, олардың жіктелуін, өндіру технологиясын және қолдану ережелерін оқып білу. Білім алушыларда тез және дәл емдік әсерді қамтамасыз ету үшін инъекциялық пішінді таңдау принциптері туралы түсінікті, инъекциялық препараттармен жұмыс істеу дағдыларын, сонымен қатар оларды қолдану кезінде стерильділік пен қауіпсіздік талаптарын білуді дамыту.

5.3. Оқыту міндеттері.

- Білім алушыларды инъекциялық формалардың негізгі түрлерімен таныстыру: инъекцияға арналған лиофилизацияланған ұнтақтар, ампулалар, флакондар.
- Стерильділік пен тұрақтылыққа баса назар аударып, инъекциялық дәрілік түрлердің құрамы мен өндіру технологиясының ерекшеліктерін қарастыру.

- Инъекциялық формалардың фармакокинетикалық және фармакодинамикалық сипаттамаларын, оның ішінде әсер ету жылдамдығын және әртүрлі енгізу жолдары үшін (бұлшықет ішіне, көктамыр ішіне, тері астына және т.б.) биожетімділігін талқылау.
- Білім алушыларда пациенттердің әртүрлі категориялары мен клиникалық жағдайлар үшін инъекциялық формаларды қолданудың орындылығын, сонымен қатар асептика мен антисептика ережелерін сақтауды бағалау дағдыларын дамыту.

5.4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Инъекциялық дәрілік формалардың негізгі түрлері.
2. Инъекциялық формалардың пероральды енгізу жолына қарағанда артықшылығы.
3. Инъекциялық препараттардың стерильділігіне қойылатын талаптар.
4. Инъекцияға арналған лиофиленген ұнтақты дайындау және еріту процесі.
5. Инъекциялық дәрілік формалармен жұмыс істеу кезіндегі сақтық шаралары.

Инъекциялық дәрілік түрлер

Рецепт түрінде жазу:

1. 10% бриллиант жасылының 10 мл спиртті ерітіндісін. Терінің зақымдалған жеріне жағу үшін.
2. 1:5000 500 мл фурацилин ерітіндісін. Жарақатты жуу үшін.
3. 3.3% 150 мл натрий бромидінің ерітіндісін. Ішке 1 ас қасықтан тәулігіне 3 рет.
4. Майсана майының (Oleum Ricini) 30 мл-нен тұратын 200 мл эмульсия. Ішке үш қабылдауға.
5. 0,5% гидрокортизон ацетатының 10 мл суспензиясы. Көз тамшылары 1-2 тамшыдан әр 4 сағат сайын.
6. 6,0 жалынғұл шөбінен тұратын 180 мл тұнба. Ішке 1 ас қасықтан күніне 3 рет.
7. Итжидек тұндырмасы 10 мл. Ішке 10 тамшыдан күніне 2 рет.
8. Жалбыз тікен (Althaea) 20 мл сұйық экстрактысы. Ішке 20 тамшыдан күніне 2 рет.
9. Адонизид 15 мл. Ішке 15 тамшыдан күніне 2-3 рет.
10. 0,45 ақ мия шөбінен (Thermopsisidis) 180 мл тұнбадан және 0,2 кодеин фосфатынан тұратын микстура. Ішке 1 ас қасықтан күніне 3 рет.
11. 20% 2 мл камфора ерітіндісінің 10 ампуласы. Тері астына енгізу үшін 2 мл –ден тәулігіне 2 рет. Енгізер алдында ампуланы жылыту.
12. Әр құтыдағы 250 000 ӘБ бензилпенициллин натрий тұзының 40 құтысы. Тәулігіне 6 рет бұлшық етке енгізу үшін, алдын-ала құтының құрамын 3 мл 0,5% новокаин ерітіндісінде еріту керек.
13. 0,9% натрий хлоридының стерильды 500 мл ерітіндісі. Тері астына енгізу үшін.

5.5. Оқыту және оқыту әдістері: шағын топтарда жұмыс; ситуациялық есептерді шешу, семинарлар, TBL, CBL, SBL.

5.6. Әдебиеттер:

Негізгі әдебиеттер:

1. Фармакология: оқу құралы = Фармакология: учебное пособие / Г. М. Пичхадзе [т.б.]. - М.: "Литтерра", 2016. - 504 бет
2. Katzung, Bertram G. Basic and Clinical Pharmacology [Text]: textbook / Katzung Bertram G. - 14 nd ed. - [S. l.]: McGraw-Hill education, 2018. - 1250 p.
3. Goodman and Gilman's, A. The Pharmacological Basis of Therapeutics [Text]: textbook / Goodman & Gilman's A.; editor L. L. Brunton. – 13 nd ed. - New York: McGraw-Hill Education, 2018. - 1419 p.
4. Стикеева, Р. Қ. Фармакология-1: оқу құралы / Р. Қ. Стикеева. - Алматы: Эверо, 2016. - 148 бет.с.
5. Харкевич, Д. А. Основы фармакологии: учебник. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 720 с.
6. Аляутдин, Р. Н. Фармакология: учебник. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 704 с.
7. Харкевич, Д. А. Фармакология: оқулық. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 784 бет.

8. Рахимов, Қ. Д. Фармакология: оқуқұралы. - Алматы: ЖШС "Жания-Полиграф", 2014. - 554 бет.с.
9. Орманов, Н.Ж. Фармакология. 1-кітап: оқулық / Н.Ж. Орманов, Л.Н. Орманова. - Алматы: Эверо, 2013. - 656 бет.с.
10. Орманов, Н.Ж. Фармакология. 2-кітап: оқулық / Н.Ж. Орманов, Л. Н. Орманова. - Алматы: Эверо, 2013. - 512 бет.с.
11. Фармакология: учебник / под ред. Р.Н. Аляутдина. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2013. - 832 +эл.
12. Құлмағамбетов, И.Р. Клиникалық фармакология. 1-бөлім [Мәтін]: оқу құралы / И.Р. Құлмағамбетов. - Алматы: New book, 2022. - 320 бет.
13. Құлмағамбетов, И.Р. Клиникалық фармакология. 2-бөлім [Мәтін]: оқу құралы / И.Р. Құлмағамбетов. - Алматы: New book, 2022. - 376 бет.

Қосымша әдебиеттер

1. Фармакология: нұсқаулық = Фармакология: руководство / Г.М. Пичхадзе [т.б.]. - М.: "Литтерра", 2017. - 640 бет с.
2. Машковский М.Д. Лекарственные средства. 16.-е издание. перераб., доп. и испр. М. Новая волна. 2017. – 1216 с.
3. Дәнекер ұлпалар ауруларының фармакотерапиясы: оқулық / З.А. Керимбаева [ж.б.]. - Алматы: Эверо, 2016. - 184 б. с.
4. Микробқа қарсы дәрілердің фармакологиясы: оқу құралы /Т.А. Муминов [ж/б.]; қаз. тіл. ауд. Н. М.Малдыбаева. - Алматы: Литер Принт. Казахстан, 2016.-552 бет. с.
5. Фармакология антимикробных средств: учеб.пособие / Т. А. Муминов. - Алматы: Литер Принт. Казахстан, 2016.
6. Фармакология: руководство к лабораторным занятиям: учеб. пособие / под ред. Д. А. Харкевича. - 6-е изд., испр. и доп.; Рек. учебно-методическим объединением по мед. и фарм. образованию вузов России. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 512 с.
7. Рахимов, Қ. Д. Фитофармакология. Фармакология - Тезаурус.: оқу құралы = Фитофармакология. Фармакология -Тезаурус: учеб. пособие. - Алматы: ЖШС "Жания-Полиграф", 2015. - 528 с.
8. Фармакология негіздері және рецептурасы: оқулық / М. З. Шайдаров [ж/.б.]. - Астана: Ақнұр, 2014. - 398 бет. с.
9. Основы фармакологии с рецептурой: учебник / М.З. Шайдаров [и др.]. - Астана: Ақнұр, 2014. - 406 с.
10. Жаугашева, С.К. Фармакологический глоссарий/ С.К. Жаугашева, Н.Т. Дилдабекова, Рашид. Саджид = Фармакологиялық глоссарий / сөздік = PHARMACOLOGIC GLOSSARY: словарь. - 2-е изд; Утв. и рек. к изд. Ученым советом КГМУ. - Алматы: Эверо, 2013. - 132с.
11. Асқорыту ағзалары ауруларының фармакотерапиясы.: оқу құралы/ Н.Ж. Орманов, Г.Ж. Садырханова. 2013.
12. Тыныс алу жолдары ағзалары ауруларының фармакотерапиясы: оқу құралы/ Н.Ж. Орманов. 2013.
13. Орманов, Н.Ж. Жалпы рецептура. Жалпы фармакология: оқу құралы. - Шымкент : "RISO", 2013. - 76 бет.с.
14. Орманов, Н.Ж. Фармакологический справочник лекарственных препаратов (классификация, номенклатура, механизм действия и показания к применению): учеб.-методическое пособие /ЮКГФА.; Утв. на ученом Совете ЮКГФА. - Алматы: Эверо, 2013. - 138 с.

Электронды ресурстар:

1. Асқорыту ағзалары ауруларының фармакотерапиясы. [Электронный ресурс]: Оқулық/ Керимбаева З. А., Орманов Н.Ж., Джакипбекова З.К., Орманов Т.Н. Шымкент, 2018ж.

2. Kharkevitch, D.A. Pharmacology [Электронный ресурс]: textbookformedicalstudents / D.A. Kharkevitch. - Электрон.текстовые дан. (83.9Мб). - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2017. - эл. опт. Диск
3. Фармакология [Электронный ресурс]: оқу құралы / ред. бас. Г. М. Пичхадзе = Фармакология: учебное пособие / под ред. Г. М. Пичхадзе. - Электрон.текстовые дан. (43.0Мб). - М.: "Литтерра", 2016.
4. Клинико-фармакологические подходы к периоперационной антитромботической терапии. Дюсембаева Н.К., 2016 <https://aknurpress.kz/login>
5. Курс лекций по фармакологии для студентов стоматологического факультета. Стикеева Р.Қ., Коранова Т.С., 2014 <https://aknurpress.kz/login>
6. Гаевый, Михаил Дмитриевич Фармакология с рецептурой [Текст]: учебник / М.Д. Гаевый, Л.М. Гаевая. - 11-е изд., стер. - М.: ООО "Издательство "Кно Рус", 2016. <http://elib.kaznu.kz>
7. Федюкович, Николай Иванович Фармакология [Текст]: учебник / Н.И. Федюкович, Э.Д. Рубан. - 10-е изд., доп. и перераб. - М.: Ростов-на-Дону: Феникс, 2013. <http://elib.kaznu.kz>
8. Калиева Ш.С. Клиникалық фармакология және ұтымды фармакотерапияның таңдамалы сұрақтары. Том 2 – Оқулық / Ш.С.Калиева, Н.А. Симохина, Б.Е.Тонкабаева. – Алматы: «Эверо» баспасы, 2020. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/2799/
9. Орманов Н.Ж., Сырманова Н.Р., Орманова Л.Н. Жалпы рецептура. Жалпы фармакология - Алматы: Эверо, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/743/
10. Стикеева Р.К. Фармакология – 1 - учебное пособие. - Р.К.Стикеева.- Алматы: Эверо, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/2742/
11. Стикеева Р.Қ. Фармакология-І (жалпы медицина факультеттерінің студенттеріне арналған). - оқу құралы.- Стикеева Р.Қ. – Алматы Эверо.- 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/2741/
12. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Фармакология-1. Алматы. «Эверо» ЖШС. 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/735/
13. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Фармакология-2. «Эверо» ЖШС. Алматы, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/736/
14. Жаугашева С.К., Дилдабекова Н.Т., Саджид Рашид «Фармакологический глоссарий» на русском, казахском, английском языках. - Словарь. – Изд. 2-е. – Алматы: ТОО «Эверо» – 2020 год.- 132 с. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/346/
15. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Орталық жүйке жүйесінің фармакологиясы. Фармакология пәнінен студенттерге арналған оқу құралы. Алматы, 2020. 212 б. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/745/
16. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Фармакологический справочник лекарственных препаратов (классификация, номенклатура, механизм действия и показания к применению). - Алматы: Издательство «Эверо», 2020. - 116 с https://www.elib.kz/ru/search/read_book/758/
17. Фундаментальная фармакология в терминах и понятиях : учебное пособие / М. П. Якушев, Е. В. Катков, С. В. Денисова [и др.]. — Кемерово : Кемеровская государственная медицинская академия, 2010. — 140 с. — Текст : электронный // Цифровой образовательный ресурс IPR SMART : [сайт]. — URL: <https://www.iprbookshop.ru/6249>.
18. Фармакология : оқу құралы / Б. Д. Айтжанов, Н. А. Заманбеков, Ә. М. Өтенов [и др.] ; под редакцией Б. Д. Айтжанов. — Алматы : Нур-Принт, 2014. — 495 с. — ISBN 978-601-7390-50-1. — Текст : электронный // Цифровой образовательный ресурс IPR SMART : [сайт]. — URL: <https://www.iprbookshop.ru/67173>.
19. Федюкович, Н. И. Фармакология : учебник / Н. И. Федюкович, Э. Д. Рубан. — Ростов-на-Дону : Феникс, 2020. — 703 с. — ISBN 978-5-222-35174-1. — Текст : электронный // Цифровой образовательный ресурс IPR SMART : [сайт]. — URL: <https://www.iprbookshop.ru/102157.html> (дата обращения: 20.09.2024).

5.7. Бақылау:

1. Инъекциялық дәрілік формалардың негізгі түрлері қандай? Әр түрге мысал келтіріңіз.
2. Инъекцияға арналған ерітінділер, суспензиялар және эмульсиялар құрамы және қолдану ерекшеліктері бойынша қалай ерекшеленеді?
3. Инъекциялық формалардың пероральды енгізу жолына қарағанда артықшылығы қандай?
4. Инъекциялық препараттарға қандай стерильділік талаптары қойылады және неліктен?
5. Енгізу жолдары (бұлшықет етке, көктамырға, тері астына және т.б.) әсер ету жылдамдығына және препараттың биожетімділігіне қалай әсер етеді?
6. Белсенді заттарды тұрақтандыру және сақтау үшін инъекциялық формаларда қандай қоспаларды қолдануға болады?
7. Қандай жағдайларда инъекцияға арналған лиофилизацияланған ұнтақтарды қолданған дұрыс?
8. Инъекцияға арналған лиофилденген ұнтақты дайындау және еріту процесін түсіндіріңіз.
9. Препараттың баяу және ұзартылған шығарылуы үшін инъекциялық форманың қай түрі қолайлы болып саналады?
10. Инъекциялық дәрілік формалармен жұмыс істегенде қандай сақтық шараларын сақтау керек?

5.1. Тақырып №7-8. Дәрілік заттардың фармакодинамикасы.

5.2. Сабақтың мақсаты: Фармакодинамиканың негізгі принциптерін, дәрілік заттардың әсер ету механизмдерін, олардың организмге молекулалық және жасушалық деңгейде әсерін оқу. Білім алушыларда емдік әсерді жүзеге асыру үшін рецепторлармен және басқа биологиялық нысандармен дәрілік заттардың өзара әрекеттесуі туралы түсінікті, сонымен қатар клиникалық тәжірибеде дәрілік заттардың фармакодинамикалық қасиеттерін талдау дағдыларын қалыптастыру.

5.3. Оқыту міндеттері.

- Білім алушыларды фармакодинамиканың негізгі ұғымдарымен, оның ішінде рецепторлар, аффинділік және дәрілік аффинитет ұғымдарымен таныстыру.
- Дәрілік заттардың әсер ету механизмдерін, соның ішінде агонистерді, антагонистерді және рецепторлар функциясының модификаторларын қарастыру.
- Дозаға тәуелді және дозаға тәуелсіз әсерлер ұғымдарын оқу.
- Дәрілік заттардың фармакодинамикалық сипаттамаларын олардың молекулалық құрылымы мен әсер ету мақсаттарына байланысты талдау.
- Оңтайлы терапия үшін олардың фармакодинамикалық қасиеттеріне негізделген дәрілерді бағалау және таңдау дағдыларын дамыту.

5.4. Тақырыптың негізгі сұрақтары.

1. Дәрілік құралдардың фармакодинамикасы.
2. Дозаның түрлері: орташа, жоғары терапевтикалық, бір реттік, соққы, тәуліктік, курстық, уытты, өлім дозасы. Орташа терапевтикалық доза, терапевтикалық индекс, терапевтикалық әсердің кеңдігі.
3. Кумуляция, сенсбилизация, үйренгіштік, тахифилаксия, дәрілік тәуелділік.
4. Дәрілік құралдардың өзара әсерлесуі. Синергизм, потенцирлену, аддитивтілік. Антагонизм, антидотизм.
5. Дәрілік заттардың ағзаның қасиетімен, жасынан, жынысынан, генетикалық факторлардан тәуелділігі.

6. Дәрілердің фармакологиялық әсеріне биоритмдердің тигізетін ықпалы. Хронофармакология, анықтамасы.

7. Дәрілердің жағымсыз әсерлері: аллергиялық емес жанама әсерлер; препараттың дозасының артып кетуімен байланысты уытты әсерлер; аллергиялық типтегі әсерлер; ағзаның сезімталдылығының төмендеуімен пайда болатын әсерлер; таңдамалы және уытты әсерлердің пайда болуы (эмбриотоксикалық; теротогендік; фетотоксикалық; мутагендік; канцерогендік әсерлер); генетикалық факторлар (идиосинкразия және т.б.)

5.5. Оқыту және оқыту әдістері: шағын топтарда жұмыс; ситуациялық есептерді шешу, семинарлар, TBL, CBL, SBL.

5.6. Әдебиеттер:

Негізгі әдебиеттер:

1. Фармакология: оқу құралы = Фармакология: учебное пособие / Г. М. Пичхадзе [т.б.]. - М.: "Литтерра", 2016. - 504 бет
2. Katzung, Bertram G. Basic and Clinical Pharmacology [Text]: textbook / Katzung Bertram G. - 14 nd ed. - [S. l.]: McGraw-Hill education, 2018. - 1250 p.
3. Goodman and Gilman's, A. The Pharmacological Basis of Therapeutics [Text]: textbook / Goodman & Gilman's A.; editor L. L. Brunton. - 13 nd ed. - New York: McGraw-Hill Education, 2018. - 1419 p.
4. Стикеева, Р. Қ. Фармакология-1: оқу құралы / Р. Қ. Стикеева. - Алматы: Эверо, 2016. - 148 бет.с.
5. Харкевич, Д. А. Основы фармакологии: учебник. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 720 с.
6. Аляутдин, Р. Н. Фармакология: учебник. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 704 с.
7. Харкевич, Д. А. Фармакология: оқулық. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 784 бет.
8. Рахимов, Қ. Д. Фармакология: оқуқұралы. - Алматы: ЖШС "Жания-Полиграф", 2014. - 554 бет.с.
9. Орманов, Н.Ж. Фармакология. 1-кітап: оқулық / Н.Ж. Орманов, Л.Н. Орманова. - Алматы: Эверо, 2013. - 656 бет.с.
10. Орманов, Н.Ж. Фармакология. 2-кітап: оқулық / Н.Ж. Орманов, Л. Н. Орманова. - Алматы: Эверо, 2013. - 512 бет.с.
11. Фармакология: учебник / под ред. Р.Н. Аляутдина. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2013. - 832 +эл.
12. Құлмағамбетов, И.Р. Клиникалық фармакология. 1-бөлім [Мәтін]: оқу құралы / И.Р. Құлмағамбетов. - Алматы: New book, 2022. - 320 бет.
13. Құлмағамбетов, И.Р. Клиникалық фармакология. 2-бөлім [Мәтін]: оқу құралы / И.Р. Құлмағамбетов. - Алматы: New book, 2022. - 376 бет.

Қосымша әдебиеттер

1. Фармакология: нұсқаулық = Фармакология: руководство / Г.М. Пичхадзе [т.б.]. - М.: "Литтерра", 2017. - 640 бет с.
2. Машковский М.Д. Лекарственные средства. 16.-е издание. перераб., доп. и испр. М. Новая волна. 2017. – 1216 с.
3. Дәнекер ұлпалар ауруларының фармакотерапиясы: оқулық / З.А. Керимбаева [ж.б.]. - Алматы: Эверо, 2016. - 184 б. с.
4. Микробқа қарсы дәрілердің фармакологиясы: оқу құралы /Т.А. Муминов [ж/б.]; қаз. тіл. ауд. Н. М.Малдыбаева. - Алматы: Литер Принт. Казахстан, 2016.-552 бет. с.
5. Фармакология антимикробных средств: учеб.пособие / Т. А. Муминов. - Алматы: Литер Принт. Казахстан, 2016.
6. Фармакология: руководство к лабораторным занятиям: учеб. пособие / под ред. Д. А. Харкевича. - 6-е изд., испр. и доп.; Рек. учебно-методическим объединением по мед. и фарм. образованию вузов России. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 512 с.

7. Рахимов, Қ. Д. Фитофармакология. Фармакология - Тезаурус.: оқу құралы = Фитофармакология. Фармакология -Тезаурус: учеб. пособие. - Алматы: ЖШС "Жания-Полиграф", 2015. - 528 с.
8. Фармакология негіздері және рецептурасы: оқулық / М. З. Шайдаров [ж/.б.]. - Астана: Ақнұр, 2014. - 398 бет. с.
9. Основы фармакологии с рецептурой: учебник / М.З. Шайдаров [и др.]. - Астана: Ақнұр, 2014. - 406 с.
10. Жаугашева, С.К. Фармакологический глоссарий/ С.К. Жаугашева, Н.Т. Дилдабекова, Рашид. Саджид = Фармакологиялық глоссарий / сөздік = PHARMACOLOGIC GLOSSARY: словарь. - 2-е изд; Утв. и рек. к изд. Ученым советом КГМУ. - Алматы: Эверо, 2013. - 132с.
11. Асқорыту ағзалары ауруларының фармакотерапиясы.: оқу құралы/ Н.Ж. Орманов, Г.Ж. Садырханова. 2013.
12. Тыныс алу жолдары ағзалары ауруларының фармакотерапиясы: оқу құралы/ Н.Ж. Орманов. 2013.
13. Орманов, Н.Ж. Жалпы рецептура. Жалпы фармакология: оқу құралы. - Шымкент : "RISO", 2013. - 76 бет.с.
14. Орманов, Н.Ж. Фармакологический справочник лекарственных препаратов (классификация, номенклатура, механизм действия и показания к применению): учеб.-методическое пособие /ЮКГФА.; Утв. на ученом Совете ЮКГФА. - Алматы: Эверо, 2013. - 138 с.

Электронды ресурстар:

1. Асқорыту ағзалары ауруларының фармакотерапиясы. [Электронный ресурс]: Оқулық/ Керимбаева З. А., Орманов Н.Ж., Джакипбекова З.К., Орманов Т.Н. Шымкент, 2018ж.
2. Kharkevitch, D.A. Pharmacology [Электронный ресурс]: textbookformedicalstudents / D.A. Kharkevitch. - Электрон.текстовые дан. (83.9Мб). - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2017. - эл. опт. Диск
3. Фармакология [Электронный ресурс]: оқуқұралы / ред. бас. Г. М. Пичхадзе = Фармакология: учебное пособие / под ред. Г. М. Пичхадзе. - Электрон.текстовые дан. (43.0Мб). - М.: "Литтерра", 2016.
4. Клинико-фармакологические подходы к периоперационной антитромботической терапии. Дюсембаева Н.К., 2016 <https://aknurpress.kz/login>
5. Курс лекций по фармакологии для студентов стоматологического факультета. Стикеева Р.Қ., Коранова Т.С., 2014 <https://aknurpress.kz/login>
6. Гаевый, Михаил Дмитриевич Фармакология с рецептурой [Текст]: учебник / М.Д. Гаевый, Л.М. Гаевая. - 11-е изд., стер. - М.: ООО "Издательство "Кно Рус", 2016. <http://elib.kaznu.kz>
7. Федюкович, Николай Иванович Фармакология [Текст]: учебник / Н.И. Федюкович, Э.Д. Рубан. - 10-е изд., доп. и перераб. - М.:Ростов-на-Дону: Феникс, 2013. <http://elib.kaznu.kz>
8. Калиева Ш.С.Клиникалық фармакология және ұтымды фармакотерапияның таңдамалы сұрақтары. Том 2 – Оқулық / Ш.С.Калиева, Н.А. Симохина, Б.Е.Тонкабаева. – Алматы: «Эверо» баспасы, 2020. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/2799/
9. Орманов Н.Ж., Сырманова Н.Р., Орманова Л.Н.Жалпы рецептура. Жалпы фармакология - Алматы: Эверо, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/743/
10. Стикеева Р.К. Фармакология – 1 - учебное пособие. - Р.К.Стикеева.- Алматы: Эверо, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/2742/
11. Стикеева Р.Қ. Фармакология-І (жалпы медицина факультеттерінің студенттеріне арналған). - оқу құралы.- Стикеева Р.Қ. – Алматы Эверо.- 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/2741/
12. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Фармакология-1. Алматы. «Эверо» ЖШС. 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/735/

O'NTUSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«ОҚМА» АҚ жанындағы медицина колледжінің «Фармацевтикалық пәндер» кафедрасы	77/11-1 (2024-2025) 84 беттің 27 беті
Симуляциялық сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар	

13. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Фармакология-2. «Эверо» ЖШС. Алматы, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/736/

14. Жаугашева С.К., Дилдабекова Н.Т., Саджид Рашид «Фармакологический глоссарий» на русском, казахском, английском языках. - Словарь. – Изд. 2-е. – Алматы: ТОО «Эверо» – 2020 год.- 132 с. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/346/

15. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Орталық жүйке жүйесінің фармакологиясы. Фармакология пәнінен студенттерге арналған оқу құралы. Алматы, 2020. 212 б. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/745/

16. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Фармакологический справочник лекарственных препаратов (классификация, номенклатура, механизм действия и показания к применению). - Алматы: Издательство «Эверо», 2020. - 116 с https://www.elib.kz/ru/search/read_book/758/

17. Фундаментальная фармакология в терминах и понятиях : учебное пособие / М. П. Якушев, Е. В. Катков, С. В. Денисова [и др.]. — Кемерово : Кемеровская государственная медицинская академия, 2010. — 140 с. — Текст : электронный // Цифровой образовательный ресурс IPR SMART : [сайт]. — URL: <https://www.iprbookshop.ru/6249>.

18. Фармакология : оқу құралы / Б. Д. Айтжанов, Н. А. Заманбеков, Ә. М. Өтенов [и др.] ; под редакцией Б. Д. Айтжанов. — Алматы : Нур-Принт, 2014. — 495 с. — ISBN 978-601-7390-50-1. — Текст : электронный // Цифровой образовательный ресурс IPR SMART : [сайт]. — URL: <https://www.iprbookshop.ru/67173>.

19. Федюкович, Н. И. Фармакология : учебник / Н. И. Федюкович, Э. Д. Рубан. — Ростов-на-Дону : Феникс, 2020. — 703 с. — ISBN 978-5-222-35174-1. — Текст : электронный // Цифровой образовательный ресурс IPR SMART : [сайт]. — URL: <https://www.iprbookshop.ru/102157.html> (дата обращения: 20.09.2024).

5.7. Бақылау

1. Фармакодинамика дегеніміз не және ол дәрілік заттардың қандай негізгі әсер ету механизмдерін сипаттайды?
2. Рецептор дегеніміз не және дәрілік зат рецептормен қалай әрекеттесетінін түсіндіріңіз.
3. Агонистер мен антагонистердің рецепторларға әсері бойынша қандай айырмашылығы бар?
4. Дәрілік заттың рецепторға афинділігі қандай және ол емнің әсеріне қалай әсер етеді?
5. Дәрілік заттардың рецепторлардан басқа биологиялық нысандармен әрекеттесуінің негізгі түрлері қандай?
6. Терапиялық ендік (қауіпсіздік шегі) дегеніміз не және ол дәрілік заттарды бағалау кезінде неліктен маңызды?
7. Дәрілік заттардың дозаға тәуелді және дозаға тәуелсіз әсерлерінің айырмашылығы неде?
8. Дәрілік заттың молекулалық құрылымы оның фармакодинамикалық қасиеттеріне қалай әсер етеді?
9. Фармакодинамика клиникалық тәжірибеде препараттың дозасы мен режимін таңдауға қалай әсер етеді?
10. Фармакодинамикадағы бірінші және екінші ретті әсерлер дегеніміз не және олар дәрілік заттың емдік әсеріне қалай әсер етеді?

5.1. Тақырып №9-10. Дәрілік заттардың фармакокинетикасы.

5.2. Сабақтың мақсаты. Фармакокинетиканың негізгі принциптерін, дәрілік заттардың ағзадан сіңірілу, таралу, зат алмасу және шығарылу процесін оқып үйрену. Білім алушыларда фармакокинетикалық процестерге әсер ететін факторлар туралы түсінік қалыптастыру және

олардың емдеудің максималды тиімділігі мен қауіпсіздігін қамтамасыз ету үшін дозаны, енгізу жолын және терапия ұзақтығын таңдауға әсерін талдау қабілетін дамыту.

5.3. Оқыту міндеттері.

- Білім алушыларды фармакокинетиканың негізгі этаптарымен таныстыру: енгізу жолдары, сіңірілу, таралу, метаболизм, шығарылу.
- Дәрілік заттардың сіңуіне әсер ететін факторларды қарастыру, заттың физика-химиялық қасиеттері, енгізу жолы және ағзаның күйі.
- Препараттың организмде таралу механизмдерін, оның ішінде биожетімділігі мен таралу көлемін зерттеу.
- Метаболикалық процестерді, соның ішінде бауырдың және дәрілік заттардың конверсиясындағы ферменттердің рөлін қарастыру.
- Бүйрек және басқа мүшелерді қоса алғанда, дәрілік заттардың шығарылу жолдарын және олардың клиникалық тәжірибедегі өзектілігін қарастыру.
- Оңтайлы дозалау режимдері мен дәрілік рецепттерді таңдау үшін фармакокинетикалық деректерді бағалау дағдыларын дамыту.

5.4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Дәрілік құралдардың фармакокинетикасы.
2. Дәрілерді ағзаға енгізудің жолдары.
3. Дәрілердің сіңірілуі: механизмі, сіңірілуге әсер ететін факторлары.
4. Дәрілік заттардың биотрансформациясы
5. Заттардың ағзада таралуы. Биологиялық кедергілер.
6. Биосіңімділік және биоэквиваленттілік.
7. Шығарылу жолдары.

5.5. Оқыту және оқыту әдістері: шағын топтарда жұмыс; ситуациялық есептерді шешу, семинарлар, TBL, CBL, SBL.

5.6. Әдебиеттер:

Негізгі әдебиеттер:

1. Фармакология: оқу құралы = Фармакология: учебное пособие / Г. М. Пичхадзе [т.б.]. - М.: "Литтерра", 2016. - 504 бет
2. Katzung, Bertram G. Basic and Clinical Pharmacology [Text]: textbook / Katzung Bertram G. - 14 nd ed. - [S. l.]: McGraw-Hill education, 2018. - 1250 p.
3. Goodman and Gilman's, A. The Pharmacological Basis of Therapeutics [Text]: textbook / Goodman & Gilman's A.; editor L. L. Brunton. - 13 nd ed. - New York: McGraw-Hill Education, 2018. - 1419 p.
4. Стикеева, Р. Қ. Фармакология-1: оқу құралы / Р. Қ. Стикеева. - Алматы: Эверо, 2016. - 148 бет.с.
5. Харкевич, Д. А. Основы фармакологии: учебник. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 720 с.
6. Аляутдин, Р. Н. Фармакология: учебник. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 704 с.
7. Харкевич, Д. А. Фармакология: оқулық. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 784 бет.
8. Рахимов, Қ. Д. Фармакология: оқуқұралы. - Алматы: ЖШС "Жания-Полиграф", 2014. - 554 бет.с.
9. Орманов, Н.Ж. Фармакология. 1-кітап: оқулық / Н.Ж. Орманов, Л.Н. Орманова. - Алматы: Эверо, 2013. - 656 бет.с.
10. Орманов, Н.Ж. Фармакология. 2-кітап: оқулық / Н.Ж. Орманов, Л. Н. Орманова. - Алматы: Эверо, 2013. - 512 бет.с.
11. Фармакология: учебник / под ред. Р.Н. Аляутдина. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2013. - 832 +эл.
12. Құлмағамбетов, И.Р. Клиникалық фармакология. 1-бөлім [Мәтін]: оқу құралы / И.Р. Құлмағамбетов. - Алматы: New book, 2022. - 320 бет.

13. Құлмағамбетов, И.Р. Клиникалық фармакология. 2-бөлім [Мәтін]: оқу құралы / И.Р. Құлмағамбетов. - Алматы: New book, 2022. - 376 бет.

Қосымша әдебиеттер

1. Фармакология: нұсқаулық = Фармакология: руководство / Г.М. Пичхадзе [т.б.]. - М.: "Литтерра", 2017. - 640 бет с.
2. Машковский М.Д. Лекарственные средства. 16.-е издание. перераб., доп. и испр. М. Новая волна. 2017. – 1216 с.
3. Дәнекер ұлпалар ауруларының фармакотерапиясы: оқулық / З.А. Керимбаева [ж.б.]. - Алматы: Эверо, 2016. - 184 б. с.
4. Микробқа қарсы дәрілердің фармакологиясы: оқу құралы /Т.А. Муминов [ж/б.]; қаз. тіл. ауд. Н. М.Малдыбаева. - Алматы: Литер Принт. Казахстан, 2016.-552 бет. с.
5. Фармакология антимикробных средств: учеб.пособие / Т. А. Муминов. - Алматы: Литер Принт. Казахстан, 2016.
6. Фармакология: руководство к лабораторным занятиям: учеб. пособие / под ред. Д. А. Харкевича. - 6-е изд., испр. и доп.; Рек. учебно-методическим объединением по мед. и фарм. образованию вузов России. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 512 с.
7. Рахимов, Қ. Д. Фитофармакология. Фармакология - Тезаурус.: оқу құралы = Фитофармакология. Фармакология -Тезаурус: учеб. пособие. - Алматы: ЖШС "Жания-Полиграф", 2015. - 528 с.
8. Фармакология негіздері және рецептурасы: оқулық / М. З. Шайдаров [ж/.б.]. - Астана: Ақнұр, 2014. - 398 бет. с.
9. Основы фармакологии с рецептурой: учебник / М.З. Шайдаров [и др.]. - Астана: Ақнұр, 2014. - 406 с.
10. Жаугашева, С.К. Фармакологический глоссарий/ С.К. Жаугашева, Н.Т. Дилдабекова, Рашид. Саджид = Фармакологиялық глоссарий / сөздік = PHARMACOLOGIC GLOSSARY: словарь. - 2-е изд; Утв. и рек. к изд. Ученым советом КГМУ. - Алматы: Эверо, 2013. - 132с.
11. Асқорыту ағзалары ауруларының фармакотерапиясы.: оқу құралы/ Н.Ж. Орманов, Г.Ж. Садырханова. 2013.
12. Тыныс алу жолдары ағзалары ауруларының фармакотерапиясы: оқу құралы/ Н.Ж. Орманов. 2013.
13. Орманов, Н.Ж. Жалпы рецептура. Жалпы фармакология: оқу құралы. - Шымкент: "RISO", 2013. - 76 бет.с.
14. Орманов, Н.Ж. Фармакологический справочник лекарственных препаратов (классификация, номенклатура, механизм действия и показания к применению): учеб.-методическое пособие /ЮКГФА.; Утв. на ученом Совете ЮКГФА. - Алматы: Эверо, 2013. - 138 с.

Электронды ресурстар:

1. Асқорыту ағзалары ауруларының фармакотерапиясы. [Электронный ресурс]: Оқулық/ Керимбаева З. А., Орманов Н.Ж., Джакипбекова З.К., Орманов Т.Н. Шымкент, 2018ж.
2. Kharkevitch, D.A. Pharmacology [Электронный ресурс]: textbookformedicalstudents / D.A. Kharkevitch. - Электрон.текстовые дан. (83.9Мб). - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2017. - эл. опт. Диск
3. Фармакология [Электронный ресурс]: оқу құралы / ред. бас. Г. М. Пичхадзе = Фармакология: учебное пособие / под ред. Г. М. Пичхадзе. - Электрон.текстовые дан. (43.0Мб). - М.: "Литтерра", 2016.
4. Клинико-фармакологические подходы к периоперационной антитромботической терапии. Дюсембаева Н.К., 2016 <https://aknurpress.kz/login>
5. Курс лекций по фармакологии для студентов стоматологического факультета. Стикеева Р.Қ., Коранова Т.С., 2014 <https://aknurpress.kz/login>

6. Гаевый, Михаил Дмитриевич Фармакология с рецептурой [Текст]: учебник / М.Д. Гаевый, Л.М. Гаевая. - 11-е изд., стер. - М.: ООО "Издательство "Кно Рус", 2016. <http://elib.kaznu.kz>
7. Федюкович, Николай Иванович Фармакология [Текст]: учебник / Н.И. Федюкович, Э.Д. Рубан. - 10-е изд., доп. и перераб. - М.: Ростов-на-Дону: Феникс, 2013. <http://elib.kaznu.kz>
8. Калиева Ш.С. Клиникалық фармакология және ұтымды фармакотерапияның таңдамалы сұрақтары. Том 2 – Оқулық / Ш.С. Калиева, Н.А. Симохина, Б.Е. Тонкабаева. – Алматы: «Эверо» баспасы, 2020. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/2799/
9. Орманов Н.Ж., Сырманова Н.Р., Орманова Л.Н. Жалпы рецептура. Жалпы фармакология - Алматы: Эверо, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/743/
10. Стикеева Р.К. Фармакология – 1 - учебное пособие. - Р.К. Стикеева. - Алматы: Эверо, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/2742/
11. Стикеева Р.К. Фармакология-І (жалпы медицина факультеттерінің студенттеріне арналған). - оқу құралы. - Стикеева Р.К. – Алматы Эверо. - 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/2741/
12. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Фармакология-1. Алматы. «Эверо» ЖШС. 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/735/
13. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Фармакология-2. «Эверо» ЖШС. Алматы, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/736/
14. Жаугашева С.К., Дилдабекова Н.Т., Саджид Рашид «Фармакологический глоссарий» на русском, казахском, английском языках. - Словарь. – Изд. 2-е. – Алматы: ТОО «Эверо» – 2020 год. - 132 с. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/346/
15. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Орталық жүйке жүйесінің фармакологиясы. Фармакология пәнінен студенттерге арналған оқу құралы. Алматы, 2020. 212 б. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/745/
16. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Фармакологический справочник лекарственных препаратов (классификация, номенклатура, механизм действия и показания к применению). - Алматы: Издательство «Эверо», 2020. - 116 с https://www.elib.kz/ru/search/read_book/758/
17. Фундаментальная фармакология в терминах и понятиях : учебное пособие / М. П. Якушев, Е. В. Катков, С. В. Денисова [и др.]. — Кемерово : Кемеровская государственная медицинская академия, 2010. — 140 с. — Текст : электронный // Цифровой образовательный ресурс IPR SMART : [сайт]. — URL: <https://www.iprbookshop.ru/6249>.
18. Фармакология : оқу құралы / Б. Д. Айтжанов, Н. А. Заманбеков, Ә. М. Өтенов [и др.] ; под редакцией Б. Д. Айтжанов. — Алматы : Нур-Принт, 2014. — 495 с. — ISBN 978-601-7390-50-1. — Текст : электронный // Цифровой образовательный ресурс IPR SMART : [сайт]. — URL: <https://www.iprbookshop.ru/67173>.
19. Федюкович, Н. И. Фармакология : учебник / Н. И. Федюкович, Э. Д. Рубан. — Ростов-на-Дону : Феникс, 2020. — 703 с. — ISBN 978-5-222-35174-1. — Текст : электронный // Цифровой образовательный ресурс IPR SMART : [сайт]. — URL: <https://www.iprbookshop.ru/102157.html> (дата обращения: 20.09.2024).

5.7. Бақылау

1. Фармакокинетика нені қамтиды және қандай негізгі процестерді зерттейді?
2. Фармакокинетиканың негізгі кезеңдері қандай және әр кезеңде не болады?
3. Дәрілік заттың сіңуі енгізу жолына (пероральды, көктамырға, ингаляциялық және т.б.) байланысты қалай ерекшеленеді?
4. Биожетімділік дегеніміз не және ол препараттың емдік тиімділігіне қалай әсер етеді?
5. Дәрілік заттардың сіңу жылдамдығына қандай факторлар әсер етуі мүмкін?
6. Таралу көлемі (Vd) және ол препараттың фармакокинетикалық сипаттамасымен қалай байланысты?

7. Дәрілік зат алмасу организмде қалай жүреді және бұл процесте қандай мүшелер негізгі рөл атқарады?
8. Дәрілік заттарды ағзадан шығарудың қандай механизмдері бар және олар енгізу жолы мен дозасын таңдауға қалай әсер етеді?
9. Препараттың дозасы оның фармакокинетикалық қасиеттеріне және науқастың жағдайына байланысты қалай есептеледі?

5.1. Тақырып №11. Антисептикалық және дезинфекциялық дәрілер.

5.2. Сабақтың мақсаты: Антисептиктер мен дезинфекциялау құралдарының жіктелуін, әсер ету механизмдерін, көрсеткіштерін және қолдану ерекшеліктерін оқып білу. Білім алушыларда инфекциялық процестің түріне, ластану дәрежесіне және клиникалық жағдайдың ерекшеліктеріне байланысты осы препараттарды таңдау принциптері туралы түсінік қалыптастыру, сонымен қатар бұл препараттарды медициналық тәжірибеде қауіпсіз қолдануды үйрету.

5.3. Оқыту міндеттері.

- Білім алушыларды антисептиктер мен дезинфекциялау құралдарының негізгі түрлерімен және олардың классификациясымен таныстыру.
- Антисептиктер мен дезинфекциялық заттардың микроорганизмдерге әсер ету механизмдерін қарастыру.
- Медициналық тәжірибеде әртүрлі антисептикалық және дезинфекциялық құралдарды қолдану көрсеткіштерін, қарсы көрсеткіштерін талдау.
- Инфекция түріне қарай дәрілік заттардың формасына (ерітінділер, жақпа майлар, аэрозольдер және т.б.) және зақымдану ошағына байланысты антисептикалық және дезинфекциялық құралдарды таңдау принципін зерттеу.
- Персонал мен емделушілер үшін антисептиктер мен дезинфекциялау құралдарын қолдану кезінде қауіпсіздік шараларын қарастыру.

5.4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Антисептикалық және дезинфекциялық заттардың жіктелуі.
2. Галогендер тобы, препараттары, қолданылуы, әсер ету механизмі.
3. Тотықтырғыштар. Препараттары. Әсер ету механизмі, қолданылуы.
4. Қышқылдар. Препараттары. Әсер ету механизмі, қолданылуы.
5. Альдегидтер және спирттер. Әсер ету механизмі, қолданылуы.
6. Фенол туындылары. Әсер ету механизмі, қолданылуы.
7. Ауыр металдардың тұздары. Әсер ету механизмі, қолданылуы
8. Бояғыштар: Алмаз жасыл, этакридин лактаты, метилен көк
9. Детергенттер: микробқа қарсы және жуу қасиеттері
10. Қышқылдар мен сілтілер: бор қышқылы, аммиак ерітіндісі (аммиак). Антисептикалық белсенділік

Бағдарлама бойынша препараттар:

Хлорамин В, Пантоцид. Йод, сутегі асқын тотығы (пергидроль) және сутегі асқын тотығы ерітіндісі 27,3-31% (концентрлі), калий перманганаты, салицил қышқылы, бор қышқылы, Теймуров пастасы, метилен көгі, бриллиант жасылы, риванол (лактат), қайың шайыры, Вишневский бальзамы, Вилкинсон жақпасы, Ихтиол, Шостаковский бальзамы.

Рецепт түрінде жазу:

1. Препараттың антисептикалық әсері бар. Инфекцияланған жараларды емдеуде қолданылады.
2. Препарат антисептик ретінде ангинада, стоматитте, отитте шаюға және ерітінділері жараларды емдеуге арналған.
3. Пиодермияға 0,1-2% спирттік немесе сулы ерітіндісі түріндегі антисептикалық зат.
4. Теріге жағуға арналған сеппе (2-5%) және 1-10% жақпа майлар, пасталар, спирт ерітінділері түріндегі антисептикалық зат, қабынған буындар аймағын ысқылау, -қышу, себореяда теріні сүрту үшін қолданылады.
5. Қолды дезинфекциялауға (1-13% ерітінділері), жууға және жараларды өңдеуге (0,1-0,5% ерітінділері), суды залалсыздандыру үшін қолданылады.
6. Препарат жараларды емдеуге, операциялық алаңды дайындауға арналған микробқа қарсы препарат ретінде сыртқа қолданылады.

5.5. Оқыту және оқыту әдістері: шағын топтарда жұмыс; ситуациялық есептерді шешу, семинарлар, TBL, CBL, SBL.

5.6. Әдебиеттер:

Негізгі әдебиеттер:

1. Фармакология: оқу құралы = Фармакология: учебное пособие / Г. М. Пичхадзе [т.б.]. - М.: "Литтерра", 2016. - 504 бет
2. Katzung, Bertram G. Basic and Clinical Pharmacology [Text]: textbook / Katzung Bertram G. - 14 nd ed. - [S. l.]: McGraw-Hill education, 2018. - 1250 p.
3. Goodman and Gilman's, A. The Pharmacological Basis of Therapeutics [Text]: textbook / Goodman & Gilman's A.; editor L. L. Brunton. - 13 nd ed. - New York: McGraw-Hill Education, 2018. - 1419 p.
4. Стикеева, Р. Қ. Фармакология-1: оқу құралы / Р. Қ. Стикеева. - Алматы: Эверо, 2016. - 148 бет.с.
5. Харкевич, Д. А. Основы фармакологии: учебник. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 720 с.
6. Аляутдин, Р. Н. Фармакология: учебник. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 704 с.
7. Харкевич, Д. А. Фармакология: оқулық. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 784 бет.
8. Рахимов, Қ. Д. Фармакология: оқуқұралы. - Алматы: ЖШС "Жания-Полиграф", 2014. - 554 бет.с.
9. Орманов, Н.Ж. Фармакология. 1-кітап: оқулық / Н.Ж. Орманов, Л.Н. Орманова. - Алматы: Эверо, 2013. - 656 бет.с.
10. Орманов, Н.Ж. Фармакология. 2-кітап: оқулық / Н.Ж. Орманов, Л. Н. Орманова. - Алматы: Эверо, 2013. - 512 бет.с.
11. Фармакология: учебник / под ред. Р.Н. Аляутдина. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2013. - 832 +эл.
12. Құлмағамбетов, И.Р. Клиникалық фармакология. 1-бөлім [Мәтін]: оқу құралы / И.Р. Құлмағамбетов. - Алматы: New book, 2022. - 320 бет.
13. Құлмағамбетов, И.Р. Клиникалық фармакология. 2-бөлім [Мәтін]: оқу құралы / И.Р. Құлмағамбетов. - Алматы: New book, 2022. - 376 бет.

Қосымша әдебиеттер

1. Фармакология: нұсқаулық = Фармакология: руководство / Г.М. Пичхадзе [т.б.]. - М.: "Литтерра", 2017. - 640 бет с.
2. Машковский М.Д. Лекарственные средства. 16.-е издание. перераб., доп. и испр. М. Новая волна. 2017. – 1216 с.
3. Дәнекер ұлпалар ауруларының фармакотерапиясы: оқулық / З.А. Керимбаева [ж.б.]. - Алматы: Эверо, 2016. - 184 б. с.
4. Микробқа қарсы дәрілердің фармакологиясы: оқу құралы /Т.А. Муминов [ж/б.]; қаз. тіл. ауд. Н. М.Малдыбаева. - Алматы: Литер Принт. Казахстан, 2016.-552 бет. с.
5. Фармакология антимикробных средств: учеб.пособие / Т. А. Муминов. - Алматы: Литер Принт. Казахстан, 2016.

6. Фармакология: руководство к лабораторным занятиям: учеб. пособие / под ред. Д. А. Харкевича. - 6-е изд., испр. и доп.; Рек. учебно-методическим объединением по мед. и фарм. образованию вузов России. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 512 с.
7. Рахимов, Қ. Д. Фитофармакология. Фармакология - Тезаурус.: оқу құралы = Фитофармакология. Фармакология -Тезаурус: учеб. пособие. - Алматы: ЖШС "Жания-Полиграф", 2015. - 528 с.
8. Фармакология негіздері және рецептурасы: оқулық / М. З. Шайдаров [ж/б.]. - Астана: Ақнұр, 2014. - 398 бет. с.
9. Основы фармакологии с рецептурой: учебник / М.З. Шайдаров [и др.]. - Астана: Ақнұр, 2014. - 406 с.
10. Жаугашева, С.К. Фармакологический глоссарий/ С.К. Жаугашева, Н.Т. Дилдабекова, Рашид. Саджид = Фармакологиялық глоссарий / сөздік = PHARMACOLOGIC GLOSSARY: словарь. - 2-е изд; Утв. и рек. к изд. Ученым советом КГМУ. - Алматы: Эверо, 2013. - 132с.
11. Асқорыту ағзалары ауруларының фармакотерапиясы.: оқу құралы/ Н.Ж. Орманов, Г.Ж. Садырханова. 2013.
12. Тыныс алу жолдары ағзалары ауруларының фармакотерапиясы: оқу құралы/ Н.Ж. Орманов. 2013.
13. Орманов, Н.Ж. Жалпы рецептура. Жалпы фармакология: оқу құралы. - Шымкент : "RISO", 2013. - 76 бет.с.
14. Орманов, Н.Ж. Фармакологический справочник лекарственных препаратов (классификация, номенклатура, механизм действия и показания к применению): учеб.-методическое пособие /ЮКГФА.; Утв. на ученом Совете ЮКГФА. - Алматы: Эверо, 2013. - 138 с.

Электронды ресурстар:

1. Асқорыту ағзалары ауруларының фармакотерапиясы. [Электронный ресурс]: Оқулық/ Керимбаева З. А., Орманов Н.Ж., Джакипбекова З.К., Орманов Т.Н. Шымкент, 2018ж.
2. Kharkevitch, D.A. Pharmacology [Электронный ресурс]: textbookformedicalstudents / D.A. Kharkevitch. - Электрон.текстовые дан. (83.9Мб). - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2017. - эл. опт. Диск
3. Фармакология [Электронный ресурс]: оқуқұралы / ред. бас. Г. М. Пичхадзе = Фармакология: учебное пособие / под ред. Г. М. Пичхадзе. - Электрон.текстовые дан. (43.0Мб). - М.: "Литтерра", 2016.
4. Клинико-фармакологические подходы к периоперационной антитромботической терапии. Дюсембаева Н.К., 2016 <https://aknurpress.kz/login>
5. Курс лекций по фармакологии для студентов стоматологического факультета. Стикеева Р.Қ., Коранова Т.С., 2014 <https://aknurpress.kz/login>
6. Гаевый, Михаил Дмитриевич Фармакология с рецептурой [Текст]: учебник / М.Д. Гаевый, Л.М. Гаевая. - 11-е изд., стер. - М.: ООО "Издательство "Кно Рус", 2016. <http://elib.kaznu.kz>
7. Федюкович, Николай Иванович Фармакология [Текст]: учебник / Н.И. Федюкович, Э.Д. Рубан. - 10-е изд., доп. и перераб. - М.:Ростов-на-Дону: Феникс, 2013. <http://elib.kaznu.kz>
8. Калиева Ш.С.Клиникалық фармакология және ұтымды фармакотерапияның таңдамалы сұрақтары. Том 2 – Оқулық / Ш.С.Калиева, Н.А. Симохина, Б.Е.Тонкабаева. – Алматы: «Эверо» баспасы, 2020. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/2799/
9. Орманов Н.Ж., Сырманова Н.Р., Орманова Л.Н.Жалпы рецептура. Жалпы фармакология - Алматы: Эверо, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/743/
10. Стикеева Р.К. Фармакология – 1 - учебное пособие. - Р.К.Стикеева.- Алматы: Эверо, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/2742/
11. Стикеева Р.Қ. Фармакология-І (жалпы медицина факультеттерінің студенттеріне арналған). - оқу құралы.- Стикеева Р.Қ. – Алматы Эверо.- 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/2741/

12. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Фармакология-1. Алматы. «Эверо» ЖШС. 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/735/

13. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Фармакология-2. «Эверо» ЖШС. Алматы, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/736/

14. Жаугашева С.К., Дилдабекова Н.Т., Саджид Рашид «Фармакологический глоссарий» на русском, казахском, английском языках. - Словарь. – Изд. 2-е. – Алматы: ТОО «Эверо» – 2020 год. - 132 с. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/346/

15. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Орталық жүйке жүйесінің фармакологиясы. Фармакология пәнінен студенттерге арналған оқу құралы. Алматы, 2020. 212 б. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/745/

16. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Фармакологический справочник лекарственных препаратов (классификация, номенклатура, механизм действия и показания к применению). - Алматы: Издательство «Эверо», 2020. - 116 с https://www.elib.kz/ru/search/read_book/758/

17. Фундаментальная фармакология в терминах и понятиях : учебное пособие / М. П. Якушев, Е. В. Катков, С. В. Денисова [и др.]. — Кемерово : Кемеровская государственная медицинская академия, 2010. — 140 с. — Текст : электронный // Цифровой образовательный ресурс IPR SMART : [сайт]. — URL: <https://www.iprbookshop.ru/6249>.

18. Фармакология : оқу құралы / Б. Д. Айтжанов, Н. А. Заманбеков, Ә. М. Өтенов [и др.] ; под редакцией Б. Д. Айтжанов. — Алматы : Нур-Принт, 2014. — 495 с. — ISBN 978-601-7390-50-1. — Текст : электронный // Цифровой образовательный ресурс IPR SMART : [сайт]. — URL: <https://www.iprbookshop.ru/67173>.

19. Федюкович, Н. И. Фармакология : учебник / Н. И. Федюкович, Э. Д. Рубан. — Ростов-на-Дону : Феникс, 2020. — 703 с. — ISBN 978-5-222-35174-1. — Текст : электронный // Цифровой образовательный ресурс IPR SMART : [сайт]. — URL: <https://www.iprbookshop.ru/102157.html> (дата обращения: 20.09.2024).

5.7. Бақылау

1. Әсер ету механизмі бойынша антисептиктердің дезинфекциялық заттардан айырмашылығы қандай?
2. Антисептиктердің негізгі топтарын атаңыз және олардың әрқайсысына мысал келтіріңіз.
3. Жараларды немесе инфекцияларды емдеу үшін антисептикті таңдауға қандай факторлар әсер етеді?
4. Антисептиктердің микроорганизмдерге әсер ету принципі қандай?
5. Операция алдында теріні өңдеу үшін қандай антисептикалық заттар қолданылады және неге?
6. Антисептикалық белсенділік дегеніміз не және оны қандай факторлар өзгерте алады?
7. Патогендік микроорганизмдермен күресуде дезинфекциялық заттардың негізгі әсер ету механизмдері қандай?
8. Медициналық аспаптарды зарарсыздандыру үшін қандай дезинфекциялық заттар қолданылады?
9. Шырышты қабаттарға антисептиктерді қолданғанда нені ескеру керек?
10. Медициналық мекемелерде антисептикалық және дезинфекциялық құралдарды қолданғанда қандай сақтық шараларын сақтау керек?

5.1. Тақырып №12. Антисептикалық және дезинфекциялық дәрілер. Нитрофуран туындылары. Хинолондар.

5.2. Сабақтың мақсаты: Антисептиктер мен дезинфекциялау құралдарының жіктелуін, әсер ету механизмдерін, көрсеткіштерін және қолдану ерекшеліктерін оқып білу. Білім алушыларда инфекциялық процестің түріне, ластану дәрежесіне және клиникалық жағдайдың ерекшеліктеріне байланысты осы препараттарды таңдау принциптері туралы түсінік қалыптастыру, сонымен қатар бұл препараттарды медициналық тәжірибеде қауіпсіз қолдануды үйрету.

5.3. Оқыту міндеттері.

- Білім алушыларды антисептиктер мен дезинфекциялау құралдарының негізгі түрлерімен және олардың классификациясымен таныстыру.
- Антисептиктер мен дезинфекциялық заттардың микроорганизмдерге әсер ету механизмдерін қарастыру.
- Медициналық тәжірибеде әртүрлі антисептикалық және дезинфекциялық құралдарды қолдану көрсеткіштерін, қарсы көрсеткіштерін талдау.
- Инфекция түріне қарай дәрілік заттардың формасына (ерітінділер, жақпа майлар, аэрозольдер және т.б.) және зақымдану ошағына байланысты антисептикалық және дезинфекциялық құралдарды таңдау принципін зерттеу.
- Персонал мен емделушілер үшін антисептиктер мен дезинфекциялау құралдарын қолдану кезінде қауіпсіздік шараларын қарастыру.

5.4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Антисептикалық және дезинфекциялық заттардың жіктелуі.
2. Галогендер тобы, препараттары, қолданылуы, әсер ету механизмі.
3. Тотықтырғыштар. Препараттары. Әсер ету механизмі, қолданылуы.
4. Қышқылдар. Препараттары. Әсер ету механизмі, қолданылуы.
5. Альдегидтер және спирттер. Әсер ету механизмі, қолданылуы.
6. Фенол туындылары. Әсер ету механизмі, қолданылуы.
7. Ауыр металдардың тұздары. Әсер ету механизмі, қолданылуы
8. Нитрофуран туындылары: нитрофурал (фурацилин)
9. Бояғыштар: Алмаз жасыл, этакридин лактаты, метилен көк
10. Детергенттер: микробқа қарсы және жуу қасиеттері
11. Қышқылдар мен сілтілер: бор қышқылы, аммиак ерітіндісі (аммиак). Антисептикалық белсенділік

Бағдарлама бойынша препараттар:

Хлорамин В, Пантоцид. Йод, сутегі асқын тотығы (пергидроль) және сутегі асқын тотығы ерітіндісі 27,3-31% (концентрлі), калий перманганаты, салицил қышқылы, бор қышқылы, Теймуров пастасы, метилен көгі, бриллиант жасылы, риванол (лактат), қайың шайыры, Вишневский бальзамы, Вилкинсон жақпасы, Ихтиол, Шостаковский бальзамы.

Рецепт түрінде жазу:

1. Препараттың антисептикалық әсері бар. Инфекцияланған жараларды емдеуге қолданылады.
2. Препарат антисептик ретінде ангинада, стоматитте, отитте шаюға және ерітінділері жараларды емдеуге арналған.
3. Пиодермияға 0,1-2% спирттік немесе сулы ерітіндісі түріндегі антисептикалық зат.
4. Теріге жағуға арналған сеппе (2-5%) және 1-10% жақпа майлар, пасталар, спирт ерітінділері түріндегі антисептикалық зат, қабынған буындар аймағын ысқылау, -қышу, себореяда теріні сүрту үшін қолданылады.
5. Қолды дезинфекциялауға (1-13% ерітінділері), жууға және жараларды өңдеуге (0,1-0,5% ерітінділері), суды залалсыздандыру үшін қолданылады.
6. Препарат жараларды емдеуге, операциялық алаңды дайындауға арналған микробқа қарсы препарат ретінде сыртқа қолданылады.

5.5. Оқыту және оқыту әдістері: шағын топтарда жұмыс; ситуациялық есептерді шешу, семинарлар, TBL, CBL, SBL.

5.6. Әдебиеттер:

Негізгі әдебиеттер:

1. Фармакология: оқу құралы = Фармакология: учебное пособие / Г. М. Пичхадзе [т.б.]. - М.: "Литтерра", 2016. - 504 бет
2. Katzung, Bertram G. Basic and Clinical Pharmacology [Text]: textbook / Katzung Bertram G. - 14 nd ed. - [S. l.]: McGraw-Hill education, 2018. - 1250 p.
3. Goodman and Gilman's, A. The Pharmacological Basis of Therapeutics [Text]: textbook / Goodman & Gilman's A.; editor L. L. Brunton. - 13 nd ed. - New York: McGraw-Hill Education, 2018. - 1419 p.
4. Стикеева, Р. Қ. Фармакология-1: оқу құралы / Р. Қ. Стикеева. - Алматы: Эверо, 2016. - 148 бет.с.
5. Харкевич, Д. А. Основы фармакологии: учебник. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 720 с.
6. Аляутдин, Р. Н. Фармакология: учебник. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 704 с.
7. Харкевич, Д. А. Фармакология: оқулық. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 784 бет.
8. Рахимов, Қ. Д. Фармакология: оқуқұралы. - Алматы: ЖШС "Жания-Полиграф", 2014. - 554 бет.с.
9. Орманов, Н.Ж. Фармакология. 1-кітап: оқулық / Н.Ж. Орманов, Л.Н. Орманова. - Алматы: Эверо, 2013. - 656 бет.с.
10. Орманов, Н.Ж. Фармакология. 2-кітап: оқулық / Н.Ж. Орманов, Л. Н. Орманова. - Алматы: Эверо, 2013. - 512 бет.с.
11. Фармакология: учебник / под ред. Р.Н. Аляутдина. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2013. - 832 +эл.
12. Құлмағамбетов, И.Р. Клиникалық фармакология. 1-бөлім [Мәтін]: оқу құралы / И.Р. Құлмағамбетов. - Алматы: New book, 2022. - 320 бет.
13. Құлмағамбетов, И.Р. Клиникалық фармакология. 2-бөлім [Мәтін]: оқу құралы / И.Р. Құлмағамбетов. - Алматы: New book, 2022. - 376 бет.

Қосымша әдебиеттер

1. Фармакология: нұсқаулық = Фармакология: руководство / Г.М. Пичхадзе [т.б.]. - М.: "Литтерра", 2017. - 640 бет с.
2. Машковский М.Д. Лекарственные средства. 16.-е издание. перераб., доп. и испр. М. Новая волна. 2017. – 1216 с.
3. Дәнекер ұлпалар ауруларының фармакотерапиясы: оқулық / З.А. Керимбаева [ж.б.]. - Алматы: Эверо, 2016. - 184 б. с.
4. Микробқа қарсы дәрілердің фармакологиясы: оқу құралы /Т.А. Муминов [ж/б.]; қаз. тіл. ауд. Н. М.Малдыбаева. - Алматы: Литер Принт. Казахстан, 2016.-552 бет. с.
5. Фармакология антимикробных средств: учеб.пособие / Т. А. Муминов. - Алматы: Литер Принт. Казахстан, 2016.
6. Фармакология: руководство к лабораторным занятиям: учеб. пособие / под ред. Д. А. Харкевича. - 6-е изд., испр. и доп.; Рек. учебно-методическим объединением по мед. и фарм. образованию вузов России. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 512 с.
7. Рахимов, Қ. Д. Фитофармакология. Фармакология - Тезаурус.: оқу құралы = Фитофармакология. Фармакология -Тезаурус: учеб. пособие. - Алматы: ЖШС "Жания-Полиграф", 2015. - 528 с.
8. Фармакология негіздері және рецептурасы: оқулық / М. З. Шайдаров [ж/.б.]. - Астана: Ақнұр, 2014. - 398 бет. с.
9. Основы фармакологии с рецептурой: учебник / М.З. Шайдаров [и др.]. - Астана: Ақнұр, 2014. - 406 с.
10. Жаугашева, С.К. Фармакологический глоссарий/ С.К. Жаугашева, Н.Т. Дилдабекова, Рашид. Саджид = Фармакологиялық глоссарий / сөздік = PHARMACOLOGIC GLOSSARY: словарь. - 2-е изд; Утв. и рек. к изд. Ученым советом КГМУ. - Алматы: Эверо, 2013. - 132с.
11. Асқорыту ағзалары ауруларының фармакотерапиясы.: оқу құралы/ Н.Ж. Орманов, Г.Ж. Садырханова. 2013.

O'NTUSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«ОҚМА» АҚ жанындағы медицина колледжінің «Фармацевтикалық пәндер» кафедрасы	77/11-1 (2024-2025) 84 беттің 37 беті
Симуляциялық сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар	

12. Тыныс алу жолдары ағзалары ауруларының фармакотерапиясы: оқу құралы/ Н.Ж. Орманов. 2013.

13. Орманов, Н.Ж. Жалпы рецептура. Жалпы фармакология: оқу құралы. - Шымкент : "RISO", 2013. - 76 бет.с.

14. Орманов, Н.Ж. Фармакологический справочник лекарственных препаратов (классификация, номенклатура, механизм действия и показания к применению): учеб.-методическое пособие /ЮКГФА.; Утв. на ученом Совете ЮКГФА. - Алматы: Эверо, 2013. - 138 с.

Электронды ресурстар:

1. Асқорыту ағзалары ауруларының фармакотерапиясы. [Электронный ресурс]: Оқулық/ Керимбаева З. А., Орманов Н.Ж., Джакипбекова З.К., Орманов Т.Н. Шымкент, 2018ж.

2. Kharkevitch, D.A. Pharmacology [Электронный ресурс]: textbookformedicalstudents / D.A. Kharkevitch. - Электрон.текстовые дан. (83.9Мб). - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2017. - эл. опт. Диск

3. Фармакология [Электронный ресурс]: оқуқұралы / ред. бас. Г. М. Пичхадзе = Фармакология: учебное пособие / под ред. Г. М. Пичхадзе. - Электрон.текстовые дан. (43.0Мб). - М.: "Литтерра", 2016.

4. Клинико-фармакологические подходы к периоперационной антитромботической терапии. Дюсембаева Н.К., 2016 <https://aknurpress.kz/login>

5. Курс лекций по фармакологии для студентов стоматологического факультета. Стикеева Р.Қ., Коранова Т.С., 2014 <https://aknurpress.kz/login>

6. Гаевый, Михаил Дмитриевич Фармакология с рецептурой [Текст]: учебник / М.Д. Гаевый, Л.М. Гаевая. - 11-е изд., стер. - М.: ООО "Издательство "Кно Рус", 2016.<http://elib.kaznu.kz>

7. Федюкович, Николай Иванович Фармакология [Текст]: учебник / Н.И. Федюкович, Э.Д. Рубан. - 10-е изд., доп. и перераб. - М.:Ростов-на-Дону: Феникс, 2013.<http://elib.kaznu.kz>

8. Калиева Ш.С.Клиникалық фармакология және ұтымды фармакотерапияның таңдамалы сұрақтары. Том 2 – Оқулық / Ш.С.Калиева, Н.А. Симохина, Б.Е.Тонкабаева. – Алматы: «Эверо» баспасы, 2020. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/2799/

9. Орманов Н.Ж., Сырманова Н.Р., Орманова Л.Н.Жалпы рецептура. Жалпы фармакология - Алматы: Эверо, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/743/

10. Стикеева Р.К. Фармакология – 1 - учебное пособие. - Р.К.Стикеева.- Алматы: Эверо, 2020.https://elib.kz/ru/search/read_book/2742/

11. Стикеева Р.Қ. Фармакология-І (жалпы медицина факультеттерінің студенттеріне арналған). - оқу құралы.- Стикеева Р.Қ. – Алматы Эверо.- 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/2741/

12. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Фармакология-1. Алматы. «Эверо» ЖШС. 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/735/

13. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Фармакология-2. «Эверо» ЖШС. Алматы, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/736/

14. Жаугашева С.К., Дилдабекова Н.Т., Саджид Рашид «Фармакологический глоссарий» на русском, казахском, английском языках. - Словарь. – Изд. 2-е. – Алматы: ТОО «Эверо» – 2020 год.- 132 с. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/346/

15. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Орталық жүйке жүйесінің фармакологиясы. Фармакология пәнінен студенттерге арналған оқу құралы. Алматы, 2020. 212 б. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/745/

16. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Фармакологический справочник лекарственных препаратов (классификация, номенклатура, механизм действия и показания к применению). - Алматы: Издательство «Эверо», 2020. - 116 с https://www.elib.kz/ru/search/read_book/758/

17. Фундаментальная фармакология в терминах и понятиях : учебное пособие / М. П. Якушев, Е. В. Катков, С. В. Денисова [и др.]. — Кемерово : Кемеровская государственная медицинская

академия, 2010. — 140 с. — Текст : электронный // Цифровой образовательный ресурс IPR SMART : [сайт]. — URL: <https://www.iprbookshop.ru/6249>.

18. Фармакология : оқу құралы / Б. Д. Айтжанов, Н. А. Заманбеков, Ә. М. Өтенов [и др.] ; под редакцией Б. Д. Айтжанов. — Алматы : Нур-Принт, 2014. — 495 с. — ISBN 978-601-7390-50-1. — Текст : электронный // Цифровой образовательный ресурс IPR SMART : [сайт]. — URL: <https://www.iprbookshop.ru/67173>.

19. Федюкович, Н. И. Фармакология : учебник / Н. И. Федюкович, Э. Д. Рубан. — Ростов-на-Дону : Феникс, 2020. — 703 с. — ISBN 978-5-222-35174-1. — Текст : электронный // Цифровой образовательный ресурс IPR SMART : [сайт]. — URL: <https://www.iprbookshop.ru/102157.html> (дата обращения: 20.09.2024).

5.7. Бақылау

1. Әсер ету механизмі бойынша антисептиктердің дезинфекциялық заттардан айырмашылығы қандай?
2. Антисептиктердің негізгі топтарын атаңыз және олардың әрқайсысына мысал келтіріңіз.
3. Жараларды немесе инфекцияларды емдеу үшін антисептикті таңдауға қандай факторлар әсер етеді?
4. Антисептиктердің микроорганизмдерге әсер ету принципі қандай?
5. Операция алдында теріні өңдеу үшін қандай антисептикалық заттар қолданылады және неге?
6. Антисептикалық белсенділік дегеніміз не және оны қандай факторлар өзгерте алады?
7. Патогендік микроорганизмдермен күресуде дезинфекциялық заттардың негізгі әсер ету механизмдері қандай?
8. Медициналық аспаптарды зарарсыздандыру үшін қандай дезинфекциялық заттар қолданылады?
9. Шырышты қабаттарға антисептиктерді қолданғанда нені ескеру керек?
10. Медициналық мекемелерде антисептикалық және дезинфекциялық құралдарды қолданғанда қандай сақтық шараларын сақтау керек?

5.1. Тақырып №13. Бета-лактамы антибиотиктер.

5.2. Сабақтың мақсаты. Бета-лактамы антибиотиктердің жіктелуін, әсер ету механизмдерін, көрсеткіштерін, қарсы көрсеткіштерін және қолдану ерекшеліктерін оқып білу. Білім алушыларда осы препараттардың фармакокинетикалық және фармакодинамикалық сипаттамалары туралы түсінік қалыптастыру, сонымен қатар клиникалық тәжірибеде бета-лактамы антибиотиктерді қолдану арқылы инфекцияларды емдеудің оңтайлы схемаларын таңдауға үйрету.

5.3. Оқыту міндеттері.

- Студенттерді бета-лактамы антибиотиктердің (пенициллиндер, цефалоспориндер, карбапенемдер, монобактамдар) жіктелуімен таныстыру.
- Бета-лактамы антибиотиктердің әсер ету механизмдерін және олардың бактерия жасуша қабырғасына әсерін қарастыру.
- Бета-лактамы антибиотиктердің әсер ету спектрін, қолдану көрсеткіштері мен шектеулерін талдау.
- Бета-лактамы препараттардың фармакокинетикасын, олардың таралуын, метаболизмін және шығарылуын зерттеу.
- Бета-лактамы антибиотиктерді қолданғанда негізгі жанама әсерлерді, қарсы көрсеткіштерді және мүмкін болатын дәрілік өзара әрекеттесулерді қарастыру.
- Патогенге және клиникалық жағдайға байланысты әртүрлі бактериялық инфекцияларды емдеуге арналған бета-лактамы антибиотиктерді таңдау дағдыларын қалыптастыру.

5.4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Антибиотиктер. Анықтамасы. Типі, спектрі, әсер ету механизмі. Химиялық құрылымы бойынша жіктелуі. Негізгі және резервті антибиотиктер туралы түсінік.
2. Пенициллин тобындағы антибиотиктер. Жіктелуі. Әсер ету механизмі.
3. Цефалоспорииндер. Әсер спектрі. Дәрілердің салыстырмалы сипаттамасы. Қолдануы, жанама әсерлер.
4. Басқа бета-лактамы антибиотиктер. Әсер спектрі. Дәрілердің салыстырмалы сипаттамасы. Қолдануы, жанама әсерлер.
5. Стафилококтарға қарсы антибиотиктер. Қолданылуы. Жанама әсері.
6. Антибиотиктердің жанама әсерлері және оны түзету жолдары
7. Антибиотиктерге тұрақтылық.

Тақырып бойынша препараттар: бензилпеницилина новокаиновая соль, бициллин-1, бициллин-5, ампициллин, амоксициллин, карбенициллин, азлоциллин, амоксиклав, ко-амоксиклав, аугментин, цефалексин, цефуроксим, цефазолин, цефотаксим, цефтриаксон, цефепим, цефексин, цефоперазон, цефподоксим, имипенем с циластатинном, меропенем, дорипенем, эртапенем, тетрациклин, доксициклин, хлорамфеникол, стрептомицин, гентамицин, амикацин, канамицин, фосфомицин, спирамацин, колестиметат, рифампицин, линкомицин, клиндамицин, ванкомицин.

Рецепт түрінде жазу:

1. Стрептококты ангинаы емдейтін биосинтетикалық пенициллин.
2. Мерезді емдейтін ұзақ әсерлі биосинтетикалық пенициллин.
3. β -лактамаза әсеріне тұрақты жартылай синтетикалық пенициллин.
4. Карбопенемдер тобынан антибиотик.
5. Пероральді және парентеральді енгізу үшін қолданылатын цефалоспориинді антибиотик.
6. Синтетикалық пенициллиндер тобынан антипсевдомональды антибиотик.
7. Антибиотик - аминогликозид туберкулезде тиімді препарат.
8. Псевдомембранозды колитке арналған гликопептидті антибиотик.
9. Тетрациклинді жақпа түрінде дайындау.
10. Анзамициндер тобынан туберкулезге қарсы антибиотик.
11. Сүйек инфекциясына қолданылатын дәрі.

Рецепт түрде жазу:

1. Антибиотик - аминогликозид туберкулезде тиімді препарат.
2. Псевдомембранозды колитке арналған гликопептидті антибиотик.
3. Тетрациклинді жақпа түрінде дайындау.
4. Анзамициндер тобынан туберкулезге қарсы антибиотик.
5. Сүйек инфекциясына қолданылатын дәрі.

5.5. Оқыту және оқыту әдістері: шағын топтарда жұмыс; ситуациялық есептерді шешу, семинарлар, TBL, CBL, SBL.

5.6. Әдебиеттер:

Негізгі әдебиеттер:

1. Фармакология: оқу құралы = Фармакология: учебное пособие / Г. М. Пичхадзе [т.б.]. - М.: "Литтерра", 2016. - 504 бет
2. Katzung, Bertram G. Basic and Clinical Pharmacology [Text]: textbook / Katzung Bertram G. - 14 nd ed. - [S. l.]: McGraw-Hill education, 2018. - 1250 p.
3. Goodman and Gilman's, A. The Pharmacological Basis of Therapeutics [Text]: textbook / Goodman & Gilman's A.; editor L. L. Brunton. - 13 nd ed. - New York: McGraw-Hill Education, 2018. - 1419 p.
4. Стикеева, Р. Қ. Фармакология-1: оқу құралы / Р. Қ. Стикеева. - Алматы: Эверо, 2016. - 148 бет.с.
5. Харкевич, Д. А. Основы фармакологии: учебник. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 720 с.
6. Аляутдин, Р. Н. Фармакология: учебник. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 704 с.
7. Харкевич, Д. А. Фармакология: оқулық. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 784 бет.

8. Рахимов, Қ. Д. Фармакология: оқуқұралы. - Алматы: ЖШС "Жания-Полиграф", 2014. - 554 бет.с.
9. Орманов, Н.Ж. Фармакология. 1-кітап: оқулық / Н.Ж. Орманов, Л.Н. Орманова. - Алматы: Эверо, 2013. - 656 бет.с.
10. Орманов, Н.Ж. Фармакология. 2-кітап: оқулық / Н.Ж. Орманов, Л. Н. Орманова. - Алматы: Эверо, 2013. - 512 бет.с.
11. Фармакология: учебник / под ред. Р.Н. Аляутдина. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2013. - 832 +эл.
12. Құлмағамбетов, И.Р. Клиникалық фармакология. 1-бөлім [Мәтін]: оқу құралы / И.Р. Құлмағамбетов. - Алматы: New book, 2022. - 320 бет.
13. Құлмағамбетов, И.Р. Клиникалық фармакология. 2-бөлім [Мәтін]: оқу құралы / И.Р. Құлмағамбетов. - Алматы: New book, 2022. - 376 бет.

Қосымша әдебиеттер

1. Фармакология: нұсқаулық = Фармакология: руководство / Г.М. Пичхадзе [т.б.]. - М.: "Литтерра", 2017. - 640 бет с.
2. Машковский М.Д. Лекарственные средства. 16.-е издание. перераб., доп. и испр. М. Новая волна. 2017. – 1216 с.
3. Дәнекер ұлпалар ауруларының фармакотерапиясы: оқулық / З.А. Керимбаева [ж.б.]. - Алматы: Эверо, 2016. - 184 б. с.
4. Микробқа қарсы дәрілердің фармакологиясы: оқу құралы /Т.А. Муминов [ж/б.]; қаз. тіл. ауд. Н. М.Малдыбаева. - Алматы: Литер Принт. Казахстан, 2016.-552 бет. с.
5. Фармакология антимикробных средств: учеб.пособие / Т. А. Муминов. - Алматы: Литер Принт. Казахстан, 2016.
6. Фармакология: руководство к лабораторным занятиям: учеб. пособие / под ред. Д. А. Харкевича. - 6-е изд., испр. и доп.; Рек. учебно-методическим объединением по мед. и фарм. образованию вузов России. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 512 с.
7. Рахимов, Қ. Д. Фитофармакология. Фармакология - Тезаурус.: оқу құралы = Фитофармакология. Фармакология -Тезаурус: учеб. пособие. - Алматы: ЖШС "Жания-Полиграф", 2015. - 528 с.
8. Фармакология негіздері және рецептурасы: оқулық / М. З. Шайдаров [ж/.б.]. - Астана: Ақнұр, 2014. - 398 бет. с.
9. Основы фармакологии с рецептурой: учебник / М.З. Шайдаров [и др.]. - Астана: Ақнұр, 2014. - 406 с.
10. Жаугашева, С.К. Фармакологический глоссарий/ С.К. Жаугашева, Н.Т. Дилдабекова, Рашид. Саджид = Фармакологиялық глоссарий / сөздік = PHARMACOLOGIC GLOSSARY: словарь. - 2-е изд; Утв. и рек. к изд. Ученым советом КГМУ. - Алматы: Эверо, 2013. - 132с.
11. Асқорыту ағзалары ауруларының фармакотерапиясы.: оқу құралы/ Н.Ж. Орманов, Г.Ж. Садырханова. 2013.
12. Тыныс алу жолдары ағзалары ауруларының фармакотерапиясы: оқу құралы/ Н.Ж. Орманов. 2013.
13. Орманов, Н.Ж. Жалпы рецептура. Жалпы фармакология: оқу құралы. - Шымкент : "RISO", 2013. - 76 бет.с.
14. Орманов, Н.Ж. Фармакологический справочник лекарственных препаратов (классификация, номенклатура, механизм действия и показания к применению): учеб.-методическое пособие /ЮКГФА.; Утв. на ученом Совете ЮКГФА. - Алматы: Эверо, 2013. - 138 с.

Электронды ресурстар:

1. Асқорыту ағзалары ауруларының фармакотерапиясы. [Электронный ресурс]: Оқулық/ Керимбаева З. А., Орманов Н.Ж., Джакипбекова З.К., Орманов Т.Н. Шымкент, 2018ж.

2. Kharkevitch, D.A. Pharmacology [Электронный ресурс]: textbookformedicalstudents / D.A. Kharkevitch. - Электрон.текстовые дан. (83.9Мб). - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2017. - эл. опт. Диск
3. Фармакология [Электронный ресурс]: оқу құралы / ред. бас. Г. М. Пичхадзе = Фармакология: учебное пособие / под ред. Г. М. Пичхадзе. - Электрон.текстовые дан. (43.0Мб). - М.: "Литтерра", 2016.
4. Клинико-фармакологические подходы к периоперационной антитромботической терапии. Дюсембаева Н.К., 2016 <https://aknurpress.kz/login>
5. Курс лекций по фармакологии для студентов стоматологического факультета. Стикеева Р.Қ., Коранова Т.С., 2014 <https://aknurpress.kz/login>
6. Гаевый, Михаил Дмитриевич Фармакология с рецептурой [Текст]: учебник / М.Д. Гаевый, Л.М. Гаевая. - 11-е изд., стер. - М.: ООО "Издательство "Кно Рус", 2016. <http://elib.kaznu.kz>
7. Федюкович, Николай Иванович Фармакология [Текст]: учебник / Н.И. Федюкович, Э.Д. Рубан. - 10-е изд., доп. и перераб. - М.: Ростов-на-Дону: Феникс, 2013. <http://elib.kaznu.kz>
8. Калиева Ш.С. Клиникалық фармакология және ұтымды фармакотерапияның таңдамалы сұрақтары. Том 2 – Оқулық / Ш.С.Калиева, Н.А. Симохина, Б.Е.Тонкабаева. – Алматы: «Эверо» баспасы, 2020. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/2799/
9. Орманов Н.Ж., Сырманова Н.Р., Орманова Л.Н. Жалпы рецептура. Жалпы фармакология - Алматы: Эверо, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/743/
10. Стикеева Р.К. Фармакология – 1 - учебное пособие. - Р.К.Стикеева.- Алматы: Эверо, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/2742/
11. Стикеева Р.Қ. Фармакология-І (жалпы медицина факультеттерінің студенттеріне арналған). - оқу құралы.- Стикеева Р.Қ. – Алматы Эверо.- 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/2741/
12. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Фармакология-1. Алматы. «Эверо» ЖШС. 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/735/
13. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Фармакология-2. «Эверо» ЖШС. Алматы, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/736/
14. Жаугашева С.К., Дилдабекова Н.Т., Саджид Рашид «Фармакологический глоссарий» на русском, казахском, английском языках. - Словарь. – Изд. 2-е. – Алматы: ТОО «Эверо» – 2020 год.- 132 с. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/346/
15. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Орталық жүйке жүйесінің фармакологиясы. Фармакология пәнінен студенттерге арналған оқу құралы. Алматы, 2020. 212 б. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/745/
16. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Фармакологический справочник лекарственных препаратов (классификация, номенклатура, механизм действия и показания к применению). - Алматы: Издательство «Эверо», 2020. - 116 с https://www.elib.kz/ru/search/read_book/758/
17. Фундаментальная фармакология в терминах и понятиях : учебное пособие / М. П. Якушев, Е. В. Катков, С. В. Денисова [и др.]. — Кемерово : Кемеровская государственная медицинская академия, 2010. — 140 с. — Текст : электронный // Цифровой образовательный ресурс IPR SMART : [сайт]. — URL: <https://www.iprbookshop.ru/6249>.
18. Фармакология : оқу құралы / Б. Д. Айтжанов, Н. А. Заманбеков, Ә. М. Өтенов [и др.] ; под редакцией Б. Д. Айтжанов. — Алматы : Нур-Принт, 2014. — 495 с. — ISBN 978-601-7390-50-1. — Текст : электронный // Цифровой образовательный ресурс IPR SMART : [сайт]. — URL: <https://www.iprbookshop.ru/67173>.
19. Федюкович, Н. И. Фармакология : учебник / Н. И. Федюкович, Э. Д. Рубан. — Ростов-на-Дону : Феникс, 2020. — 703 с. — ISBN 978-5-222-35174-1. — Текст : электронный // Цифровой образовательный ресурс IPR SMART : [сайт]. — URL: <https://www.iprbookshop.ru/102157.html> (дата обращения: 20.09.2024).

5.7. Бақылау:

1. Бета-лактамы антибиотиктер дегеніміз не және олардың негізгі әсер ету механизмдері қандай?
2. Бета-лактамы антибиотиктердің негізгі топтарын атаңыз және әр топқа дәрілік заттарға мысал келтіріңіз.
3. Бета-лактамы антибиотиктер бактерия жасушасының қабырғасына қалай әсер етеді?
4. Әсер ету спектрі мен көрсеткіштері бойынша пеницилиндер мен цефалоспориндердің айырмашылығы неде?
5. Қандай микроорганизмдер бета-лактамы антибиотиктерге аса сезімтал?
6. Бета-лактамы антибиотиктердің фармакокинетикалық сипаттамалары қандай, оның сіңуі мен ағзаға таралуы?
7. Бета-лактамы антибиотиктермен қандай жанама әсерлер болуы мүмкін?
8. Бета-лактамы антибиотиктерге бактериялардың төзімділігінің механизмі қандай?
9. Карбапенемдер мен монобактамдарды қолданудың негізгі көрсеткіштері қандай?
10. Бета-лактамы антибиотиктерді қолданғанда жанама әсерлердің және резистенттіліктің дамуын болдырмау үшін қандай шаралар қолдану керек?

5.1. Тақырып №14. Макролидтер. Тетрациклиндер. Левомоцитин тобы.

5.2. Сабақтың мақсаты. Макролидтердің, тетрациклиндердің және левомоцитиннің фармакологиялық қасиеттерін, әсер ету механизмдерін, әсер ету спектрі, көрсеткіштерін, қарсы көрсеткіштерін және қолдану ерекшеліктерін оқып білу. Білім алушыларда антибиотиктердің осы кластарының арасындағы айырмашылықтар туралы түсінік қалыптастыру және оларды қоздырғыштың түріне және клиникалық жағдайға байланысты бактериялық инфекцияларды емдеу үшін орынды таңдау қабілетін дамыту.

5.3. Оқыту міндеттері.

- Білім алушыларды макролидтер, тетрациклиндер және левомоцитин тобына жататын антибиотиктердің химиялық табиғатымен және жіктелуімен таныстыру.
- Олардың микроорганизмдерге әсер ету механизмдерін, сонымен қатар бактерияға қарсы белсенділік спектрі зерттеу.
- Әртүрлі клиникалық жағдайларда осы топтардың препараттарын қолдану көрсеткіштерін, дозаларын және режимдерін қарастыру.
- Осы препараттарды қолданумен байланысты жанама әсерлер мен қарсы көрсеткіштерді бағалау.
- Белсенділік спектрі, фармакокинетикасы және клиникалық тәжірибеде қолданылуы бойынша антибиотиктердің осы топтарына салыстырмалы талдау жасау.

5.4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Макролидтер. Жіктелуі. Әсер ету механизмі. Әсерінің спектрі. Жанама әсерлері.
2. Тетрациклиндер. Жіктелуі. Әсер ету механизмі. Әсерінің спектрі. Жанама әсерлері.
3. Хлорамфеникол тобы. Жалпы сипаттамасы. Әсер ету механизмі. Әсерінің спектрі. Жанама әсерлері.
4. Аминогликозидтер. Жіктелуі. Әсер ету механизмі. Әсерінің спектрі. Жанама әсерлері.
5. Полимиксиндер. Жалпы сипаттамасы. Жіктелуі, әсер ету механизмі.
6. Анзамициндер. Рифампицин. Әсер ету механизмі және спектрі. Қолданылуы. Жанама әсерлері.
7. Гликопептиді антибиотиктер. Әсер ету механизмі және спектрі. Қолданылуы. Жанама әсерлері.

Тақырып бойынша препараттар: бензилпенициллина новокаиновая соль, бициллин-1, бициллин-5, ампициллин, амоксициллин, карбенициллин, азлоциллин, амоксиклав, ко-амоксиклав, аугментин, цефалексин, цефуроксим, цефазолин, цефотаксим, цефтриаксон, цефепим, цефексин,

цефоперазон, цефподоксим, имипенем с циластатином, меропенем, дорипенем, эртапенем, тетрациклин, доксициклин, хлорамфеникол, стрептомицин, гентамицин, амикацин, канамицин, фосфомицин, спирамацин, колистиметат, рифампицин, линкомицин, клиндамицин, ванкомицин.

Рецепт түрінде жазу:

1. Стрептококкты ангинаы емдейтін биосинтетикалық пенициллин.
2. Мерезді емдейтін ұзақ әсерлі биосинтетикалық пенициллин.
3. β -лактамаза әсеріне тұрақты жартылай синтетикалық пенициллин.
4. Карбопенемдер тобынан антибиотик.
5. Пероральді және парентеральді енгізу үшін қолданылатын цефалоспоринді антибиотик.
6. Синтетикалық пенициллиндер тобынан антипсевдомональды антибиотик.
7. Антибиотик - аминогликозид туберкулезде тиімді препарат.
8. Псевдомембранозды колитке арналған гликопептидті антибиотик.
9. Тетрациклинді жақпа түрінде дайындау.
10. Анзамициндер тобынан туберкулезге қарсы антибиотик.
11. Сүйек инфекциясына қолданылатын дәрі.

Рецепт түрде жазу:

6. Антибиотик - аминогликозид туберкулезде тиімді препарат.
7. Псевдомембранозды колитке арналған гликопептидті антибиотик.
8. Тетрациклинді жақпа түрінде дайындау.
9. Анзамициндер тобынан туберкулезге қарсы антибиотик.
10. Сүйек инфекциясына қолданылатын дәрі.

5.5. Оқыту және оқыту әдістері: шағын топтарда жұмыс; ситуациялық есептерді шешу, семинарлар, TBL, CBL, SBL.

5.6. Әдебиеттер:

Негізгі әдебиеттер:

1. Фармакология: оқу құралы = Фармакология: учебное пособие / Г. М. Пичхадзе [т.б.]. - М.: "Литтерра", 2016. - 504 бет
2. Katzung, Bertram G. Basic and Clinical Pharmacology [Text]: textbook / Katzung Bertram G. - 14 nd ed. - [S. l.]: McGraw-Hill education, 2018. - 1250 p.
3. Goodman and Gilman's, A. The Pharmacological Basis of Therapeutics [Text]: textbook / Goodman & Gilman's A.; editor L. L. Brunton. - 13 nd ed. - New York: McGraw-Hill Education, 2018. - 1419 p.
4. Стикеева, Р. Қ. Фармакология-1: оқу құралы / Р. Қ. Стикеева. - Алматы: Эверо, 2016. - 148 бет.с.
5. Харкевич, Д. А. Основы фармакологии: учебник. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 720 с.
6. Аляутдин, Р. Н. Фармакология: учебник. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 704 с.
7. Харкевич, Д. А. Фармакология: оқулық. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 784 бет.
8. Рахимов, Қ. Д. Фармакология: оқуқұралы. - Алматы: ЖШС "Жания-Полиграф", 2014. - 554 бет.с.
9. Орманов, Н.Ж. Фармакология. 1-кітап: оқулық / Н.Ж. Орманов, Л.Н. Орманова. - Алматы: Эверо, 2013. - 656 бет.с.
10. Орманов, Н.Ж. Фармакология. 2-кітап: оқулық / Н.Ж. Орманов, Л. Н. Орманова. - Алматы: Эверо, 2013. - 512 бет.с.
11. Фармакология: учебник / под ред. Р.Н. Аляутдина. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2013. - 832 +эл.
12. Құлмағамбетов, И.Р. Клиникалық фармакология. 1-бөлім [Мәтін]: оқу құралы / И.Р. Құлмағамбетов. - Алматы: New book, 2022. - 320 бет.
13. Құлмағамбетов, И.Р. Клиникалық фармакология. 2-бөлім [Мәтін]: оқу құралы / И.Р. Құлмағамбетов. - Алматы: New book, 2022. - 376 бет.

Қосымша әдебиеттер

1. Фармакология: нұсқаулық = Фармакология: руководство / Г.М. Пичхадзе [т.б.]. - М.: "Литтерра", 2017. - 640 бет с.
2. Машковский М.Д. Лекарственные средства. 16.-е издание. перераб., доп. и испр. М. Новая волна. 2017. – 1216 с.
3. Дәнекер ұлпалар ауруларының фармакотерапиясы: оқулық / З.А. Керимбаева [ж.б.]. - Алматы: Эверо, 2016. - 184 б. с.
4. Микробқа қарсы дәрілердің фармакологиясы: оқу құралы /Т.А. Муминов [ж/б.]; қаз. тіл. ауд. Н. М.Малдыбаева. - Алматы: Литер Принт. Казахстан, 2016.-552 бет. с.
5. Фармакология антимикробных средств: учеб.пособие / Т. А. Муминов. - Алматы: Литер Принт. Казахстан, 2016.
6. Фармакология: руководство к лабораторным занятиям: учеб. пособие / под ред. Д. А. Харкевича. - 6-е изд., испр. и доп.; Рек. учебно-методическим объединением по мед. и фарм. образованию вузов России. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 512 с.
7. Рахимов, Қ. Д. Фитофармакология. Фармакология - Тезаурус.: оқу құралы = Фитофармакология. Фармакология -Тезаурус: учеб. пособие. - Алматы: ЖШС "Жания-Полиграф", 2015. - 528 с.
8. Фармакология негіздері және рецептурасы: оқулық / М. З. Шайдаров [ж/б.]. - Астана: Ақнұр, 2014. - 398 бет. с.
9. Основы фармакологии с рецептурой: учебник / М.З. Шайдаров [и др.]. - Астана: Ақнұр, 2014. - 406 с.
10. Жаугашева, С.К. Фармакологический глоссарий/ С.К. Жаугашева, Н.Т. Дилдабекова, Рашид. Саджид = Фармакологиялық глоссарий / сөздік = PHARMACOLOGIC GLOSSARY: словарь. - 2-е изд; Утв. и рек. к изд. Ученым советом КГМУ. - Алматы: Эверо, 2013. - 132с.
11. Асқорыту ағзалары ауруларының фармакотерапиясы.: оқу құралы/ Н.Ж. Орманов, Г.Ж. Садырханова. 2013.
12. Тыныс алу жолдары ағзалары ауруларының фармакотерапиясы: оқу құралы/ Н.Ж. Орманов. 2013.
13. Орманов, Н.Ж. Жалпы рецептура. Жалпы фармакология: оқу құралы. - Шымкент : "RISO", 2013. - 76 бет.с.
14. Орманов, Н.Ж. Фармакологический справочник лекарственных препаратов (классификация, номенклатура, механизм действия и показания к применению): учеб.-методическое пособие /ЮКГФА.; Утв. на ученом Совете ЮКГФА. - Алматы: Эверо, 2013. - 138 с.

Электронды ресурстар:

1. Асқорыту ағзалары ауруларының фармакотерапиясы. [Электронный ресурс]: Оқулық/ Керимбаева З. А., Орманов Н.Ж., Джакипбекова З.К., Орманов Т.Н. Шымкент, 2018ж.
2. Kharkevitch, D.A. Pharmacology [Электронный ресурс]: textbookformedicalstudents / D.A. Kharkevitch. - Электрон.текстовые дан. (83.9Мб). - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2017. - эл. опт. Диск
3. Фармакология [Электронный ресурс]: оқуқұралы / ред. бас. Г. М. Пичхадзе = Фармакология: учебное пособие / под ред. Г. М. Пичхадзе. - Электрон.текстовые дан. (43.0Мб). - М.: "Литтерра", 2016.
4. Клинико-фармакологические подходы к периоперационной антитромботической терапии. Дюсембаева Н.К., 2016 <https://aknurpress.kz/login>
5. Курс лекций по фармакологии для студентов стоматологического факультета. Стикеева Р.Қ., Коранова Т.С., 2014 <https://aknurpress.kz/login>
6. Гаевый, Михаил Дмитриевич Фармакология с рецептурой [Текст]: учебник / М.Д. Гаевый, Л.М. Гаевая. - 11-е изд., стер. - М.: ООО "Издательство "Кно Рус", 2016. <http://elib.kaznu.kz>

7. Федюкович, Николай Иванович Фармакология [Текст]: учебник / Н.И. Федюкович, Э.Д. Рубан. - 10-е изд., доп. и перераб. - М.:Ростов-на-Дону: Феникс, 2013. <http://elib.kaznu.kz>
8. Калиева Ш.С. Клиникалық фармакология және ұтымды фармакотерапияның таңдамалы сұрақтары. Том 2 – Оқулық / Ш.С.Калиева, Н.А. Симохина, Б.Е.Тонкабаева. – Алматы: «Эверо» баспасы, 2020. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/2799/
9. Орманов Н.Ж., Сырманова Н.Р., Орманова Л.Н. Жалпы рецептура. Жалпы фармакология - Алматы: Эверо, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/743/
10. Стикеева Р.К. Фармакология – 1 - учебное пособие. - Р.К.Стикеева.- Алматы: Эверо, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/2742/
11. Стикеева Р.Қ. Фармакология-І (жалпы медицина факультеттерінің студенттеріне арналған). - оқу құралы.- Стикеева Р.Қ. – Алматы Эверо.- 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/2741/
12. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Фармакология-1. Алматы. «Эверо» ЖШС. 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/735/
13. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Фармакология-2. «Эверо» ЖШС. Алматы, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/736/
14. Жаугашева С.К., Дилдабекова Н.Т., Саджид Рашид «Фармакологический глоссарий» на русском, казахском, английском языках. - Словарь. – Изд. 2-е. – Алматы: ТОО «Эверо» – 2020 год.- 132 с. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/346/
15. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Орталық жүйке жүйесінің фармакологиясы. Фармакология пәнінен студенттерге арналған оқу құралы. Алматы, 2020. 212 б. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/745/
16. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Фармакологический справочник лекарственных препаратов (классификация, номенклатура, механизм действия и показания к применению). - Алматы: Издательство «Эверо», 2020. - 116 с https://www.elib.kz/ru/search/read_book/758/
17. Фундаментальная фармакология в терминах и понятиях : учебное пособие / М. П. Якушев, Е. В. Катков, С. В. Денисова [и др.]. — Кемерово : Кемеровская государственная медицинская академия, 2010. — 140 с. — Текст : электронный // Цифровой образовательный ресурс IPR SMART : [сайт]. — URL: <https://www.iprbookshop.ru/6249>.
18. Фармакология : оқу құралы / Б. Д. Айтжанов, Н. А. Заманбеков, Ә. М. Өтенов [и др.] ; под редакцией Б. Д. Айтжанов. — Алматы : Нур-Принт, 2014. — 495 с. — ISBN 978-601-7390-50-1. — Текст : электронный // Цифровой образовательный ресурс IPR SMART : [сайт]. — URL: <https://www.iprbookshop.ru/67173>.
19. Федюкович, Н. И. Фармакология : учебник / Н. И. Федюкович, Э. Д. Рубан. — Ростов-на-Дону : Феникс, 2020. — 703 с. — ISBN 978-5-222-35174-1. — Текст : электронный // Цифровой образовательный ресурс IPR SMART : [сайт]. — URL: <https://www.iprbookshop.ru/102157.html> (дата обращения: 20.09.2024).

5.7 Бақылау:

1. Макролидтердің әсер ету механизмі бойынша тетрациклиндер мен левомицетиндерден қандай айырмашылығы бар?
2. Макролидтердің белсенділік спектрі қандай және олар қандай инфекцияларға жиі қолданылады?
3. Тетрациклиндерге қандай жанама әсерлер тән және неге балалар мен жүкті әйелдерге тағайындалмайды?
4. Левомицетинді қолданудың негізгі көрсеткіштері қандай және оны қолдану неге шектелген?
5. Қандай микроорганизмдер макролидтерге, тетрациклиндерге және левомицетинге аса сезімтал?
6. Бактериялардың тетрациклиндерге төзімділігі олардың тиімділігіне қалай әсер етеді және оны жеңу үшін қандай шаралар қолдануға болады?
7. Макролидтердің фармакокинетикалық қасиеттерін және олардың дәрілік заттардың дозалану жиілігіне қалай әсер ететінін түсіндіріңіз.

O'NTUSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«ОҚМА» АҚ жанындағы медицина колледжінің «Фармацевтикалық пәндер» кафедрасы		77/11-1 (2024-2025)
Симуляциялық сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		84 беттің 46 беті

8. Левомецетинді қолдануға қандай қарсы көрсетілімдер бар және оның жанама әсерлерінің қаупі қандай?

9. Бета-лактамы антибиотиктерге аллергиясы бар науқастар үшін макролидтердің қандай пайдасы бар?

10. Бактерияларда төзімділіктің дамуын болдырмау үшін осы топтардың антибиотиктерін тағайындағанда қандай шаралар қолдану қажет?

5.1. Тақырып №15. Афферентті иннервацияға әсер ететін дәрілер.

5.2. Сабақтың мақсаты. Афферентті иннервацияға әсер ететін дәрілік заттарды, олардың жіктелуін, әсер ету механизмдерін, қолдануға көрсеткіштері мен қарсы көрсеткіштерін оқып білу. Білім алушыларда бұл препараттардың жүйке ұштары мен ауырсыну рецепторларына әсер ету ерекшеліктері туралы түсінікті қалыптастыру, сонымен қатар әртүрлі клиникалық жағдайларда сезімталдықты реттеу және ауырсынуды жеңілдету үшін оларды орынды қолдана білу.

5.3. Оқыту міндеттері.

- Білім алушыларды афферентті иннервацияға әсер ететін дәрілік заттардың классификациясымен таныстыру, соның ішінде жергілікті анестетиктер, жөтелге қарсы және жүйке ұштарының сезімталдығын төмендететін басқа да препараттармен таныстыру.
- Дәрілік заттардың афферентті жүйке талшықтарына әсер ету механизмдерін және олардың ауырсынуды және басқа да сенсорлық импульстарды өткізуге әсерін қарастыру.
- Афферентті иннервацияға әсер ететін дәрілік заттардың фармакокинетикалық және фармакодинамикалық қасиеттерін талдау.
- Осы препараттардың қолдануын, қарсы көрсеткіштерін және мүмкін болатын жанама әсерлерін зерттеу.
- Клиникалық жағдайға және науқастың жағдайына байланысты афферентті иннервацияға әсер ету үшін препараттарды таңдауды бағалау дағдыларын дамыту.

5.4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Афферентті иннервацияға әсер ететін дәрілердің жіктелуі
2. Жүйке талшықтардың сезімталдығын төмендететін дәрілер
3. Жергілікті анестетиктер
4. Бырыстырғыш және бүркеуші дәрілер
5. Сіңіруші дәрілер
6. Жүйке талшықтардың сезімталдығын қуаттандыратын дәрілер
7. Тітіркендіргіш дәрілер

5.5. Оқыту және оқыту әдістері: шағын топтарда жұмыс; ситуациялық есептерді шешу, семинарлар, TBL, CBL, SBL.

5.6. Әдебиеттер

Негізгі әдебиеттер:

1. Фармакология: оқу құралы = Фармакология: учебное пособие / Г. М. Пичхадзе [т.б.]. - М.: "Литтерра", 2016. - 504 бет
2. Katzung, Bertram G. Basic and Clinical Pharmacology [Text]: textbook / Katzung Bertram G. - 14 nd ed. - [S. l.]: McGraw-Hill education, 2018. - 1250 p.
3. Goodman and Gilman's, A. The Pharmacological Basis of Therapeutics [Text]: textbook / Goodman & Gilman's A.; editor L. L. Brunton. - 13 nd ed. - New York: McGraw-Hill Education, 2018. - 1419 p.
4. Стикеева, Р. Қ. Фармакология-1: оқу құралы / Р. Қ. Стикеева. - Алматы: Эверо, 2016. - 148 бет.с.
5. Харкевич, Д. А. Основы фармакологии: учебник. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 720 с.
6. Аляутдин, Р. Н. Фармакология: учебник. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 704 с.
7. Харкевич, Д. А. Фармакология: оқулық. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 784 бет.

8. Рахимов, Қ. Д. Фармакология: оқуқұралы. - Алматы: ЖШС "Жания-Полиграф", 2014. - 554 бет.с.
9. Орманов, Н.Ж. Фармакология. 1-кітап: оқулық / Н.Ж. Орманов, Л.Н. Орманова. - Алматы: Эверо, 2013. - 656 бет.с.
10. Орманов, Н.Ж. Фармакология. 2-кітап: оқулық / Н.Ж. Орманов, Л. Н. Орманова. - Алматы: Эверо, 2013. - 512 бет.с.
11. Фармакология: учебник / под ред. Р.Н. Аляутдина. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2013. - 832 +эл.
12. Құлмағамбетов, И.Р. Клиникалық фармакология. 1-бөлім [Мәтін]: оқу құралы / И.Р. Құлмағамбетов. - Алматы: New book, 2022. - 320 бет.
13. Құлмағамбетов, И.Р. Клиникалық фармакология. 2-бөлім [Мәтін]: оқу құралы / И.Р. Құлмағамбетов. - Алматы: New book, 2022. - 376 бет.

Қосымша әдебиеттер

1. Фармакология: нұсқаулық = Фармакология: руководство / Г.М. Пичхадзе [т.б.]. - М.: "Литтерра", 2017. - 640 бет с.
2. Машковский М.Д. Лекарственные средства. 16.-е издание. перераб., доп. и испр. М. Новая волна. 2017. – 1216 с.
3. Дәнекер ұлпалар ауруларының фармакотерапиясы: оқулық / З.А. Керимбаева [ж.б.]. - Алматы: Эверо, 2016. - 184 б. с.
4. Микробқа қарсы дәрілердің фармакологиясы: оқу құралы /Т.А. Муминов [ж/б.]; қаз. тіл. ауд. Н. М.Малдыбаева. - Алматы: Литер Принт. Казахстан, 2016.-552 бет. с.
5. Фармакология антимикробных средств: учеб.пособие / Т. А. Муминов. - Алматы: Литер Принт. Казахстан, 2016.
6. Фармакология: руководство к лабораторным занятиям: учеб. пособие / под ред. Д. А. Харкевича. - 6-е изд., испр. и доп.; Рек. учебно-методическим объединением по мед. и фарм. образованию вузов России. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 512 с.
7. Рахимов, Қ. Д. Фитофармакология. Фармакология - Тезаурус.: оқу құралы = Фитофармакология. Фармакология -Тезаурус: учеб. пособие. - Алматы: ЖШС "Жания-Полиграф", 2015. - 528 с.
8. Фармакология негіздері және рецептурасы: оқулық / М. З. Шайдаров [ж/б.]. - Астана: Ақнұр, 2014. - 398 бет. с.
9. Основы фармакологии с рецептурой: учебник / М.З. Шайдаров [и др.]. - Астана: Ақнұр, 2014. - 406 с.
10. Жаугашева, С.К. Фармакологический глоссарий/ С.К. Жаугашева, Н.Т. Дилдабекова, Рашид. Саджид = Фармакологиялық глоссарий / сөздік = PHARMACOLOGIC GLOSSARY: словарь. - 2-е изд; Утв. и рек. к изд. Ученым советом КГМУ. - Алматы: Эверо, 2013. - 132с.
11. Асқорыту ағзалары ауруларының фармакотерапиясы.: оқу құралы/ Н.Ж. Орманов, Г.Ж. Садырханова. 2013.
12. Тыныс алу жолдары ағзалары ауруларының фармакотерапиясы: оқу құралы/ Н.Ж. Орманов. 2013.
13. Орманов, Н.Ж. Жалпы рецептура. Жалпы фармакология: оқу құралы. - Шымкент : "RISO", 2013. - 76 бет.с.
14. Орманов, Н.Ж. Фармакологический справочник лекарственных препаратов (классификация, номенклатура, механизм действия и показания к применению): учеб.-методическое пособие /ЮКГФА.; Утв. на ученом Совете ЮКГФА. - Алматы: Эверо, 2013. - 138 с.

Электронды ресурстар:

1. Асқорыту ағзалары ауруларының фармакотерапиясы. [Электронный ресурс]: Оқулық/ Керимбаева З. А., Орманов Н.Ж., Джакипбекова З.К., Орманов Т.Н. Шымкент, 2018ж.

2. Kharkevitch, D.A. Pharmacology [Электронный ресурс]: textbookformedicalstudents / D.A. Kharkevitch. - Электрон.текстовые дан. (83.9Мб). - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2017. - эл. опт. Диск
3. Фармакология [Электронный ресурс]: оқу құралы / ред. бас. Г. М. Пичхадзе = Фармакология: учебное пособие / под ред. Г. М. Пичхадзе. - Электрон.текстовые дан. (43.0Мб). - М.: "Литтерра", 2016.
4. Клинико-фармакологические подходы к периоперационной антитромботической терапии. Дюсембаева Н.К., 2016 <https://aknurpress.kz/login>
5. Курс лекций по фармакологии для студентов стоматологического факультета. Стикеева Р.Қ., Коранова Т.С., 2014 <https://aknurpress.kz/login>
6. Гаевый, Михаил Дмитриевич Фармакология с рецептурой [Текст]: учебник / М.Д. Гаевый, Л.М. Гаевая. - 11-е изд., стер. - М.: ООО "Издательство "Кно Рус", 2016. <http://elib.kaznu.kz>
7. Федюкович, Николай Иванович Фармакология [Текст]: учебник / Н.И. Федюкович, Э.Д. Рубан. - 10-е изд., доп. и перераб. - М.: Ростов-на-Дону: Феникс, 2013. <http://elib.kaznu.kz>
8. Калиева Ш.С. Клиникалық фармакология және ұтымды фармакотерапияның таңдамалы сұрақтары. Том 2 – Оқулық / Ш.С.Калиева, Н.А. Симохина, Б.Е.Тонкабаева. – Алматы: «Эверо» баспасы, 2020. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/2799/
9. Орманов Н.Ж., Сырманова Н.Р., Орманова Л.Н. Жалпы рецептура. Жалпы фармакология - Алматы: Эверо, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/743/
10. Стикеева Р.К. Фармакология – 1 - учебное пособие. - Р.К.Стикеева.- Алматы: Эверо, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/2742/
11. Стикеева Р.Қ. Фармакология-І (жалпы медицина факультеттерінің студенттеріне арналған). - оқу құралы.- Стикеева Р.Қ. – Алматы Эверо.- 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/2741/
12. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Фармакология-1. Алматы. «Эверо» ЖШС. 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/735/
13. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Фармакология-2. «Эверо» ЖШС. Алматы, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/736/
14. Жаугашева С.К., Дилдабекова Н.Т., Саджид Рашид «Фармакологический глоссарий» на русском, казахском, английском языках. - Словарь. – Изд. 2-е. – Алматы: ТОО «Эверо» – 2020 год.- 132 с. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/346/
15. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Орталық жүйке жүйесінің фармакологиясы. Фармакология пәнінен студенттерге арналған оқу құралы. Алматы, 2020. 212 б. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/745/
16. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Фармакологический справочник лекарственных препаратов (классификация, номенклатура, механизм действия и показания к применению). - Алматы: Издательство «Эверо», 2020. - 116 с https://www.elib.kz/ru/search/read_book/758/
17. Фундаментальная фармакология в терминах и понятиях : учебное пособие / М. П. Якушев, Е. В. Катков, С. В. Денисова [и др.]. — Кемерово : Кемеровская государственная медицинская академия, 2010. — 140 с. — Текст : электронный // Цифровой образовательный ресурс IPR SMART : [сайт]. — URL: <https://www.iprbookshop.ru/6249>.
18. Фармакология : оқу құралы / Б. Д. Айтжанов, Н. А. Заманбеков, Ә. М. Өтенов [и др.] ; под редакцией Б. Д. Айтжанов. — Алматы : Нур-Принт, 2014. — 495 с. — ISBN 978-601-7390-50-1. — Текст : электронный // Цифровой образовательный ресурс IPR SMART : [сайт]. — URL: <https://www.iprbookshop.ru/67173>.
19. Федюкович, Н. И. Фармакология : учебник / Н. И. Федюкович, Э. Д. Рубан. — Ростов-на-Дону : Феникс, 2020. — 703 с. — ISBN 978-5-222-35174-1. — Текст : электронный // Цифровой образовательный ресурс IPR SMART : [сайт]. — URL: <https://www.iprbookshop.ru/102157.html> (дата обращения: 20.09.2024).

5.7. Бақылау:

1. Аффферентті иннервацияға әсер ететін препараттардың негізгі топтары қандай? Әр топқа мысал келтіріңіз.
2. Жергілікті анестетиктердің аффферентті жүйке талшықтарына әсер ету механизмі қандай?
3. Ауырсыну сезімталдығын басатын препараттар мен жөтел рефлексін басатын дәрілердің айырмашылығы неде?
4. Жергілікті анестетиктерді қолдануға қандай көрсеткіштер бар?
5. Жергілікті анестетиктердің физика-химиялық қасиеттері (мысалы, ерігіштігі) олардың тиімділігіне қалай әсер етеді?
6. Жергілікті анестетиктердің негізгі жанама әсерлері қандай және оларды қолданғанда нені ескеру керек?
7. Аффферентті иннервацияға әсер ететін препараттардың жөтелге қарсы әсер ету механизмі қандай?
8. Биологиялық мембраналарға ену қабілеті препараттың тиімділігіне қалай әсер етеді?
9. Аффферентті иннервацияға әсер ететін препараттарды қолдануға қандай қарсы көрсеткіштер бар?
10. Аффферентті иннервацияға әсер ететін препараттарды енгізу жолын таңдаудың (мысалы, инъекциялық немесе жергілікті) маңызы қандай?

5.1. Тақырып №16. Эфферентті иннервацияға әсер ететін дәрілер. Адренергиялық синапстарға әсер ететін дәрілер

5.2. Сабақтың мақсаты: Эфферентті иннервацияға әсер ететін дәрілік заттарды, олардың жіктелуін, әсер ету механизмдерін, қолдануға көрсеткіштері мен қарсы көрсеткіштерін зерттеу. Білім алушыларда бұл препараттардың жүйке-бұлшықет берілісіне, бұлшықет жиырылуына және вегетативті жүйке жүйесінің функцияларына қалай әсер ететіні туралы түсінік қалыптастыру, сонымен қатар қозғалыс бұзылыстарын түзету және вегетативтік функцияларды бақылау үшін клиникалық тәжірибеде осы препараттарды дұрыс таңдап, қолдануды үйрету.

5.3. Оқыту міндеттері.

- Білім алушыларды эфферентті иннервацияға әсер ететін дәрілік заттардың негізгі топтарымен (миорелаксанттар, симпатомиметиктер, парасимпатомиметиктер және т.б.) таныстыру.
- Дәрілік заттардың эфферентті жүйке ұштарына әсер ету механизмдерін және олардың жүйке-бұлшықет берілісіне және қозғалыс белсенділігіне әсерін қарастыру.
- Эфферентті иннервацияға әсер ететін препараттарды қолдану кезінде көрсеткіштерін, қарсы көрсеткіштерін және мүмкін болатын жанама әсерлерін талдау.
- Осы препараттардың фармакокинетикалық және фармакодинамикалық қасиеттерін зерттеу.
- Клиникалық жағдайға, бұзылыс түріне және науқастың жағдайына байланысты эфферентті иннервацияға әсер ететін препараттарды таңдау дағдыларын дамыту.

5.4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. М-Н-холинотроптық рецепторлар: карбохолин, ацетилхолин.
2. Антихолинэстеразды дәрілер.
3. М-холинотроптық рецепторлар. Мускариннің ұйытқы әсері уланудың емі.
4. М-холинотроптық рецепторлар. Фармакологиялық эффектілері.
5. Н –холинотроптық рецепторлар.
6. М-холинотроптық рецепторлар. Ганглиотроптық рецепторлар.
7. Миорелаксанттар. Жіктелуі, әсер ету механизмі.
8. Адренергиялық синапстардың құрылысы.
9. Адренотроптық рецепторлар. Фармакологиялық эффектілері. Қолданылуы.

10. Адреноблокаторлық дәрілер.
11. Бета-адреномиметиктер. Фармакологиялық қасиеттері.
12. Симпатомиметиктер. Фармакологиялық қасиеттері.
13. Адреноблокаторлар. Жіктелуі. Фармакологиялық сипаттамасы.
14. Альфа-адреномиметиктер. Фармакологиялық сипаттамасы.
15. Симпатолитиктер және олардың фармакологиялық сипаттамасы.

Бағдарлама бойынша препараттар. ацетилхолин, неостигмина бромид, галантамин, физостигмина салицилат, армин, такрин, дипироксим, аллоксим, изонитрозин. тригексифенидил, атропина сульфат, платифиллин, ипратропия бромид, тиотропия бромид, пирензепин, тропикамид, комбинированные препараты (ипратропия бромид и фенотерол и др.), цититон, лобелина гидрохлорид, бензогексоний, азаметония бромид, гигроний, тубокурарина хлорид, пипекурония бромид, атракурия безилат, рокурония бромид, суксаметония хлорид.

эпинефрин, норэпинефрин, фенилэфрин, оксиметазолин, ксилометазолин, клонидин, изопреналин, добутамин, сальбутамол, фенотерол, формотерол, салметерол, эфедрин, индакатерол, фентоламин, празозин, доксазозин, метопролол, атенолол, окспренолол, бисопролол, небиволол, карведилол, гуанетидин, резерпин.

Дозасын білу қажет препараттар:

Ацетилхолин, пилокарпин гидрохлориді, атропин сульфаты, цититон, бензогексоний.

эпинефрин, норэпинефрин, фенилэфрин, норэпинефрин, фенилэфрин, изадрин, эфедрина гидрохлорид, добутамин.

Рецепт түрінде жазу.

1. Глаукоманы емдеуге арналған М – холиномиметик.
2. Шылым шегуді азайтатын дәрі.
3. Ішек атофиясында қолданатын М-холиномиметик.
4. Бронх демікпесінде қолданылатын таңдамалы әсерлі м-холиноблокатор
5. Таңдамалы әсер ететін асқазанның секреторлы қызметінің күшеюімен жүретін ауруларда қолдануға арналған м-холиноблокатор.
6. Офтальмологияда диагностикалық мақсатта қолдануға арналған препарат.
7. Полимиелит, миастения және миастениялық синдромда қолданылатын антихолинэстеразды препарат.
8. Орталық м-холиноблокатор.

Рецепт түрінде жазу:

1. Жүрек қызметін қуаттандыратын адреномиметик
2. Ішке қабылдайтын бейтікелей әсерлі адреномиметик.
3. ОЖЖ –не әсер етпейтін симпатолитиктер тобындағы дәрі
4. Бета адреномиметик – кардиотоникалық дәрі.
5. Ринитте қолданылатын альфа-адреномиметикалық дәрі.
6. Кадиселективті бета-адреноблокатор.
7. Кадиселективті емес бета-адреноблокатор.
8. Бета-адреномиметик.

5.5. Оқыту және оқыту әдістері: шағын топтарда жұмыс; ситуациялық есептерді шешу, семинарлар, TBL, CBL, SBL.

5.6. Әдебиеттер

Негізгі әдебиеттер:

1. Фармакология: оқу құралы = Фармакология: учебное пособие / Г. М. Пичхадзе [т.б.]. - М.: "Литтерра", 2016. - 504 бет
2. Katzung, Bertram G. Basic and Clinical Pharmacology [Text]: textbook / Katzung Bertram G. - 14 nd ed. - [S. l.]: McGraw-Hill education, 2018. - 1250 p.

3. Goodman and Gilman's, A. The Pharmacological Basis of Therapeutics [Text]: textbook / Goodman & Gilman's A.; editor L. L. Brunton. – 13 nd ed. - New York: McGraw-Hill Education, 2018. - 1419 p.
4. Стикеева, Р. Қ. Фармакология-1: оқу құралы / Р. Қ. Стикеева. - Алматы: Эверо, 2016. - 148 бет.с.
5. Харкевич, Д. А. Основы фармакологии: учебник. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 720 с.
6. Аляутдин, Р. Н. Фармакология: учебник.- М.: ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 704 с.
7. Харкевич, Д. А. Фармакология: оқулық. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 784 бет.
8. Рахимов, Қ. Д. Фармакология: оқуқұралы. - Алматы: ЖШС "Жания-Полиграф", 2014. - 554 бет.с.
9. Орманов, Н.Ж. Фармакология. 1-кітап: оқулық / Н.Ж. Орманов, Л.Н. Орманова. - Алматы: Эверо, 2013. - 656 бет.с.
10. Орманов, Н.Ж. Фармакология. 2-кітап: оқулық / Н.Ж. Орманов, Л. Н. Орманова. - Алматы: Эверо, 2013. - 512 бет.с.
11. Фармакология: учебник / под ред. Р.Н. Аляутдина. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2013. - 832 +эл.
12. Құлмағамбетов, И.Р. Клиникалық фармакология. 1-бөлім [Мәтін]: оқу құралы / И.Р. Құлмағамбетов. - Алматы: New book, 2022. - 320 бет.
13. Құлмағамбетов, И.Р. Клиникалық фармакология. 2-бөлім [Мәтін]: оқу құралы / И.Р. Құлмағамбетов. - Алматы: New book, 2022. - 376 бет.

Қосымша әдебиеттер

1. Фармакология: нұсқаулық = Фармакология: руководство / Г.М. Пичхадзе [т.б.]. - М.: "Литтерра", 2017. - 640 бет с.
2. Машковский М.Д. Лекарственные средства. 16.-е издание. перераб., доп. и испр. М. Новая волна. 2017. – 1216 с.
3. Дәнекер ұлпалар ауруларының фармакотерапиясы: оқулық / З.А. Керимбаева [ж.б.]. - Алматы: Эверо, 2016. - 184 б. с.
4. Микробқа қарсы дәрілердің фармакологиясы: оқу құралы /Т.А. Муминов [ж/б.]; қаз. тіл. ауд. Н. М.Малдыбаева. - Алматы: Литер Принт. Казахстан, 2016.-552 бет. с.
5. Фармакология антимикробных средств: учеб.пособие / Т. А. Муминов. - Алматы: Литер Принт. Казахстан, 2016.
6. Фармакология: руководство к лабораторным занятиям: учеб. пособие / под ред. Д. А. Харкевича. - 6-е изд., испр. и доп.; Рек. учебно-методическим объединением по мед. и фарм. образованию вузов России. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 512 с.
7. Рахимов, Қ. Д. Фитофармакология. Фармакология - Тезаурус.: оқу құралы = Фитофармакология. Фармакология -Тезаурус: учеб. пособие. - Алматы: ЖШС "Жания-Полиграф", 2015. - 528 с.
8. Фармакология негіздері және рецептурасы: оқулық / М. З. Шайдаров [ж/.б.]. - Астана: Ақнұр, 2014. - 398 бет. с.
9. Основы фармакологии с рецептурой: учебник / М.З. Шайдаров [и др.]. - Астана: Ақнұр, 2014. - 406 с.
10. Жаугашева, С.К. Фармакологический глоссарий/ С.К. Жаугашева, Н.Т. Дилдабекова, Рашид. Саджид = Фармакологиялық глоссарий / сөздік = PHARMACOLOGIC GLOSSARY: словарь. - 2-е изд; Утв. и рек. к изд. Ученым советом КГМУ. - Алматы: Эверо, 2013. - 132с.
11. Аскорыту ағзалары ауруларының фармакотерапиясы.: оқу құралы/ Н.Ж. Орманов, Г.Ж. Садырханова. 2013.
12. Тыныс алу жолдары ағзалары ауруларының фармакотерапиясы: оқу құралы/ Н.Ж. Орманов. 2013.
13. Орманов, Н.Ж. Жалпы рецептура. Жалпы фармакология: оқу құралы. - Шымкент : "RISO", 2013. - 76 бет.с.

14. Орманов, Н.Ж. Фармакологический справочник лекарственных препаратов (классификация, номенклатура, механизм действия и показания к применению): учеб.-методическое пособие /ЮКГФА.; Утв. на ученом Совете ЮКГФА. - Алматы: Эверо, 2013. - 138 с.

Электронды ресурстар:

1. Аскорыту ағзалары ауруларының фармакотерапиясы. [Электронный ресурс]: Оқулық/ Керимбаева З. А., Орманов Н.Ж., Джакипбекова З.К., Орманов Т.Н. Шымкент, 2018ж.
2. Kharkevitch, D.A. Pharmacology [Электронный ресурс]: textbookformedicalstudents / D.A. Kharkevitch. - Электрон.текстовые дан. (83.9Мб). - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2017. - эл. опт. Диск
3. Фармакология [Электронный ресурс]: оқуқұралы / ред. бас. Г. М. Пичхадзе = Фармакология: учебное пособие / под ред. Г. М. Пичхадзе. - Электрон.текстовые дан. (43.0Мб). - М.: "Литтерра", 2016.
4. Клинико-фармакологические подходы к периоперационной антитромботической терапии. Дюсембаева Н.К., 2016 <https://aknurpress.kz/login>
5. Курс лекций по фармакологии для студентов стоматологического факультета. Стикеева Р.Қ., Коранова Т.С., 2014 <https://aknurpress.kz/login>
6. Гаевый, Михаил Дмитриевич Фармакология с рецептурой [Текст]: учебник / М.Д. Гаевый, Л.М. Гаевая. - 11-е изд., стер. - М.: ООО "Издательство "Кно Рус", 2016.<http://elib.kaznu.kz>
7. Федюкович, Николай Иванович Фармакология [Текст]: учебник / Н.И. Федюкович, Э.Д. Рубан. - 10-е изд., доп. и перераб. - М.:Ростов-на-Дону: Феникс, 2013.<http://elib.kaznu.kz>
8. Калиева Ш.С.Клиникалық фармакология және ұтымды фармакотерапияның таңдамалы сұрақтары. Том 2 – Оқулық / Ш.С.Калиева, Н.А. Симохина, Б.Е.Тонкабаева. – Алматы: «Эверо» баспасы, 2020. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/2799/
9. Орманов Н.Ж., Сырманова Н.Р., Орманова Л.Н.Жалпы рецептура. Жалпы фармакология - Алматы: Эверо, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/743/
10. Стикеева Р.К. Фармакология – 1 - учебное пособие. - Р.К.Стикеева.- Алматы: Эверо, 2020.https://elib.kz/ru/search/read_book/2742/
11. Стикеева Р.Қ. Фармакология-І (жалпы медицина факультеттерінің студенттеріне арналған). - оқу құралы.- Стикеева Р.Қ. – Алматы Эверо.- 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/2741/
12. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Фармакология-1. Алматы. «Эверо» ЖШС. 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/735/
13. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Фармакология-2. «Эверо» ЖШС. Алматы, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/736/
14. Жаугашева С.К., Дилдабекова Н.Т., Саджид Рашид «Фармакологический глоссарий» на русском, казахском, английском языках. - Словарь. – Изд. 2-е. – Алматы: ТОО «Эверо» – 2020 год.- 132 с. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/346/
15. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Орталық жүйке жүйесінің фармакологиясы. Фармакология пәнінен студенттерге арналған оқу құралы. Алматы, 2020. 212 б. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/745/
16. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Фармакологический справочник лекарственных препаратов (классификация, номенклатура, механизм действия и показания к применению). - Алматы: Издательство «Эверо», 2020. - 116 с https://www.elib.kz/ru/search/read_book/758/
17. Фундаментальная фармакология в терминах и понятиях : учебное пособие / М. П. Якушев, Е. В. Катков, С. В. Денисова [и др.]. — Кемерово : Кемеровская государственная медицинская академия, 2010. — 140 с. — Текст : электронный // Цифровой образовательный ресурс IPR SMART : [сайт]. — URL: <https://www.iprbookshop.ru/6249>.
18. Фармакология : оқу құралы / Б. Д. Айтжанов, Н. А. Заманбеков, Ә. М. Өтенов [и др.] ; под редакцией Б. Д. Айтжанов. — Алматы : Нур-Принт, 2014. — 495 с. — ISBN 978-601-7390-50-1. —

O'NTUSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«ОҚМА» АҚ жанындағы медицина колледжінің «Фармацевтикалық пәндер» кафедрасы		77/11-1 (2024-2025)
Симуляциялық сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		84 беттің 53 беті

Текст : электронный // Цифровой образовательный ресурс IPR SMART : [сайт]. — URL: <https://www.iprbookshop.ru/67173>.

19. Федюкович, Н. И. Фармакология : учебник / Н. И. Федюкович, Э. Д. Рубан. — Ростов-на-Дону : Феникс, 2020. — 703 с. — ISBN 978-5-222-35174-1. — Текст : электронный // Цифровой образовательный ресурс IPR SMART : [сайт]. — URL: <https://www.iprbookshop.ru/102157.html> (дата обращения: 20.09.2024).

5.7. Бақылау:

1. Холинэстераза реактиваторларының жанама эффектілерімен қарсы көрсеткіштері қандай?
2. Холиноблокаторлардың жанама эффектілері қандай?
3. Холиномиметиктер және холинэстераза реактиваторларымен уланған кездегі симптомдары қандай?
4. «Адреномиметикалық дәрілерге» қандай препараттар жатады?
5. Адренорецепторлардың қандай түрлерін білесіз?
6. «Адреноблокаторлық дәрілерге» қандай препараттар жатады?
7. Дофаминергиялық дәрілер.
8. Дәрілерді бір-бірімен қиыстырғанда пайда болуы мүмкін сыйымсыздықтар.
9. Адренергиялық синапстардың құрылысы.
10. Адреномиметикалық дәрілер. Фармакологиялық эффектілері. Қолданылуы.
11. Адреноблокаторлық дәрілер.
12. Бета-адреномиметиктер. Фармакологиялық қасиеттері.
13. Симпатомиметиктер. Фармакологиялық қасиеттері.
14. Адреноблокаторлар. Жіктелуі. Фармакологиялық сипаттамасы.
15. Альфа-адреномиметиктер. Фармакологиялық сипаттамасы.
16. Симпатолитиктер және олардың фармакологиялық сипаттамасы.

5.1. Тақырып №17. Адренергиялық синапстарға әсер ететін дәрілер

5.2. Сабақтың мақсаты: Адренергиялық синапстарға әсер ететін препараттарды, олардың жіктелуін, әсер ету механизмдерін, қолдануға көрсеткіштері мен қарсы көрсеткіштерін зерттеңіз. Білім алушыларда бұл препараттардың симпатикалық жүйке жүйесіне әсері, адренергиялық рецепторларға әсері және жүйке импульстарының берілуі туралы түсінік қалыптастыру, сонымен қатар осы препараттарды дұрыс таңдап, клиникалық тәжірибеде қолдануды үйрету. автономды жүйке жүйесінің бұзылуымен байланысты аурулар.

5.3. Оқыту міндеттері.

- Білім алушыларды адренергиялық синапстарға әсер ететін дәрілік заттардың классификациясымен таныстыру (адренергиялық агонистер, адреноблокаторлар, нейротрансмиттерлердің синтезі мен бұзылуына әсер ететін агенттер).
- Адреномиметиктер мен адреноблокаторлардың α - және β -адренергиялық рецепторларға әсер ету механизмдерін қарастыру.
- Адренергиялық синапстарға әсер ететін препараттардың көрсеткіштерін, қарсы көрсеткіштерін және жанама әсерлерін талдау.
- Адренергиялық синапстарға әсер ететін дәрілік заттардың фармакокинетикалық және фармакодинамикалық сипаттамаларын зерттеу.
- Гипертония, жүрек жеткіліксіздігі, бронх демікпесі және басқа симпатикалық жүйке жүйесінің дисфункциясымен байланысты ауруларды емдеуге арналған препараттарды таңдау дағдыларын қалыптастыру.

5.4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Адренергиялық синапстардың құрылысы.
2. Адреномиметикалық дәрілер. Фармакологиялық эффектілері. Қолданылуы.
3. Адреноблокаторлық дәрілер.
4. Бета-адреномиметиктер. Фармакологиялық қасиеттері.
5. Симпатомиметиктер. Фармакологиялық қасиеттері.
6. Адреноблокаторлар. Жіктелуі. Фармакологиялық сипаттамасы.
7. Альфа-адреномиметиктер. Фармакологиялық сипаттамасы.
8. Симпатолитиктер және олардың фармакологиялық сипаттамасы.

Бағдарлама бойынша препараттар. ацетилхолин, неостигмина бромид, галантамин, физостигмина салицилат, армин, такрин, дипироксим, аллоксим, изонитрозин. тригексифенидил, атропина сульфат, платифиллин, ипратропия бромид, тиотропия бромид, пирензепин, тропикамид, комбинированные препараты (ипратропия бромид и фенотерол и др.), цититон, лобелина гидрохлорид, бензогексоний, азаметония бромид, гигроний, тубокурарина хлорид, пипекурония бромид, атракурия безилат, рокурония бромид, суксаметония хлорид.

эпинефрин, норэпинефрин, фенилэфрин, оксиметазолин, ксилометазолин, клонидин, изопреналин, добутамин, сальбутамол, фенотерол, формотерол, салметерол, эфедрин, индакатерол, фентоламин, празозин, доксазозин, метопролол, атенолол, окспренолол, бисопролол, небиволол, карведилол, гуанетидин, резерпин.

Дозасын білу қажет препараттар:

Ацетилхолин, пилокарпин гидрохлориді, атропин сульфаты, цититон, бензогексоний.

эпинефрин, норэпинефрин, фенилэфрин, норэпинефрин, фенилэфрин, изадрин, эфедрина гидрохлорид, добутамин.

Рецепт түрінде жазу.

1. Глаукоманы емдеуге арналған М – холиномиметик.
2. Шылым шегуді азайтатын дәрі.
3. Ішек атониясында қолданатын М-холиномиметик.
4. Бронх демікпесінде қолданылатын таңдамалы әсерлі м-холиноблокатор
5. Таңдамалы әсер ететін асқазанның секреторлы қызметінің күшеюімен жүретін ауруларда қолдануға арналған м-холиноблокатор.
6. Офтальмологияда диагностикалық мақсатта қолдануға арналған препарат.
7. Полимиелит, миастения және миастениялық синдромда қолданылатын антихолинэстеразды препарат.
8. Орталық м-холиноблокатор.

Рецепт түрінде жазу:

1. Жүрек қызметін қуаттандыратын адреномиметик
2. Ішке қабылдайтын бейтікелей әсерлі адреномиметик.
3. ОЖЖ –не әсер етпейтін симпатолитиктер тобындағы дәрі
4. Бета адреномиметик – кардиотоникалық дәрі.
5. Ринитте қолданылатын альфа-адреномиметикалық дәрі.
6. Кадиселективті бета-адреноблокатор.
7. Кадиселективті емес бета-адреноблокатор.
8. Бета-адреномиметик.

5.5. Оқыту және оқыту әдістері: шағын топтарда жұмыс; ситуациялық есептерді шешу, семинарлар, TBL, CBL, SBL.

5.6. Әдебиеттер

Негізгі әдебиеттер:

1. Фармакология: оқу құралы = Фармакология: учебное пособие / Г. М. Пичхадзе [т.б.]. - М.: "Литтерра", 2016. - 504 бет

2. Katzung , Bertram G. Basic and Clinical Pharmacology [Text]: textbook / Katzung Bertram G. - 14 nd ed. - [S. l.]: McGraw-Hill education, 2018. - 1250 p.
 3. Goodman and Gilman's, A. The Pharmacological Basis of Therapeutics [Text]: textbook / Goodman & Gilman's A.; editor L. L. Brunton. – 13 nd ed. - New York: McGraw-Hill Education, 2018. - 1419 p.
 4. Стикеева, Р. Қ. Фармакология-1: оқу құралы / Р. Қ. Стикеева. - Алматы: Эверо, 2016. - 148 бет.с.
 5. Харкевич, Д. А. Основы фармакологии: учебник. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 720 с.
 6. Аляутдин, Р. Н. Фармакология: учебник. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 704 с.
 7. Харкевич, Д. А. Фармакология: оқулық. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 784 бет.
 8. Рахимов, Қ. Д. Фармакология: оқуқұралы. - Алматы: ЖШС "Жания-Полиграф", 2014. - 554 бет.с.
 9. Орманов, Н.Ж. Фармакология. 1-кітап: оқулық / Н.Ж. Орманов, Л.Н. Орманова. - Алматы: Эверо, 2013. - 656 бет.с.
 10. Орманов, Н.Ж. Фармакология. 2-кітап: оқулық / Н.Ж. Орманов, Л. Н. Орманова. - Алматы: Эверо, 2013. - 512 бет.с.
 11. Фармакология: учебник / под ред. Р.Н. Аляутдина. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2013. - 832 +эл.
 12. Құлмағамбетов, И.Р. Клиникалық фармакология. 1-бөлім [Мәтін]: оқу құралы / И.Р. Құлмағамбетов. - Алматы: New book, 2022. - 320 бет.
 13. Құлмағамбетов, И.Р. Клиникалық фармакология. 2-бөлім [Мәтін]: оқу құралы / И.Р. Құлмағамбетов. - Алматы: New book, 2022. - 376 бет.
- Қосымша әдебиеттер**
1. Фармакология: нұсқаулық = Фармакология: руководство / Г.М. Пичхадзе [т.б.]. - М.: "Литтерра", 2017. - 640 бет с.
 2. Машковский М.Д. Лекарственные средства. 16.-е издание. перераб., доп. и испр. М. Новая волна. 2017. – 1216 с.
 3. Дәнекер ұлпалар ауруларының фармакотерапиясы: оқулық / З.А. Керимбаева [ж.б.]. - Алматы: Эверо, 2016. - 184 б. с.
 4. Микробқа қарсы дәрілердің фармакологиясы: оқу құралы /Т.А. Муминов [ж/б.]; қаз. тіл. ауд. Н. М.Малдыбаева. - Алматы: Литер Принт. Казахстан, 2016.-552 бет. с.
 5. Фармакология антимикробных средств: учеб.пособие / Т. А. Муминов. - Алматы: Литер Принт. Казахстан, 2016.
 6. Фармакология: руководство к лабораторным занятиям: учеб. пособие / под ред. Д. А. Харкевича. - 6-е изд., испр. и доп.; Рек. учебно-методическим объединением по мед. и фарм. образованию вузов России. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 512 с.
 7. Рахимов, Қ. Д. Фитофармакология. Фармакология - Тезаурус.: оқу құралы = Фитофармакология. Фармакология -Тезаурус: учеб. пособие. - Алматы: ЖШС "Жания-Полиграф", 2015. - 528 с.
 8. Фармакология негіздері және рецептурасы: оқулық / М. З. Шайдаров [ж/.б.]. - Астана: Ақнұр, 2014. - 398 бет. с.
 9. Основы фармакологии с рецептурой: учебник / М.З. Шайдаров [и др.]. - Астана: Ақнұр, 2014. - 406 с.
 10. Жаугашева, С.К. Фармакологический глоссарий/ С.К. Жаугашева, Н.Т. Дилдабекова, Рашид. Саджид = Фармакологиялық глоссарий / сөздік = PHARMACOLOGIC GLOSSARY: словарь. - 2-е изд; Утв. и рек. к изд. Ученым советом КГМУ. - Алматы: Эверо, 2013. - 132с.
 11. Асқорыту ағзалары ауруларының фармакотерапиясы.: оқу құралы/ Н.Ж. Орманов, Г.Ж. Садырханова. 2013.
 12. Тыныс алу жолдары ағзалары ауруларының фармакотерапиясы: оқу құралы/ Н.Ж. Орманов. 2013.

OŃTÚSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»	77/11-1 (2024-2025) 84 беттің 56 беті
«ОҚМА» АҚ жанындағы медицина колледжінің «Фармацевтикалық пәндер» кафедрасы Симуляциялық сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		

13. Орманов, Н.Ж. Жалпы рецептура. Жалпы фармакология: оқу құралы. - Шымкент : "RISO", 2013. - 76 бет.с.

14. Орманов, Н.Ж. Фармакологический справочник лекарственных препаратов (классификация, номенклатура, механизм действия и показания к применению): учеб.-методическое пособие /ЮКГФА.; Утв. на ученом Совете ЮКГФА. - Алматы: Эверо, 2013. - 138 с.

Электронды ресурстар:

1. Аскорыту ағзалары ауруларының фармакотерапиясы. [Электронный ресурс]: Оқулық/ Керимбаева З. А., Орманов Н.Ж., Джакипбекова З.К., Орманов Т.Н. Шымкент, 2018ж.

2. Kharkevitch, D.A. Pharmacology [Электронный ресурс]: textbookformedicalstudents / D.A. Kharkevitch. - Электрон.текстовые дан. (83.9Мб). - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2017. - эл. опт. Диск

3. Фармакология [Электронный ресурс]: оқуқұралы / ред. бас. Г. М. Пичхадзе = Фармакология: учебное пособие / под ред. Г. М. Пичхадзе. - Электрон.текстовые дан. (43.0Мб). - М.: "Литтерра", 2016.

4. Клинико-фармакологические подходы к периоперационной антитромботической терапии. Дюсембаева Н.К., 2016 <https://aknurpress.kz/login>

5. Курс лекций по фармакологии для студентов стоматологического факультета. Стикеева Р.Қ., Коранова Т.С., 2014 <https://aknurpress.kz/login>

6. Гаевый, Михаил Дмитриевич Фармакология с рецептурой [Текст]: учебник / М.Д. Гаевый, Л.М. Гаевая. - 11-е изд., стер. - М.: ООО "Издательство "Кно Рус", 2016. <http://elib.kaznu.kz>

7. Федюкович, Николай Иванович Фармакология [Текст]: учебник / Н.И. Федюкович, Э.Д. Рубан. - 10-е изд., доп. и перераб. - М.:Ростов-на-Дону: Феникс, 2013. <http://elib.kaznu.kz>

8. Калиева Ш.С.Клиникалық фармакология және ұтымды фармакотерапияның таңдамалы сұрақтары. Том 2 – Оқулық / Ш.С.Калиева, Н.А. Симохина, Б.Е.Тонкабаева. – Алматы: «Эверо» баспасы, 2020. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/2799/

9. Орманов Н.Ж., Сырманова Н.Р., Орманова Л.Н.Жалпы рецептура. Жалпы фармакология - Алматы: Эверо, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/743/

10. Стикеева Р.К. Фармакология – 1 - учебное пособие. - Р.К.Стикеева.- Алматы: Эверо, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/2742/

11. Стикеева Р.Қ. Фармакология-І (жалпы медицина факультеттерінің студенттеріне арналған). - оқу құралы.- Стикеева Р.Қ. – Алматы Эверо.- 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/2741/

12. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Фармакология-1. Алматы. «Эверо» ЖШС. 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/735/

13. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Фармакология-2. «Эверо» ЖШС. Алматы, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/736/

14. Жаугашева С.К., Дилдабекова Н.Т., Саджид Рашид «Фармакологический глоссарий» на русском, казахском, английском языках. - Словарь. – Изд. 2-е. – Алматы: ТОО «Эверо» – 2020 год.- 132 с. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/346/

15. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Орталық жүйке жүйесінің фармакологиясы. Фармакология пәнінен студенттерге арналған оқу құралы. Алматы, 2020. 212 б. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/745/

16. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Фармакологический справочник лекарственных препаратов (классификация, номенклатура, механизм действия и показания к применению). - Алматы: Издательство «Эверо», 2020. - 116 с https://www.elib.kz/ru/search/read_book/758/

17. Фундаментальная фармакология в терминах и понятиях : учебное пособие / М. П. Якушев, Е. В. Катков, С. В. Денисова [и др.]. — Кемерово : Кемеровская государственная медицинская академия, 2010. — 140 с. — Текст : электронный // Цифровой образовательный ресурс IPR SMART : [сайт]. — URL: <https://www.iprbookshop.ru/6249>.

18. Фармакология : оқу құралы / Б. Д. Айтжанов, Н. А. Заманбеков, Ә. М. Өтенов [и др.] ; под редакцией Б. Д. Айтжанов. — Алматы : Нур-Принт, 2014. — 495 с. — ISBN 978-601-7390-50-1. — Текст : электронный // Цифровой образовательный ресурс IPR SMART : [сайт]. — URL: <https://www.iprbookshop.ru/67173>.

19. Федюкович, Н. И. Фармакология : учебник / Н. И. Федюкович, Э. Д. Рубан. — Ростов-на-Дону : Феникс, 2020. — 703 с. — ISBN 978-5-222-35174-1. — Текст : электронный // Цифровой образовательный ресурс IPR SMART : [сайт]. — URL: <https://www.iprbookshop.ru/102157.html> (дата обращения: 20.09.2024).

5.7. Бақылау:

1. «Адреномиметикалық дәрілерге» қандай препараттар жатады?
2. Адренорецепторлердің қандай түрлерін білесіз?
3. «Адреноблокаторлық дәрілерге» қандай препараттар жатады?
4. Дофаминергиялық дәрілер.
5. Дәрілерді бір-бірімен қиыстырғанда пайда болуы мүмкін сыйымсыздықтар.
6. Адренергиялық синапстардың құрылысы.
7. Адреномиметикалық дәрілер. Фармакологиялық эффектілері. Қолданылуы.
8. Адреноблокаторлық дәрілер.
9. Бета-адреномиметиктер. Фармакологиялық қасиеттері.
10. Симпатомиметиктер. Фармакологиялық қасиеттері.
11. Адреноблокаторлар. Жіктелуі. Фармакологиялық сипаттамасы.
12. Альфа-адреномиметиктер. Фармакологиялық сипаттамасы.
13. Симпатолитиктер және олардың фармакологиялық сипаттамасы.

5.1. Тақырып №18. Наркозға арналған дәрілер.

5.2. Сабақтың мақсаты. Наркозға қолданылатын дәрілік заттарды, олардың жіктелуін, әсер ету механизмдерін, қолдануға көрсеткіштері мен қарсы көрсеткіштерін оқып білу. Білім алушыларда анестетиктердің фармакокинетикалық және фармакодинамикалық сипаттамалары, олардың орталық жүйке жүйесіне әсері туралы түсінік қалыптастыру, сонымен қатар әртүрлі клиникалық жағдайларда қауіпсіз және тиімді анестезияны қамтамасыз ету үшін дәрілік заттарды дұрыс тандап, біріктіруді үйрету.

5.3. Оқыту міндеттері.

- Білім алушыларды анестезияға арналған препараттардың классификациясымен (ингаляциялық және ингаляциялық емес анестетиктер) таныстыру.
- Жалпы анестезияға арналған препараттардың әсер ету механизмдерін, олардың орталық жүйке жүйесіне және басқа физиологиялық жүйелерге әсерін қарастыру.
- Анестетиктерді қолдану кезіндегі көрсеткіштерді, қарсы көрсеткіштерді және жанама әсерлерді талдау.
- Анестетиктердің фармакокинетикалық және фармакодинамикалық қасиеттерін, олардың сіңуін, таралуын, метаболизмін және шығарылуын зерттеу.
- Операция түріне, науқастың жағдайына және жеке ерекшеліктеріне байланысты анестетиктерді таңдау және біріктіру дағдыларын дамыту.

5.4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Анестезияға арналған препараттардың негізгі топтары.
2. Ингаляциялық анестетиктердің орталық жүйке жүйесіне әсер ету механизмі.

3. Ингаляциялық емес анестетиктердің ингаляциялық препараттармен салыстырғандағы артықшылықтары мен кемшіліктері.

4. Наркозға арналған препараттарды қолданудағы жанама әсерлер.

5.5. Оқыту және оқыту әдістері: шағын топтарда жұмыс; ситуациялық есептерді шешу, семинарлар, TBL, CBL, SBL.

5.6. Әдебиеттер

Негізгі әдебиеттер:

1. Фармакология: оқу құралы = Фармакология: учебное пособие / Г. М. Пичхадзе [т.б.]. - М.: "Литтерра", 2016. - 504 бет
2. Katzung, Bertram G. Basic and Clinical Pharmacology [Text]: textbook / Katzung Bertram G. - 14 nd ed. - [S. l.]: McGraw-Hill education, 2018. - 1250 p.
3. Goodman and Gilman's, A. The Pharmacological Basis of Therapeutics [Text]: textbook / Goodman & Gilman's A.; editor L. L. Brunton. – 13 nd ed. - New York: McGraw-Hill Education, 2018. - 1419 p.
4. Стикеева, Р. Қ. Фармакология-1: оқу құралы / Р. Қ. Стикеева. - Алматы: Эверо, 2016. - 148 бет.с.
5. Харкевич, Д. А. Основы фармакологии: учебник. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 720 с.
6. Аляутдин, Р. Н. Фармакология: учебник. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 704 с.
7. Харкевич, Д. А. Фармакология: оқулық. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 784 бет.
8. Рахимов, Қ. Д. Фармакология: оқуқұралы. - Алматы: ЖШС "Жания-Полиграф", 2014. - 554 бет.с.
9. Орманов, Н.Ж. Фармакология. 1-кітап: оқулық / Н.Ж. Орманов, Л.Н. Орманова. - Алматы: Эверо, 2013. - 656 бет.с.
10. Орманов, Н.Ж. Фармакология. 2-кітап: оқулық / Н.Ж. Орманов, Л. Н. Орманова. - Алматы: Эверо, 2013. - 512 бет.с.
11. Фармакология: учебник / под ред. Р.Н. Аляутдина. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2013. - 832 +эл.
12. Құлмағамбетов, И.Р. Клиникалық фармакология. 1-бөлім [Мәтін]: оқу құралы / И.Р. Құлмағамбетов. - Алматы: New book, 2022. - 320 бет.
13. Құлмағамбетов, И.Р. Клиникалық фармакология. 2-бөлім [Мәтін]: оқу құралы / И.Р. Құлмағамбетов. - Алматы: New book, 2022. - 376 бет.

Қосымша әдебиеттер

1. Фармакология: нұсқаулық = Фармакология: руководство / Г.М. Пичхадзе [т.б.]. - М.: "Литтерра", 2017. - 640 бет с.
2. Машковский М.Д. Лекарственные средства. 16.-е издание. перераб., доп. и испр. М. Новая волна. 2017. – 1216 с.
3. Дәнекер ұлпалар ауруларының фармакотерапиясы: оқулық / З.А. Керимбаева [ж.б.]. - Алматы: Эверо, 2016. - 184 б. с.
4. Микробқа қарсы дәрілердің фармакологиясы: оқу құралы /Т.А. Муминов [ж/б.]; қаз. тіл. ауд. Н. М.Малдыбаева. - Алматы: Литер Принт. Казахстан, 2016.-552 бет. с.
5. Фармакология антимикробных средств: учеб.пособие / Т. А. Муминов. - Алматы: Литер Принт. Казахстан, 2016.
6. Фармакология: руководство к лабораторным занятиям: учеб. пособие / под ред. Д. А. Харкевича. - 6-е изд., испр. и доп.; Рек. учебно-методическим объединением по мед. и фарм. образованию вузов России. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 512 с.
7. Рахимов, Қ. Д. Фитофармакология. Фармакология - Тезаурус.: оқу құралы = Фитофармакология. Фармакология -Тезаурус: учеб. пособие. - Алматы: ЖШС "Жания-Полиграф", 2015. - 528 с.
8. Фармакология негіздері және рецептурасы: оқулық / М. З. Шайдаров [ж/б.]. - Астана: Акнұр, 2014. - 398 бет. с.

OÑTÜSTİK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«ОҚМА» АҚ жанындағы медицина колледжінің «Фармацевтикалық пәндер» кафедрасы		77/11-1 (2024-2025)
Симуляциялық сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		84 беттің 59 беті

9. Основы фармакологии с рецептурой: учебник / М.З. Шайдаров [и др.]. - Астана: Ақнұр, 2014. - 406 с.

10. Жаугашева, С.К. Фармакологический глоссарий/ С.К. Жаугашева, Н.Т. Дилдабекова, Рашид. Саджид = Фармакологиялық глоссарий / сөздік = PHARMACOLOGIC GLOSSARY: словарь. - 2-е изд; Утв. и рек. к изд. Ученым советом КГМУ. - Алматы: Эверо, 2013. - 132с.

11. Асқорыту ағзалары ауруларының фармакотерапиясы.: оқу құралы/ Н.Ж. Орманов, Г.Ж. Садырханова. 2013.

12. Тыныс алу жолдары ағзалары ауруларының фармакотерапиясы: оқу құралы/ Н.Ж. Орманов. 2013.

13. Орманов, Н.Ж. Жалпы рецептура. Жалпы фармакология: оқу құралы. - Шымкент : "RISO", 2013. - 76 бет.с.

14. Орманов, Н.Ж. Фармакологический справочник лекарственных препаратов (классификация, номенклатура, механизм действия и показания к применению): учеб.-методическое пособие /ЮКГФА.; Утв. на ученом Совете ЮКГФА. - Алматы: Эверо, 2013. - 138 с.

Электронды ресурстар:

1. Асқорыту ағзалары ауруларының фармакотерапиясы. [Электронный ресурс]: Оқулық/ Керимбаева З. А., Орманов Н.Ж., Джакипбекова З.К., Орманов Т.Н. Шымкент, 2018ж.

2. Kharkevitch, D.A. Pharmacology [Электронный ресурс]: textbookformedicalstudents / D.A. Kharkevitch. - Электрон.текстовые дан. (83.9Мб). - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2017. - эл. опт. Диск

3. Фармакология [Электронный ресурс]: оқуқұралы / ред. бас. Г. М. Пичхадзе = Фармакология: учебное пособие / под ред. Г. М. Пичхадзе. - Электрон.текстовые дан. (43.0Мб). - М.: "Литтерра", 2016.

4. Клинико-фармакологические подходы к периоперационной антитромботической терапии. Дюсембаева Н.К., 2016 <https://aknurpress.kz/login>

5. Курс лекций по фармакологии для студентов стоматологического факультета. Стикеева Р.Қ., Коранова Т.С., 2014 <https://aknurpress.kz/login>

6. Гаевый, Михаил Дмитриевич Фармакология с рецептурой [Текст]: учебник / М.Д. Гаевый, Л.М. Гаевая. - 11-е изд., стер. - М.: ООО "Издательство "Кно Рус", 2016.<http://elib.kaznu.kz>

7. Федюкович, Николай Иванович Фармакология [Текст]: учебник / Н.И. Федюкович, Э.Д. Рубан. - 10-е изд., доп. и перераб. - М.:Ростов-на-Дону: Феникс, 2013.<http://elib.kaznu.kz>

8. Калиева Ш.С.Клиникалық фармакология және ұтымды фармакотерапияның таңдамалы сұрақтары. Том 2 – Оқулық / Ш.С.Калиева, Н.А. Симохина, Б.Е.Тонкабаева. – Алматы: «Эверо» баспасы, 2020. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/2799/

9. Орманов Н.Ж., Сырманова Н.Р., Орманова Л.Н.Жалпы рецептура. Жалпы фармакология - Алматы: Эверо, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/743/

10. Стикеева Р.К. Фармакология – 1 - учебное пособие. - Р.К.Стикеева.- Алматы: Эверо, 2020.https://elib.kz/ru/search/read_book/2742/

11. Стикеева Р.Қ. Фармакология-І (жалпы медицина факультеттерінің студенттеріне арналған). - оқу құралы.- Стикеева Р.Қ. – Алматы Эверо.- 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/2741/

12. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Фармакология-1. Алматы. «Эверо» ЖШС. 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/735/

13. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Фармакология-2. «Эверо» ЖШС. Алматы, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/736/

14. Жаугашева С.К., Дилдабекова Н.Т., Саджид Рашид «Фармакологический глоссарий» на русском, казахском, английском языках. - Словарь. – Изд. 2-е. – Алматы: ТОО «Эверо» – 2020 год.- 132 с. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/346/

15. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Орталық жүйке жүйесінің фармакологиясы. Фармакология пәнінен студенттерге арналған оқу құралы. Алматы, 2020. 212 б. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/745/
16. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Фармакологический справочник лекарственных препаратов (классификация, номенклатура, механизм действия и показания к применению). - Алматы: Издательство «Эверо», 2020. - 116 с https://www.elib.kz/ru/search/read_book/758/
17. Фундаментальная фармакология в терминах и понятиях : учебное пособие / М. П. Якушев, Е. В. Катков, С. В. Денисова [и др.]. — Кемерово : Кемеровская государственная медицинская академия, 2010. — 140 с. — Текст : электронный // Цифровой образовательный ресурс IPR SMART : [сайт]. — URL: <https://www.iprbookshop.ru/6249>.
18. Фармакология : оқу құралы / Б. Д. Айтжанов, Н. А. Заманбеков, Ә. М. Өтенов [и др.] ; под редакцией Б. Д. Айтжанов. — Алматы : Нур-Принт, 2014. — 495 с. — ISBN 978-601-7390-50-1. — Текст : электронный // Цифровой образовательный ресурс IPR SMART : [сайт]. — URL: <https://www.iprbookshop.ru/67173>.
19. Федюкович, Н. И. Фармакология : учебник / Н. И. Федюкович, Э. Д. Рубан. — Ростов-на-Дону : Феникс, 2020. — 703 с. — ISBN 978-5-222-35174-1. — Текст : электронный // Цифровой образовательный ресурс IPR SMART : [сайт]. — URL: <https://www.iprbookshop.ru/102157.html> (дата обращения: 20.09.2024).

5.7. Бақылау:

1. Анестезиялау үшін қолданылатын препараттардың негізгі топтары қандай? Әр топқа мысал келтір.
2. Ингаляциялық анестетиктердің орталық жүйке жүйесіне әсер ету механизмі қандай?
3. Ингаляциялық емес анестетиктердің ингаляциялық анестетиктерге қарағанда артықшылықтары мен кемшіліктері қандай?
4. Жалпы жансыздандыруға анестетикті таңдағанда қандай факторларды ескеру керек?
5. Анестезиялық күйді ұстап тұру және индукциялау дегеніміз не және осы кезеңдердің әрқайсысында қандай препараттар қолданылады?
6. Жансыздандыру кезінде анестетиктер негізгі физиологиялық жүйелерге (тыныс алу, жүрек-қан тамыр және т.б.) қалай әсер етеді?
7. Анестезияға арналған препараттарды қолданғанда қандай жанама әсерлер болуы мүмкін және оларды қалай азайтуға болады?
8. Анестезия жағдайында анальгезия және миорелаксация дегеніміз не және ол үшін қандай препараттар қолданылады?
9. Анестетиктердің фармакокинетикасының ерекшеліктері қандай және бұл олардың таңдауы мен мөлшерлеуіне қалай әсер етеді?
10. Анестезиолог аралас анестезияға арналған препараттарды қалай таңдайды және оларды біріктіру кезінде нені ескеру қажет?

5.1. Тақырып №19. Ұйықтататын дәрілер. Этил спирті.

5.2. Сабақтың мақсаты. Ұйықтататын таблеткалар мен этил спирті, олардың жіктелуін, әсер ету механизмдерін, қолдануға көрсеткіштері мен қарсы көрсеткіштерін оқып білу. Білім алушыларда ұйықтататын дәрілер мен этанолдың орталық жүйке жүйесіне фармакологиялық әсері, олардың ұйқыға және басқа психофизиологиялық процестерге әсері туралы түсінік қалыптастыру, сонымен

қатар ұйқының бұзылуын және басқа көрсеткіштерді түзету үшін осы препараттарды қауіпсіз қолдануды үйрету.

5.3. Оқыту міндеттері.

- Студенттерді әртүрлі ұйықтататын дәрілердің (барбитураттар, бензодиазепиндер, Z-препараттар және т.б.) жіктелуімен және әсер ету механизмдерімен таныстыру.
- Ұйықтататын дәрілердің ұйқы фазаларына әсерін және олардың ұйқы құрылымына әсер ету ерекшеліктерін қарастырыңыз.
- Ұйықтататын таблеткаларды қолдану кезінде көрсетілімдерді, қарсы көрсеткіштерді және жанама әсерлерді талдау.
- Этил спиртінің фармакокинетикалық және фармакодинамикалық қасиеттерін және оның орталық жүйке жүйесіне және басқа мүшелерге әсерін зерттеу.
- Ұйықтататын дәрілерді қауіпсіз тағайындау және этанолмен байланысты теріс пайдалану қаупі мен жанама әсерлерін пациенттермен талқылау дағдыларын дамыту.

5.4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Ұйықтататын дәрілердің жіктелуі
2. Бензодиазепин туындылары: диазепам (сибазон), нитразепам (эуноктин), флуниразепам (рогипнол), феназепам, мидазолам (дормикум), эстазолам
3. Барбитураттар: фенобарбитал, барбитал, этаминал
4. Басқа топтың туындылары: зопиклон (имован), бромизовал, метаквалон
5. Жанама әсері
6. Әрбір топтың жіктелуі. Әсер ету механизмі. Фармакологиялық әсері. Қолданылуы.
7. Дәрілік заттардың фармакотерапиялық әсерлерінің ерекшеліктерін қарастыру.

5.5. Оқыту және оқыту әдістері: шағын топтарда жұмыс; ситуациялық есептерді шешу, семинарлар, TBL, CBL, SBL.

5.6. Әдебиеттер

Негізгі әдебиеттер:

1. Фармакология: оқу құралы = Фармакология: учебное пособие / Г. М. Пичхадзе [т.б.]. - М.: "Литтерра", 2016. - 504 бет
2. Katzung, Bertram G. Basic and Clinical Pharmacology [Text]: textbook / Katzung Bertram G. - 14 nd ed. - [S. l.]: McGraw-Hill education, 2018. - 1250 p.
3. Goodman and Gilman's, A. The Pharmacological Basis of Therapeutics [Text]: textbook / Goodman & Gilman's A.; editor L. L. Brunton. - 13 nd ed. - New York: McGraw-Hill Education, 2018. - 1419 p.
4. Стикеева, Р. Қ. Фармакология-1: оқу құралы / Р. Қ. Стикеева. - Алматы: Эверо, 2016. - 148 бет.с.
5. Харкевич, Д. А. Основы фармакологии: учебник. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 720 с.
6. Аляутдин, Р. Н. Фармакология: учебник. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 704 с.
7. Харкевич, Д. А. Фармакология: оқулық. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 784 бет.
8. Рахимов, Қ. Д. Фармакология: оқуқұралы. - Алматы: ЖШС "Жания-Полиграф", 2014. - 554 бет.с.
9. Орманов, Н.Ж. Фармакология. 1-кітап: оқулық / Н.Ж. Орманов, Л.Н. Орманова. - Алматы: Эверо, 2013. - 656 бет.с.
10. Орманов, Н.Ж. Фармакология. 2-кітап: оқулық / Н.Ж. Орманов, Л. Н. Орманова. - Алматы: Эверо, 2013. - 512 бет.с.
11. Фармакология: учебник / под ред. Р.Н. Аляутдина. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2013. - 832 +эл.
12. Құлмағамбетов, И.Р. Клиникалық фармакология. 1-бөлім [Мәтін]: оқу құралы / И.Р. Құлмағамбетов. - Алматы: New book, 2022. - 320 бет.
13. Құлмағамбетов, И.Р. Клиникалық фармакология. 2-бөлім [Мәтін]: оқу құралы / И.Р. Құлмағамбетов. - Алматы: New book, 2022. - 376 бет.

Қосымша әдебиеттер

1. Фармакология: нұсқаулық = Фармакология: руководство / Г.М. Пичхадзе [т.б.]. - М.: "Литтерра", 2017. - 640 бет с.
2. Машковский М.Д. Лекарственные средства. 16.-е издание. перераб., доп. и испр. М. Новая волна. 2017. – 1216 с.
3. Дәнекер ұлпалар ауруларының фармакотерапиясы: оқулық / З.А. Керимбаева [ж.б.]. - Алматы: Эверо, 2016. - 184 б. с.
4. Микробқа қарсы дәрілердің фармакологиясы: оқу құралы /Т.А. Муминов [ж/б.]; қаз. тіл. ауд. Н. М.Малдыбаева. - Алматы: Литер Принт. Казахстан, 2016.-552 бет. с.
5. Фармакология антимикробных средств: учеб.пособие / Т. А. Муминов. - Алматы: Литер Принт. Казахстан, 2016.
6. Фармакология: руководство к лабораторным занятиям: учеб. пособие / под ред. Д. А. Харкевича. - 6-е изд., испр. и доп.; Рек. учебно-методическим объединением по мед. и фарм. образованию вузов России. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 512 с.
7. Рахимов, Қ. Д. Фитофармакология. Фармакология - Тезаурус.: оқу құралы = Фитофармакология. Фармакология -Тезаурус: учеб. пособие. - Алматы: ЖШС "Жания-Полиграф", 2015. - 528 с.
8. Фармакология негіздері және рецептурасы: оқулық / М. З. Шайдаров [ж/б.]. - Астана: Ақнұр, 2014. - 398 бет. с.
9. Основы фармакологии с рецептурой: учебник / М.З. Шайдаров [и др.]. - Астана: Ақнұр, 2014. - 406 с.
10. Жаугашева, С.К. Фармакологический глоссарий/ С.К. Жаугашева, Н.Т. Дилдабекова, Рашид. Саджид = Фармакологиялық глоссарий / сөздік = PHARMACOLOGIC GLOSSARY: словарь. - 2-е изд; Утв. и рек. к изд. Ученым советом КГМУ. - Алматы: Эверо, 2013. - 132с.
11. Асқорыту ағзалары ауруларының фармакотерапиясы.: оқу құралы/ Н.Ж. Орманов, Г.Ж. Садырханова. 2013.
12. Тыныс алу жолдары ағзалары ауруларының фармакотерапиясы: оқу құралы/ Н.Ж. Орманов. 2013.
13. Орманов, Н.Ж. Жалпы рецептура. Жалпы фармакология: оқу құралы. - Шымкент : "RISO", 2013. - 76 бет.с.
14. Орманов, Н.Ж. Фармакологический справочник лекарственных препаратов (классификация, номенклатура, механизм действия и показания к применению): учеб.-методическое пособие /ЮКГФА.; Утв. на ученом Совете ЮКГФА. - Алматы: Эверо, 2013. - 138 с.

Электронды ресурстар:

1. Асқорыту ағзалары ауруларының фармакотерапиясы. [Электронный ресурс]: Оқулық/ Керимбаева З. А., Орманов Н.Ж., Джакипбекова З.К., Орманов Т.Н. Шымкент, 2018ж.
2. Kharkevitch, D.A. Pharmacology [Электронный ресурс]: textbookformedicalstudents / D.A. Kharkevitch. - Электрон.текстовые дан. (83.9Мб). - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2017. - эл. опт. Диск
3. Фармакология [Электронный ресурс]: оқуқұралы / ред. бас. Г. М. Пичхадзе = Фармакология: учебное пособие / под ред. Г. М. Пичхадзе. - Электрон.текстовые дан. (43.0Мб). - М.: "Литтерра", 2016.
4. Клинико-фармакологические подходы к периоперационной антитромботической терапии. Дюсембаева Н.К., 2016 <https://aknurpress.kz/login>
5. Курс лекций по фармакологии для студентов стоматологического факультета. Стикеева Р.Қ., Коранова Т.С., 2014 <https://aknurpress.kz/login>
6. Гаевый, Михаил Дмитриевич Фармакология с рецептурой [Текст]: учебник / М.Д. Гаевый, Л.М. Гаевая. - 11-е изд., стер. - М.: ООО "Издательство "Кно Рус", 2016. <http://elib.kaznu.kz>

7. Федюкович, Николай Иванович Фармакология [Текст]: учебник / Н.И. Федюкович, Э.Д. Рубан. - 10-е изд., доп. и перераб. - М.:Ростов-на-Дону: Феникс, 2013. <http://elib.kaznu.kz>
8. Калиева Ш.С. Клиникалық фармакология және ұтымды фармакотерапияның таңдамалы сұрақтары. Том 2 – Оқулық / Ш.С.Калиева, Н.А. Симохина, Б.Е.Тонкабаева. – Алматы: «Эверо» баспасы, 2020. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/2799/
9. Орманов Н.Ж., Сырманова Н.Р., Орманова Л.Н. Жалпы рецептура. Жалпы фармакология - Алматы: Эверо, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/743/
10. Стикеева Р.К. Фармакология – 1 - учебное пособие. - Р.К.Стикеева.- Алматы: Эверо, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/2742/
11. Стикеева Р.Қ. Фармакология-І (жалпы медицина факультеттерінің студенттеріне арналған). - оқу құралы.- Стикеева Р.Қ. – Алматы Эверо.- 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/2741/
12. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Фармакология-1. Алматы. «Эверо» ЖШС. 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/735/
13. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Фармакология-2. «Эверо» ЖШС. Алматы, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/736/
14. Жаугашева С.К., Дилдабекова Н.Т., Саджид Рашид «Фармакологический глоссарий» на русском, казахском, английском языках. - Словарь. – Изд. 2-е. – Алматы: ТОО «Эверо» – 2020 год.- 132 с. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/346/
15. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Орталық жүйке жүйесінің фармакологиясы. Фармакология пәнінен студенттерге арналған оқу құралы. Алматы, 2020. 212 б. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/745/
16. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Фармакологический справочник лекарственных препаратов (классификация, номенклатура, механизм действия и показания к применению). - Алматы: Издательство «Эверо», 2020. - 116 с https://www.elib.kz/ru/search/read_book/758/
17. Фундаментальная фармакология в терминах и понятиях : учебное пособие / М. П. Якушев, Е. В. Катков, С. В. Денисова [и др.]. — Кемерово : Кемеровская государственная медицинская академия, 2010. — 140 с. — Текст : электронный // Цифровой образовательный ресурс IPR SMART : [сайт]. — URL: <https://www.iprbookshop.ru/6249>.
18. Фармакология : оқу құралы / Б. Д. Айтжанов, Н. А. Заманбеков, Ә. М. Өтенов [и др.] ; под редакцией Б. Д. Айтжанов. — Алматы : Нур-Принт, 2014. — 495 с. — ISBN 978-601-7390-50-1. — Текст : электронный // Цифровой образовательный ресурс IPR SMART : [сайт]. — URL: <https://www.iprbookshop.ru/67173>.
19. Федюкович, Н. И. Фармакология : учебник / Н. И. Федюкович, Э. Д. Рубан. — Ростов-на-Дону : Феникс, 2020. — 703 с. — ISBN 978-5-222-35174-1. — Текст : электронный // Цифровой образовательный ресурс IPR SMART : [сайт]. — URL: <https://www.iprbookshop.ru/102157.html> (дата обращения: 20.09.2024).

5.7. Бақылау:

1. Ұйықтататын препараттар қалай жіктеледі және әр топ препараттарына мысал келтіріңіз?
2. Барбитураттар, бензодиазепиндер және Z-препараттардың әсер ету механизмдерінде қандай айырмашылықтар бар?
3. Ұйқыға арналған таблеткалар ұйқының құрылымы мен фазаларына қалай әсер етеді?
4. Ұйықтататын таблеткаларды қолдануға қандай көрсеткіштер мен қарсы көрсеткіштер бар?
5. Ұйықтау таблеткаларын ұзақ уақыт қолданғанда қандай жанама әсерлер болуы мүмкін?
6. Этил спиртінің фармакокинетикасының ерекшеліктері қандай және бұл оның ағзадағы әрекетіне қалай әсер етеді?
7. Этил спирті орталық жүйке жүйесіне қалай әсер етеді және ол қандай әсер етеді?
8. Неліктен ұйықтататын таблеткалар мен этил спиртіні біріктіру қауіпті?
9. Ұйықтататын таблеткалар мен этанолға тәуелділіктің негізгі белгілері мен қауіптері қандай?

O'NTUSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«ОҚМА» АҚ жанындағы медицина колледжінің «Фармацевтикалық пәндер» кафедрасы	77/11-1 (2024-2025)	
Симуляциялық сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар	84 беттің 64 беті	

10. Тәуелділік қаупі жоғары науқастарға ұйықтататын таблеткаларды тағайындау кезінде қандай сақтық шараларын ескеру керек?

5.1. Тақырып №20. Эпилепсияға қарсы дәрілер.

5.2. Сабақтың мақсаты: Эпилепсияға қарсы препараттарды, олардың жіктелуін, әсер ету механизмдерін, қолдануға көрсеткіштері мен қарсы көрсеткіштерін оқып білу. Студенттерде эпилепсияны емдеудің фармакологиялық тәсілдері, бұл препараттардың орталық жүйке жүйесіне әсері туралы түсінік қалыптастыру, сонымен қатар эпилепсия ұстамаларын бақылау және әртүрлі клиникалық жағдайларда жанама әсерлерін азайту үшін эпилепсияға қарсы препараттарды дұрыс таңдау және қолдануды үйрету.

5.3. Оқыту міндеттері.

- Білім алушыларды эпилепсияға қарсы препараттардың классификациясымен (натрий және кальций өзекшелерінің блокаторлары, ГАМК рецепторларының агонистері және т.б.) таныстыру.
- Эпилепсияға қарсы препараттардың әсер ету механизмдерін және олардың орталық жүйке жүйесіндегі қозу және тежелу процестеріне әсерін қарастырыңыз.
- Эпилепсияға қарсы препараттардың әртүрлі кластарының көрсеткіштері мен қарсы көрсеткіштерін, сондай-ақ ықтимал жанама әсерлерін талдаңыз.
- Эпилепсияға қарсы препараттардың фармакокинетикалық қасиеттерін, олардың сіңуін, таралуын және метаболизмін зерттеу.

Эпилептикалық ұстамалардың түріне, науқастың жағдайына және жеке ерекшеліктеріне байланысты эпилепсияға қарсы препараттарды таңдау дағдыларын дамыту.

5.4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Эпилепсия түріне қарай дәрілердің жіктелуі
2. Үлкен және психомоторлы ұстамаларда қолданылатын дәрілер
3. Кіші ұстамаларда қолданылатын дәрілер
4. Әр түрлі ұстамаларда қолданылатын дәрілер (көбінесе эпилепсияның аралас түрлерінде)
5. Фармакологиялық әсері
6. Қолданылуы
7. Жанама әсері

Бағдарлама бойынша препараттар: фенобарбитал, бензонал, гексамидин, дифенин, карбамазепин (финлепсин, тегретол) хлоракон, этосуксимид (суксилеп), триметин (триметадион), натрий вальпроаты (конвулекс, депакин, ацедипрол), кальций вальпроаты (конвульсофин), клоназепам (антелепсин).

5.5. Оқыту және оқыту әдістері: шағын топтарда жұмыс; of-line режимінде тақырып бойынша "Тапсырма" модулінде берілген тапсырманы орындауды бағалау және on-line режимінде жеке немесе "Тапсырма" модуліндегі чатта немесе т.б. (Zoom, Webex) сұрақтарды талқылау.

5.6. Әдебиеттер

Негізгі әдебиеттер:

1. Фармакология: оқу құралы = Фармакология: учебное пособие / Г. М. Пичхадзе [т.б.]. - М.: "Литтерра", 2016. - 504 бет
2. Katzung, Bertram G. Basic and Clinical Pharmacology [Text]: textbook / Katzung Bertram G. - 14 nd ed. - [S. l.]: McGraw-Hill education, 2018. - 1250 p.
3. Goodman and Gilman's, A. The Pharmacological Basis of Therapeutics [Text]: textbook / Goodman & Gilman's A.; editor L. L. Brunton. - 13 nd ed. - New York: McGraw-Hill Education, 2018. - 1419 p.
4. Стикеева, Р. Қ. Фармакология-1: оқу құралы / Р. Қ. Стикеева. - Алматы: Эверо, 2016. - 148 бет.с.

5. Харкевич, Д. А. Основы фармакологии: учебник. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 720 с.
6. Аляутдин, Р. Н. Фармакология: учебник. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 704 с.
7. Харкевич, Д. А. Фармакология: оқулық. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 784 бет.
8. Рахимов, Қ. Д. Фармакология: оқуқұралы. - Алматы: ЖШС "Жания-Полиграф", 2014. - 554 бет.с.
9. Орманов, Н.Ж. Фармакология. 1-кітап: оқулық / Н.Ж. Орманов, Л.Н. Орманова. - Алматы: Эверо, 2013. - 656 бет.с.
10. Орманов, Н.Ж. Фармакология. 2-кітап: оқулық / Н.Ж. Орманов, Л. Н. Орманова. - Алматы: Эверо, 2013. - 512 бет.с.
11. Фармакология: учебник / под ред. Р.Н. Аляутдина. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2013. - 832 +эл.
12. Құлмағамбетов, И.Р. Клиникалық фармакология. 1-бөлім [Мәтін]: оқу құралы / И.Р. Құлмағамбетов. - Алматы: New book, 2022. - 320 бет.
13. Құлмағамбетов, И.Р. Клиникалық фармакология. 2-бөлім [Мәтін]: оқу құралы / И.Р. Құлмағамбетов. - Алматы: New book, 2022. - 376 бет.

Қосымша әдебиеттер

1. Фармакология: нұсқаулық = Фармакология: руководство / Г.М. Пичхадзе [т.б.]. - М.: "Литтерра", 2017. - 640 бет с.
2. Машковский М.Д. Лекарственные средства. 16.-е издание. перераб., доп. и испр. М. Новая волна. 2017. – 1216 с.
3. Дәнекер ұлпалар ауруларының фармакотерапиясы: оқулық / З.А. Керимбаева [ж.б.]. - Алматы: Эверо, 2016. - 184 б. с.
4. Микробқа қарсы дәрілердің фармакологиясы: оқу құралы /Т.А. Муминов [ж/б.]; қаз. тіл. ауд. Н. М.Малдыбаева. - Алматы: Литер Принт. Казахстан, 2016.-552 бет. с.
5. Фармакология антимикробных средств: учеб.пособие / Т. А. Муминов. - Алматы: Литер Принт. Казахстан, 2016.
6. Фармакология: руководство к лабораторным занятиям: учеб. пособие / под ред. Д. А. Харкевича. - 6-е изд., испр. и доп.; Рек. учебно-методическим объединением по мед. и фарм. образованию вузов России. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 512 с.
7. Рахимов, Қ. Д. Фитофармакология. Фармакология - Тезаурус.: оқу құралы = Фитофармакология. Фармакология -Тезаурус: учеб. пособие. - Алматы: ЖШС "Жания-Полиграф", 2015. - 528 с.
8. Фармакология негіздері және рецептурасы: оқулық / М. З. Шайдаров [ж/.б.]. - Астана: Ақнұр, 2014. - 398 бет. с.
9. Основы фармакологии с рецептурой: учебник / М.З. Шайдаров [и др.]. - Астана: Ақнұр, 2014. - 406 с.
10. Жаугашева, С.К. Фармакологический глоссарий/ С.К. Жаугашева, Н.Т. Дилдабекова, Рашид. Саджид = Фармакологиялық глоссарий / сөздік = PHARMACOLOGIC GLOSSARY: словарь. - 2-е изд; Утв. и рек. к изд. Ученым советом КГМУ. - Алматы: Эверо, 2013. - 132с.
11. Аскорыту ағзалары ауруларының фармакотерапиясы.: оқу құралы/ Н.Ж. Орманов, Г.Ж. Садырханова. 2013.
12. Тыныс алу жолдары ағзалары ауруларының фармакотерапиясы: оқу құралы/ Н.Ж. Орманов. 2013.
13. Орманов, Н.Ж. Жалпы рецептура. Жалпы фармакология: оқу құралы. - Шымкент : "RISO", 2013. - 76 бет.с.
14. Орманов, Н.Ж. Фармакологический справочник лекарственных препаратов (классификация, номенклатура, механизм действия и показания к применению): учеб.-методическое пособие /ЮКГФА.; Утв. на ученом Совете ЮКГФА. - Алматы: Эверо, 2013. - 138 с.

Электронды ресурстар:

1. Асқорыту ағзалары ауруларының фармакотерапиясы. [Электронный ресурс]: Оқулық/ Керимбаева З. А., Орманов Н.Ж., Джакипбекова З.К., Орманов Т.Н. Шымкент, 2018ж.
2. Kharkevitch, D.A. Pharmacology [Электронный ресурс]: textbookformedicalstudents / D.A. Kharkevitch. - Электрон.текстовые дан. (83.9Мб). - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2017. - эл. опт. Диск
3. Фармакология [Электронный ресурс]: оқу құралы / ред. бас. Г. М. Пичхадзе = Фармакология: учебное пособие / под ред. Г. М. Пичхадзе. - Электрон.текстовые дан. (43.0Мб). - М.: "Литтерра", 2016.
4. Клинико-фармакологические подходы к периоперационной антитромботической терапии. Дюсембаева Н.К., 2016 <https://aknurpress.kz/login>
5. Курс лекций по фармакологии для студентов стоматологического факультета. Стикеева Р.Қ., Коранова Т.С., 2014 <https://aknurpress.kz/login>
6. Гаевый, Михаил Дмитриевич Фармакология с рецептурой [Текст]: учебник / М.Д. Гаевый, Л.М. Гаевая. - 11-е изд., стер. - М.: ООО "Издательство "Кно Рус", 2016.<http://elib.kaznu.kz>
7. Федюкович, Николай Иванович Фармакология [Текст]: учебник / Н.И. Федюкович, Э.Д. Рубан. - 10-е изд., доп. и перераб. - М.:Ростов-на-Дону: Феникс, 2013.<http://elib.kaznu.kz>
8. Калиева Ш.С.Клиникалық фармакология және ұтымды фармакотерапияның таңдамалы сұрақтары. Том 2 – Оқулық / Ш.С.Калиева, Н.А. Симохина, Б.Е.Тонкабаева. – Алматы: «Эверо» баспасы, 2020. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/2799/
9. Орманов Н.Ж., Сырманова Н.Р., Орманова Л.Н.Жалпы рецептура. Жалпы фармакология - Алматы: Эверо, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/743/
10. Стикеева Р.К. Фармакология – 1 - учебное пособие. - Р.К.Стикеева.- Алматы: Эверо, 2020.https://elib.kz/ru/search/read_book/2742/
11. Стикеева Р.Қ. Фармакология-І (жалпы медицина факультеттерінің студенттеріне арналған). - оқу құралы.- Стикеева Р.Қ. – Алматы Эверо.- 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/2741/
12. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Фармакология-1. Алматы. «Эверо» ЖШС. 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/735/
13. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Фармакология-2. «Эверо» ЖШС. Алматы, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/736/
14. Жаугашева С.К., Дилдабекова Н.Т., Саджид Рашид «Фармакологический глоссарий» на русском, казахском, английском языках. - Словарь. – Изд. 2-е. – Алматы: ТОО «Эверо» – 2020 год.- 132 с. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/346/
15. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Орталық жүйке жүйесінің фармакологиясы. Фармакология пәнінен студенттерге арналған оқу құралы. Алматы, 2020. 212 б. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/745/
16. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Фармакологический справочник лекарственных препаратов (классификация, номенклатура, механизм действия и показания к применению). - Алматы: Издательство «Эверо», 2020. - 116 с https://www.elib.kz/ru/search/read_book/758/
17. Фундаментальная фармакология в терминах и понятиях : учебное пособие / М. П. Якушев, Е. В. Катков, С. В. Денисова [и др.]. — Кемерово : Кемеровская государственная медицинская академия, 2010. — 140 с. — Текст : электронный // Цифровой образовательный ресурс IPR SMART : [сайт]. — URL: <https://www.iprbookshop.ru/6249>.
18. Фармакология : оқу құралы / Б. Д. Айтжанов, Н. А. Заманбеков, Ә. М. Өтенов [и др.] ; под редакцией Б. Д. Айтжанов. — Алматы : Нур-Принт, 2014. — 495 с. — ISBN 978-601-7390-50-1. — Текст : электронный // Цифровой образовательный ресурс IPR SMART : [сайт]. — URL: <https://www.iprbookshop.ru/67173>.
19. Федюкович, Н. И. Фармакология : учебник / Н. И. Федюкович, Э. Д. Рубан. — Ростов-на-Дону : Феникс, 2020. — 703 с. — ISBN 978-5-222-35174-1. — Текст : электронный // Цифровой

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«ОҚМА» АҚ жанындағы медицина колледжінің «Фармацевтикалық пәндер» кафедрасы	77/11-1 (2024-2025) 84 беттің 67 беті
Симуляциялық сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар	

образовательный ресурс IPR SMART : [сайт]. — URL: <https://www.iprbookshop.ru/102157.html> (дата обращения: 20.09.2024).

5.7. Бақылау:

1. Эпилепсияға қарсы препараттардың негізгі топтары және олардың әсер ету механизмі қандай?
2. Натрий және кальций өзекшелерінің блокаторлары эпилепсияда жүйке жасушаларына қалай әсер етеді?
3. Эпилепсияға қарсы препараттардың әсер етуінде ГАМК рецепторларының рөлі қандай?
4. Эпилепсияға қарсы препарат эпилепсиялық ұстама түріне байланысты қалай таңдалады?
5. Эпилепсияға қарсы препараттарды қолданғанда қандай жанама әсерлер болуы мүмкін және оларды қалай азайтуға болады?
6. Жалпыланған құрысуларды емдеуде қандай препараттар бірінші қатарға жатады және неге?
7. Эпилепсияға қарсы препараттарды таңдауда фармакокинетикасының (сінуі, таралуы, метаболизмі) маңызы қандай?
8. Әртүрлі эпилепсияға қарсы препараттарды қолдануға қандай қарсы көрсеткіштер бар?
9. Эпилепсияға қарсы препараттардың тиімді дозалары және оларды түзету қажеттілігі қалай анықталады?
10. Эпилепсияға қарсы препараттарды ұзақ уақыт қолданудың қауіптері мен ерекшеліктері қандай?

5.1. Тақырып №21. Паркинсонизмге қарсы дәрілер

5.2. Сабақтың мақсаты: Паркинсонизмді емдеуге арналған препараттарды, олардың жіктелуін, әсер ету механизмдерін, қолдануға көрсеткіштері мен қарсы көрсеткіштерін зерттеңіз. Білім алушыларда паркинсонизмнің патофизиологиясы және оны емдеудің фармакологиялық тәсілдері, бұл препараттардың дофаминергиялық жүйеге әсері туралы түсініктерін қалыптастыру, сонымен қатар, паркинсонизм белгілерін бақылау үшін дәрілік заттарды дұрыс таңдап, біріктіруді үйрету.

5.3. Оқыту міндеттері.

- Білім алушыларды паркинсонизмді емдеуге арналған препараттардың классификациясымен таныстыру (допаминомиметиктер, моноаминоксидаза ингибиторлары, антихолинергиялық препараттар және т.б.).
- Дәрілік заттардың негізгі топтарының әсер ету механизмдерін және олардың дофаминергиялық және холинергиялық жүйелерге әсерін қарастыру.
- Паркинсонизмде қолданылатын дәрілердің әртүрлі кластарының көрсеткіштері мен қарсы көрсеткіштерін, сондай-ақ ықтимал жанама әсерлерді қарастырыңыз.
- Паркинсонизмді емдеуге арналған дәрілік заттардың фармакокинетикасын, оның ішінде сіңірілуін, таралуын және метаболизмін зерттеу.
- Аурудың сатысы мен науқастың жағдайын ескере отырып, паркинсонизмді емдеуге арналған препараттар мен комбинацияларды таңдау, сондай-ақ емдеудің тиімділігі мен жанама әсерлерін бақылау дағдыларын дамыту.

5.4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Тырысуға қарсы дәрілердің жіктелуі.
2. Әрбір топтың жіктелуі. Әсер ету механизмі. Фармакологиялық әсері. Қолданылуы.
3. Паркинсонизмге қарсы дәрілердің жіктелуі.
3. Дәрілік заттардың фармакотерапиялық әсерлерінің ерекшеліктерін қарастыру.
4. Жанама әсері

Бағдарлама бойынша парепараттар: циклодол (паркопан), трипериден (норакин), тропацин, бипериден (акинетон), дексетимид (тремблекс), леводопа («Наком», «Синемет», «Мадопар») - ОЖЖ-де дофаминнің синтезін күшейтеді; депренил (силегилин), бромкриптин (парлодел), мидантан (амантадин), глудантан

5.5. Оқыту және оқыту әдістері: шағын топтарда жұмыс; ситуациялық есептерді шешу, семинарлар, TBL, CBL, SBL.

5.6. Әдебиеттер

Негізгі әдебиеттер:

1. Фармакология: оқу құралы = Фармакология: учебное пособие / Г. М. Пичхадзе [т.б.]. - М.: "Литтерра", 2016. - 504 бет
2. Katzung, Bertram G. Basic and Clinical Pharmacology [Text]: textbook / Katzung Bertram G. - 14 nd ed. - [S. l.]: McGraw-Hill education, 2018. - 1250 p.
3. Goodman and Gilman's, A. The Pharmacological Basis of Therapeutics [Text]: textbook / Goodman & Gilman's A.; editor L. L. Brunton. - 13 nd ed. - New York: McGraw-Hill Education, 2018. - 1419 p.
4. Стикеева, Р. Қ. Фармакология-1: оқу құралы / Р. Қ. Стикеева. - Алматы: Эверо, 2016. - 148 бет.с.
5. Харкевич, Д. А. Основы фармакологии: учебник. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 720 с.
6. Аляутдин, Р. Н. Фармакология: учебник. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 704 с.
7. Харкевич, Д. А. Фармакология: оқулық. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 784 бет.
8. Рахимов, Қ. Д. Фармакология: оқуқұралы. - Алматы: ЖШС "Жания-Полиграф", 2014. - 554 бет.с.
9. Орманов, Н.Ж. Фармакология. 1-кітап: оқулық / Н.Ж. Орманов, Л.Н. Орманова. - Алматы: Эверо, 2013. - 656 бет.с.
10. Орманов, Н.Ж. Фармакология. 2-кітап: оқулық / Н.Ж. Орманов, Л. Н. Орманова. - Алматы: Эверо, 2013. - 512 бет.с.
11. Фармакология: учебник / под ред. Р.Н. Аляутдина. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2013. - 832 +эл.
12. Құлмағамбетов, И.Р. Клиникалық фармакология. 1-бөлім [Мәтін]: оқу құралы / И.Р. Құлмағамбетов. - Алматы: New book, 2022. - 320 бет.
13. Құлмағамбетов, И.Р. Клиникалық фармакология. 2-бөлім [Мәтін]: оқу құралы / И.Р. Құлмағамбетов. - Алматы: New book, 2022. - 376 бет.

Қосымша әдебиеттер

1. Фармакология: нұсқаулық = Фармакология: руководство / Г.М. Пичхадзе [т.б.]. - М.: "Литтерра", 2017. - 640 бет с.
2. Машковский М.Д. Лекарственные средства. 16.-е издание. перераб., доп. и испр. М. Новая волна. 2017. – 1216 с.
3. Дәнекер ұлпалар ауруларының фармакотерапиясы: оқулық / З.А. Керимбаева [ж.б.]. - Алматы: Эверо, 2016. - 184 б. с.
4. Микробқа қарсы дәрілердің фармакологиясы: оқу құралы /Т.А. Муминов [ж/б.]; қаз. тіл. ауд. Н. М.Малдыбаева. - Алматы: Литер Принт. Казахстан, 2016.-552 бет. с.
5. Фармакология антимикробных средств: учеб.пособие / Т. А. Муминов. - Алматы: Литер Принт. Казахстан, 2016.
6. Фармакология: руководство к лабораторным занятиям: учеб. пособие / под ред. Д. А. Харкевича. - 6-е изд., испр. и доп.; Рек. учебно-методическим объединением по мед. и фарм. образованию вузов России. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 512 с.
7. Рахимов, Қ. Д. Фитофармакология. Фармакология - Тезаурус.: оқу құралы = Фитофармакология. Фармакология -Тезаурус: учеб. пособие. - Алматы: ЖШС "Жания-Полиграф", 2015. - 528 с.
8. Фармакология негіздері және рецептурасы: оқулық / М. З. Шайдаров [ж/б.]. - Астана: Ақнұр, 2014. - 398 бет. с.

O'NTUSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«ОҚМА» АҚ жанындағы медицина колледжінің «Фармацевтикалық пәндер» кафедрасы		77/11-1 (2024-2025)
Симуляциялық сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		84 беттің 69 беті

9. Основы фармакологии с рецептурой: учебник / М.З. Шайдаров [и др.]. - Астана: Ақнұр, 2014. - 406 с.

10. Жаугашева, С.К. Фармакологический глоссарий/ С.К. Жаугашева, Н.Т. Дилдабекова, Рашид. Саджид = Фармакологиялық глоссарий / сөздік = PHARMACOLOGIC GLOSSARY: словарь. - 2-е изд; Утв. и рек. к изд. Ученым советом КГМУ. - Алматы: Эверо, 2013. - 132с.

11. Асқорыту ағзалары ауруларының фармакотерапиясы.: оқу құралы/ Н.Ж. Орманов, Г.Ж. Садырханова. 2013.

12. Тыныс алу жолдары ағзалары ауруларының фармакотерапиясы: оқу құралы/ Н.Ж. Орманов. 2013.

13. Орманов, Н.Ж. Жалпы рецептура. Жалпы фармакология: оқу құралы. - Шымкент : "RISO", 2013. - 76 бет.с.

14. Орманов, Н.Ж. Фармакологический справочник лекарственных препаратов (классификация, номенклатура, механизм действия и показания к применению): учеб.-методическое пособие /ЮКГФА.; Утв. на ученом Совете ЮКГФА. - Алматы: Эверо, 2013. - 138 с.

Электронды ресурстар:

1. Асқорыту ағзалары ауруларының фармакотерапиясы. [Электронный ресурс]: Оқулық/ Керимбаева З. А., Орманов Н.Ж., Джакипбекова З.К., Орманов Т.Н. Шымкент, 2018ж.

2. Kharkevitch, D.A. Pharmacology [Электронный ресурс]: textbookformedicalstudents / D.A. Kharkevitch. - Электрон.текстовые дан. (83.9Мб). - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2017. - эл. опт. Диск

3. Фармакология [Электронный ресурс]: оқуқұралы / ред. бас. Г. М. Пичхадзе = Фармакология: учебное пособие / под ред. Г. М. Пичхадзе. - Электрон.текстовые дан. (43.0Мб). - М.: "Литтерра", 2016.

4. Клинико-фармакологические подходы к периоперационной антитромботической терапии. Дюсембаева Н.К., 2016 <https://aknurpress.kz/login>

5. Курс лекций по фармакологии для студентов стоматологического факультета. Стикеева Р.Қ., Коранова Т.С., 2014 <https://aknurpress.kz/login>

6. Гаевый, Михаил Дмитриевич Фармакология с рецептурой [Текст]: учебник / М.Д. Гаевый, Л.М. Гаевая. - 11-е изд., стер. - М.: ООО "Издательство "Кно Рус", 2016.<http://elib.kaznu.kz>

7. Федюкович, Николай Иванович Фармакология [Текст]: учебник / Н.И. Федюкович, Э.Д. Рубан. - 10-е изд., доп. и перераб. - М.:Ростов-на-Дону: Феникс, 2013.<http://elib.kaznu.kz>

8. Калиева Ш.С.Клиникалық фармакология және ұтымды фармакотерапияның таңдамалы сұрақтары. Том 2 – Оқулық / Ш.С.Калиева, Н.А. Симохина, Б.Е.Тонкабаева. – Алматы: «Эверо» баспасы, 2020. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/2799/

9. Орманов Н.Ж., Сырманова Н.Р., Орманова Л.Н.Жалпы рецептура. Жалпы фармакология - Алматы: Эверо, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/743/

10. Стикеева Р.К. Фармакология – 1 - учебное пособие. - Р.К.Стикеева.- Алматы: Эверо, 2020.https://elib.kz/ru/search/read_book/2742/

11. Стикеева Р.Қ. Фармакология-І (жалпы медицина факультеттерінің студенттеріне арналған). - оқу құралы.- Стикеева Р.Қ. – Алматы Эверо.- 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/2741/

12. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Фармакология-1. Алматы. «Эверо» ЖШС. 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/735/

13. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Фармакология-2. «Эверо» ЖШС. Алматы, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/736/

14. Жаугашева С.К., Дилдабекова Н.Т., Саджид Рашид «Фармакологический глоссарий» на русском, казахском, английском языках. - Словарь. – Изд. 2-е. – Алматы: ТОО «Эверо» – 2020 год.- 132 с. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/346/

15. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Орталық жүйке жүйесінің фармакологиясы. Фармакология пәнінен студенттерге арналған оқу құралы. Алматы, 2020. 212 б. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/745/
16. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Фармакологический справочник лекарственных препаратов (классификация, номенклатура, механизм действия и показания к применению). - Алматы: Издательство «Эверо», 2020. - 116 с https://www.elib.kz/ru/search/read_book/758/
17. Фундаментальная фармакология в терминах и понятиях : учебное пособие / М. П. Якушев, Е. В. Катков, С. В. Денисова [и др.]. — Кемерово : Кемеровская государственная медицинская академия, 2010. — 140 с. — Текст : электронный // Цифровой образовательный ресурс IPR SMART : [сайт]. — URL: <https://www.iprbookshop.ru/6249>.
18. Фармакология : оқу құралы / Б. Д. Айтжанов, Н. А. Заманбеков, Ә. М. Өтенов [и др.] ; под редакцией Б. Д. Айтжанов. — Алматы : Нур-Принт, 2014. — 495 с. — ISBN 978-601-7390-50-1. — Текст : электронный // Цифровой образовательный ресурс IPR SMART : [сайт]. — URL: <https://www.iprbookshop.ru/67173>.
19. Федюкович, Н. И. Фармакология : учебник / Н. И. Федюкович, Э. Д. Рубан. — Ростов-на-Дону : Феникс, 2020. — 703 с. — ISBN 978-5-222-35174-1. — Текст : электронный // Цифровой образовательный ресурс IPR SMART : [сайт]. — URL: <https://www.iprbookshop.ru/102157.html> (дата обращения: 20.09.2024).

5.7. Бақылау:

1. Паркинсонизмді емдеу үшін қолданылатын препараттардың негізгі топтары қандай және олардың әсер ету механизмі қандай?
2. Допаминометиктер дофаминергиялық жүйеге қалай әсер етеді және олардың паркинсонизмдегі тиімділігін не анықтайды?
3. Допаминометиктер мен моноаминоксидаза ингибиторларының айырмашылығы неде?
4. Паркинсонизмді емдеуде антихолинергиялық препараттар қандай рөл атқарады және олар қандай белгілер үшін тағайындалады?
5. Допаминометиктерге қандай жанама әсерлер ең тән және олардың ауырлығын қалай төмендетуге болады?
6. Леводопаның фармакокинетикасы дозалау режиміне және біріктірілген препараттарды таңдауға қалай әсер етеді?
7. Паркинсонизмді емдеуге арналған препараттарды таңдағанда аурудың сатысы қалай анықталады?
8. Катехол-О-метилтрансфераза (КОМТ) тежегіштері паркинсонизмді емдеуде леводопа әсерін қалай толықтырады?
9. Паркинсонизммен ауыратын науқастарға антихолинергиялық препараттарды тағайындауға қандай қарсы көрсеткіштер бар?
10. Паркинсонизм үшін қолданылатын есірткіге тәуелділіктің немесе толеранттылықтың даму қаупі қандай және бұл емдеу кезінде қалай ескеріледі?

5.1. Тақырып №22. Анальгетиктер. Наркотикалық, бейнаркотикалық анальгетиктер.

5.2. Сабақтың мақсаты: Анальгетиктерді, олардың жіктелуін, әсер ету механизмдерін, қолдануға көрсеткіштері мен қарсы көрсеткіштерін зерттеу. Білім алушыларда ауырсынуды басудың фармакологиялық тәсілдері, орталық және перифериялық жүйке жүйесіне анальгетиктердің әсер

ету ерекшеліктері туралы түсінік қалыптастыру, сонымен қатар оның қарқындылығына, орналасуына және ауырсынуына байланысты ауырсынуды басатын анальгетиктерді дұрыс таңдауды және тағайындауды үйрету.

5.3. Оқыту міндеттері.

- Білім алушыларды анальгетиктердің классификациясымен (апииндық және опиоидты емес анальгетиктер) және олардың әсер ету принциптерімен таныстыру.
- Өртүрлі топтағы анальгетиктердің орталық және перифериялық жүйке құрылымдарына әсер ету механизмдерін қарастыру.
- Анальгетиктердің көрсеткіштерін, қарсы көрсетілімдерін және жанама әсерлерін, сондай-ақ тәуелділік пен төзімділіктің даму қаупін талдау.
- Анальгетиктердің фармакокинетикалық және фармакодинамикалық қасиеттерін, оның ішінде метаболизмін, сіңуін және шығарылуын зерттеу.
- Өртүрлі шығу тегі мен ауырлық дәрежесіндегі ауырсынуды емдеу үшін анальгетиктерді таңдау және мөлшерлеу дағдыларын, сондай-ақ тиімділікті бағалау және терапияны реттеу қабілетін дамыту.

5.4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Наркотикалық анальгетиктердің жіктелуі
2. Опий алкалоидтары.
3. Морфиннің синтетикалық алкалоидтары.
4. Наркотикалық анальгетиктердің антагонистері
5. Бейнаркотикалық анальгетиктер

Бағдарлама бойынша парепараттар:

1. Опий алкалоидтары: морфин, морфилол, омнопон.
2. Морфиннің синтетикалық алкалоидтары: промедол, фентанил, суфентанил, пентазоцин (фортрал, лексир), буторфанол (бефорал, морадол), бупренорфин (норфин, темгезик), нальбуфин (нубаин), трамадол (трамол), пиритрамид (дипидолор), эстоцин, тилидин, просидол.
3. Наркотикалық анальгетиктердің антагонистері: налорфин, налоксон, налтрексон.

5.5. Оқыту және оқыту әдістері: шағын топтарда жұмыс; ситуациялық есептерді шешу, семинарлар, TBL, CBL, SBL.

5.6. Әдебиеттер

Негізгі әдебиеттер:

1. Фармакология: оқу құралы = Фармакология: учебное пособие / Г. М. Пичхадзе [т.б.]. - М.: "Литтерра", 2016. - 504 бет
2. Katzung, Bertram G. Basic and Clinical Pharmacology [Text]: textbook / Katzung Bertram G. - 14 nd ed. - [S. l.]: McGraw-Hill education, 2018. - 1250 p.
3. Goodman and Gilman's, A. The Pharmacological Basis of Therapeutics [Text]: textbook / Goodman & Gilman's A.; editor L. L. Brunton. - 13 nd ed. - New York: McGraw-Hill Education, 2018. - 1419 p.
4. Стикеева, Р. Қ. Фармакология-1: оқу құралы / Р. Қ. Стикеева. - Алматы: Эверо, 2016. - 148 бет.с.
5. Харкевич, Д. А. Основы фармакологии: учебник. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 720 с.
6. Аляутдин, Р. Н. Фармакология: учебник. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 704 с.
7. Харкевич, Д. А. Фармакология: оқулық. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 784 бет.
8. Рахимов, Қ. Д. Фармакология: оқуқұралы. - Алматы: ЖШС "Жания-Полиграф", 2014. - 554 бет.с.
9. Орманов, Н.Ж. Фармакология. 1-кітап: оқулық / Н.Ж. Орманов, Л.Н. Орманова. - Алматы: Эверо, 2013. - 656 бет.с.
10. Орманов, Н.Ж. Фармакология. 2-кітап: оқулық / Н.Ж. Орманов, Л. Н. Орманова. - Алматы: Эверо, 2013. - 512 бет.с.
11. Фармакология: учебник / под ред. Р.Н. Аляутдина. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2013. - 832 +эл.

12. Құлмағамбетов, И.Р. Клиникалық фармакология. 1-бөлім [Мәтін]: оқу құралы / И.Р. Құлмағамбетов. - Алматы: New book, 2022. - 320 бет.

13. Құлмағамбетов, И.Р. Клиникалық фармакология. 2-бөлім [Мәтін]: оқу құралы / И.Р. Құлмағамбетов. - Алматы: New book, 2022. - 376 бет.

Қосымша әдебиеттер

1. Фармакология: нұсқаулық = Фармакология: руководство / Г.М. Пичхадзе [т.б.]. - М.: "Литтерра", 2017. - 640 бет с.

2. Машковский М.Д. Лекарственные средства. 16.-е издание. перераб., доп. и испр. М. Новая волна. 2017. – 1216 с.

3. Дәнекер ұлпалар ауруларының фармакотерапиясы: оқулық / З.А. Керимбаева [ж.б.]. - Алматы: Эверо, 2016. - 184 б. с.

4. Микробқа қарсы дәрілердің фармакологиясы: оқу құралы /Т.А. Муминов [ж/б.]; қаз. тіл. ауд. Н. М.Малдыбаева. - Алматы: Литер Принт. Казахстан, 2016.-552 бет. с.

5. Фармакология антимикробных средств: учеб.пособие / Т. А. Муминов. - Алматы: Литер Принт. Казахстан, 2016.

6. Фармакология: руководство к лабораторным занятиям: учеб. пособие / под ред. Д. А. Харкевича. - 6-е изд., испр. и доп.; Рек. учебно-методическим объединением по мед. и фарм. образованию вузов России. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 512 с.

7. Рахимов, Қ. Д. Фитофармакология. Фармакология - Тезаурус.: оқу құралы = Фитофармакология. Фармакология -Тезаурус: учеб. пособие. - Алматы: ЖШС "Жания-Полиграф", 2015. - 528 с.

8. Фармакология негіздері және рецептурасы: оқулық / М. З. Шайдаров [ж/б.]. - Астана: Ақнұр, 2014. - 398 бет. с.

9. Основы фармакологии с рецептурой: учебник / М.З. Шайдаров [и др.]. - Астана: Ақнұр, 2014. - 406 с.

10. Жаугашева, С.К. Фармакологический глоссарий/ С.К. Жаугашева, Н.Т. Дилдабекова, Рашид. Саджид = Фармакологиялық глоссарий / сөздік = PHARMACOLOGIC GLOSSARY: словарь. - 2-е изд; Утв. и рек. к изд. Ученым советом КГМУ. - Алматы: Эверо, 2013. - 132с.

11. Аскорыту ағзалары ауруларының фармакотерапиясы.: оқу құралы/ Н.Ж. Орманов, Г.Ж. Садырханова. 2013.

12. Тыныс алу жолдары ағзалары ауруларының фармакотерапиясы: оқу құралы/ Н.Ж. Орманов. 2013.

13. Орманов, Н.Ж. Жалпы рецептура. Жалпы фармакология: оқу құралы. - Шымкент : "RISO", 2013. - 76 бет.с.

14. Орманов, Н.Ж. Фармакологический справочник лекарственных препаратов (классификация, номенклатура, механизм действия и показания к применению): учеб.-методическое пособие /ЮКГФА.; Утв. на ученом Совете ЮКГФА. - Алматы: Эверо, 2013. - 138 с.

Электронды ресурстар:

1. Аскорыту ағзалары ауруларының фармакотерапиясы. [Электронный ресурс]: Оқулық/ Керимбаева З. А., Орманов Н.Ж., Джакипбекова З.К., Орманов Т.Н. Шымкент, 2018ж.

2. Kharkevitch, D.A. Pharmacology [Электронный ресурс]: textbookformedicalstudents / D.A. Kharkevitch. - Электрон.текстовые дан. (83.9Мб). - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2017. - эл. опт. Диск

3. Фармакология [Электронный ресурс]: оқуқұралы / ред. бас. Г. М. Пичхадзе = Фармакология: учебное пособие / под ред. Г. М. Пичхадзе. - Электрон.текстовые дан. (43.0Мб). - М.: "Литтерра", 2016.

4. Клинико-фармакологические подходы к периоперационной антитромботической терапии. Дюсембаева Н.К., 2016 <https://aknurpress.kz/login>

5. Курс лекций по фармакологии для студентов стоматологического факультета. Стикеева Р.Қ., Коранова Т.С., 2014 <https://aknurpress.kz/login>
6. Гаевый, Михаил Дмитриевич Фармакология с рецептурой [Текст]: учебник / М.Д. Гаевый, Л.М. Гаевая. - 11-е изд., стер. - М.: ООО "Издательство "Кно Рус", 2016. <http://elib.kaznu.kz>
7. Федюкович, Николай Иванович Фармакология [Текст]: учебник / Н.И. Федюкович, Э.Д. Рубан. - 10-е изд., доп. и перераб. - М.:Ростов-на-Дону: Феникс, 2013. <http://elib.kaznu.kz>
8. Калиева Ш.С. Клиникалық фармакология және ұтымды фармакотерапияның таңдамалы сұрақтары. Том 2 – Оқулық / Ш.С.Калиева, Н.А. Симохина, Б.Е.Тонкабаева. – Алматы: «Эверо» баспасы, 2020. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/2799/
9. Орманов Н.Ж., Сырманова Н.Р., Орманова Л.Н. Жалпы рецептура. Жалпы фармакология - Алматы: Эверо, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/743/
10. Стикеева Р.К. Фармакология – 1 - учебное пособие. - Р.К.Стикеева.- Алматы: Эверо, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/2742/
11. Стикеева Р.Қ. Фармакология-І (жалпы медицина факультеттерінің студенттеріне арналған). - оқу құралы.- Стикеева Р.Қ. – Алматы Эверо.- 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/2741/
12. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Фармакология-1. Алматы. «Эверо» ЖШС. 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/735/
13. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Фармакология-2. «Эверо» ЖШС. Алматы, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/736/
14. Жаугашева С.К., Дилдабекова Н.Т., Саджид Рашид «Фармакологический глоссарий» на русском, казахском, английском языках. - Словарь. – Изд. 2-е. – Алматы: ТОО «Эверо» – 2020 год.- 132 с. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/346/
15. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Орталық жүйке жүйесінің фармакологиясы. Фармакология пәнінен студенттерге арналған оқу құралы. Алматы, 2020. 212 б. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/745/
16. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Фармакологический справочник лекарственных препаратов (классификация, номенклатура, механизм действия и показания к применению). - Алматы: Издательство «Эверо», 2020. - 116 с https://www.elib.kz/ru/search/read_book/758/
17. Фундаментальная фармакология в терминах и понятиях : учебное пособие / М. П. Якушев, Е. В. Катков, С. В. Денисова [и др.]. — Кемерово : Кемеровская государственная медицинская академия, 2010. — 140 с. — Текст : электронный // Цифровой образовательный ресурс IPR SMART : [сайт]. — URL: <https://www.iprbookshop.ru/6249>.
18. Фармакология : оқу құралы / Б. Д. Айтжанов, Н. А. Заманбеков, Ә. М. Өтенов [и др.] ; под редакцией Б. Д. Айтжанов. — Алматы : Нур-Принт, 2014. — 495 с. — ISBN 978-601-7390-50-1. — Текст : электронный // Цифровой образовательный ресурс IPR SMART : [сайт]. — URL: <https://www.iprbookshop.ru/67173>.
19. Федюкович, Н. И. Фармакология : учебник / Н. И. Федюкович, Э. Д. Рубан. — Ростов-на-Дону : Феникс, 2020. — 703 с. — ISBN 978-5-222-35174-1. — Текст : электронный // Цифровой образовательный ресурс IPR SMART : [сайт]. — URL: <https://www.iprbookshop.ru/102157.html> (дата обращения: 20.09.2024).

5.7. Бақылау:

1. Анальгетиктер қалай жіктеледі және опиоидты және опиоидты емес анальгетиктердің негізгі айырмашылықтары қандай?
2. Опиоидты анальгетиктердің ауыруды басатын әсерінің негізінде қандай әсер ету механизмдері жатыр?
3. Опиоидты емес анальгетиктер қалай әсер етеді және қандай жағдайларда олар опиоидтерге қарағанда қолайлы?

4. Опиоидты анальгетиктерге қандай жанама әсерлер тән және оларды қалай азайтуға болады?
5. Өртүрлі топтағы анальгетиктерді қолдануға қандай көрсеткіштер мен қарсы көрсеткіштер бар?
6. ДДҰ ауырсыну сатысының принциптері қандай және олар клиникалық тәжірибеде қалай қолданылады?
7. Жедел және созылмалы ауруды басу үшін қандай анальгетиктер қолданылады?
8. Опиоидты анальгетиктерді ұзақ уақыт қолданғанда тәуелділік қаупін қалай басқаруға болады?
9. Анальгетиктердің фармакокинетикасы мен фармакодинамикасы оларды таңдауға және мөлшерлеуге қалай әсер етеді?
10. Нейропатиялық ауырсынуға қандай анальгетиктер қолданылады және олардың әрекеті ауырсынудың басқа түрлерінде қолданылатын анальгетиктерден несімен ерекшеленеді?

5.1. Тақырып №23. Психотропты дәрілер.

5.2. Сабақтың мақсаты: Психотроптық заттарды, олардың жіктелуін, әсер ету механизмдерін, қолдануға көрсеткіштері мен қарсы көрсеткіштерін оқып білу. Білім алушыларда психикалық және мінез-құлық бұзылыстарын емдеудің фармакологиялық тәсілдері туралы, психотроптық препараттардың орталық жүйке жүйесіне әсер ету ерекшеліктері туралы түсінік қалыптастыру, сонымен қатар аурудың ерекшеліктері, науқастың жағдайын ескере отырып, осы препараттарды дұрыс таңдау және тағайындауды үйрету.

5.3. Оқыту міндеттері.

- Білім алушыларды психотроптық препараттардың классификациясымен (антидепрессанттар, антипсихотиктер, анксиолитиктер, көңіл-күйді тұрақтандырғыштар және т.б.) және олардың әсер ету механизмдерімен таныстыру.
- Психотропты заттардың фармакологиялық әсерін, олардың мидың нейротрансмиттерлік жүйелеріне және психикалық функцияларына әсерін қарастыру.
- Психотроптық препараттарды қолдануға көрсеткіштер мен қарсы көрсеткіштерді, мүмкін болатын жанама әсерлер мен асқынуларды талдау.
- Сіңуі, таралуы, метаболизмі және шығарылуын қоса алғанда, психотроптық препараттардың әртүрлі кластарының фармакокинетикасы мен фармакодинамикасын зерттеу.
- Терапиялық әсерге қол жеткізу және жанама әсерлердің пайда болу қаупін азайту үшін психотроптық препараттарды таңдау, дозаларын түзету және емдеуді бақылау дағдыларын дамыту.

5.4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Антипсихотикалық препараттар. Жіктелуі. Препараттардың фармакологиялық эффектілері.
2. Бензодиазепиндік рецепторларға әсер ететін дәрілер (транквилизаторлар). Жіктелуі. Препараттардың фармакологиялық эффектілері.
3. Седативті дәрілер. Препараттардың жіктелуі. Әсер ету механизмі. Фармакологиялық эффектілері. Жанама әсерлері.
4. Маниакалды – депрессиялы жағдайда қолданылатын дәрілік құралдар.
5. Препараттардың жанама әсерлері.
6. Антидепрессанттар. Препараттардың жіктелуі. Әсер ету механизмі. Фармакологиялық эффектілері. Жанама әсерлері.
7. Психоқуаттандырғыш дәрілік құралдар. Препараттардың жіктелуі. Әсер ету механизмі. Фармакологиялық эффектілері. Жанама әсерлері.
8. Ноотропты дәрілердің фармакологиялық эффектілері, қолдану көрсеткіштері және қолдануға қарама-қарсы көрсеткіштері.

Бағдарлама бойынша парепараттар: хлорпромазин, левомепромазин, трифлуоперазин, галоперидол, хлорпротиксен, сульпирид, клозапин, рисперидон, оланзапин, диазепам, феназепам, медазепам, буспирон, оксазепам, альпрозолам, флумазенил, дексмететомидин, препараты валерианы, настойка пустырника. амитриптилин, пиразидол, флуоксетин, венлафаксин, пароксетин, сертралин, мirtазепин, литий карбонаты, кофеин, мезокарб, бемитил, элеутерококк экстракты, женьшень тұндырмасы, пирацетам, гопантен қышқылы, глицин, бемеград, кофеин-бензоат натрий, камфора, сульфокамфор қышқылы.

Аналептикалық дәрілер: Камфора, кордиамин, этимизол, бемеград, кофеин.

Дозасын білу қажет препараттар:

Аминазин, галоперидол, диазепам, литий карбонаты, кордиамин, амитриптилин. Аминазин, галоперидол, диазепам, литий карбонаты, кордиамин, амитриптилин.

Рецепт түрінде жазу:

1. Ұзақ әсерлі нейрорептик.
2. Үлкен дозада ұйықтататын әсерді көрсететін транквилизатор.
3. Экстрапирамидалық орталыққа аз әсер ететін нейрорептиктер.
4. Бензодиазепиндік рецепторлардың бәсекелес антагонистері.
5. Күндізгі транквилизатор.
6. Седативті препарат – тұндырма.
7. Даму эфетісі тез антидепрессант.
8. Мидың зат алмасу үрдістері мен қанайналымына шң ықпал ететін ноотропты препарат.
9. Антидепрессант седативным эффектом.
10. Психостимулятор-аналептик, ксантиндер туындысы.
11. Адаптоген – тұндырма.

5.5. Оқыту және оқыту әдістері: шағын топтарда жұмыс; ситуациялық есептерді шешу, семинарлар, TBL, CBL, SBL.

5.6. Әдебиеттер

Негізгі әдебиеттер:

1. Фармакология: оқу құралы = Фармакология: учебное пособие / Г. М. Пичхадзе [т.б.]. - М.: "Литтерра", 2016. - 504 бет
2. Katzung, Bertram G. Basic and Clinical Pharmacology [Text]: textbook / Katzung Bertram G. - 14 nd ed. - [S. l.]: McGraw-Hill education, 2018. - 1250 p.
3. Goodman and Gilman's, A. The Pharmacological Basis of Therapeutics [Text]: textbook / Goodman & Gilman's A.; editor L. L. Brunton. - 13 nd ed. - New York: McGraw-Hill Education, 2018. - 1419 p.
4. Стикеева, Р. Қ. Фармакология-1: оқу құралы / Р. Қ. Стикеева. - Алматы: Эверо, 2016. - 148 бет.с.
5. Харкевич, Д. А. Основы фармакологии: учебник. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 720 с.
6. Аляутдин, Р. Н. Фармакология: учебник. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 704 с.
7. Харкевич, Д. А. Фармакология: оқулық. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 784 бет.
8. Рахимов, Қ. Д. Фармакология: оқуқұралы. - Алматы: ЖШС "Жания-Полиграф", 2014. - 554 бет.с.
9. Орманов, Н.Ж. Фармакология. 1-кітап: оқулық / Н.Ж. Орманов, Л.Н. Орманова. - Алматы: Эверо, 2013. - 656 бет.с.
10. Орманов, Н.Ж. Фармакология. 2-кітап: оқулық / Н.Ж. Орманов, Л. Н. Орманова. - Алматы: Эверо, 2013. - 512 бет.с.
11. Фармакология: учебник / под ред. Р.Н. Аляутдина. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2013. - 832 +эл.
12. Құлмағамбетов, И.Р. Клиникалық фармакология. 1-бөлім [Мәтін]: оқу құралы / И.Р. Құлмағамбетов. - Алматы: New book, 2022. - 320 бет.
13. Құлмағамбетов, И.Р. Клиникалық фармакология. 2-бөлім [Мәтін]: оқу құралы / И.Р. Құлмағамбетов. - Алматы: New book, 2022. - 376 бет.

Қосымша әдебиеттер

1. Фармакология: нұсқаулық = Фармакология: руководство / Г.М. Пичхадзе [т.б.]. - М.: "Литтерра", 2017. - 640 бет с.
2. Машковский М.Д. Лекарственные средства. 16.-е издание. перераб., доп. и испр. М. Новая волна. 2017. – 1216 с.
3. Дәнекер ұлпалар ауруларының фармакотерапиясы: оқулық / З.А. Керимбаева [ж.б.]. - Алматы: Эверо, 2016. - 184 б. с.
4. Микробқа қарсы дәрілердің фармакологиясы: оқу құралы /Т.А. Муминов [ж/б.]; қаз. тіл. ауд. Н. М.Малдыбаева. - Алматы: Литер Принт. Казахстан, 2016.-552 бет. с.
5. Фармакология антимикробных средств: учеб.пособие / Т. А. Муминов. - Алматы: Литер Принт. Казахстан, 2016.
6. Фармакология: руководство к лабораторным занятиям: учеб. пособие / под ред. Д. А. Харкевича. - 6-е изд., испр. и доп.; Рек. учебно-методическим объединением по мед. и фарм. образованию вузов России. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 512 с.
7. Рахимов, Қ. Д. Фитофармакология. Фармакология - Тезаурус.: оқу құралы = Фитофармакология. Фармакология -Тезаурус: учеб. пособие. - Алматы: ЖШС "Жания-Полиграф", 2015. - 528 с.
8. Фармакология негіздері және рецептурасы: оқулық / М. З. Шайдаров [ж/б.]. - Астана: Ақнұр, 2014. - 398 бет. с.
9. Основы фармакологии с рецептурой: учебник / М.З. Шайдаров [и др.]. - Астана: Ақнұр, 2014. - 406 с.
10. Жаугашева, С.К. Фармакологический глоссарий/ С.К. Жаугашева, Н.Т. Дилдабекова, Рашид. Саджид = Фармакологиялық глоссарий / сөздік = PHARMACOLOGIC GLOSSARY: словарь. - 2-е изд; Утв. и рек. к изд. Ученым советом КГМУ. - Алматы: Эверо, 2013. - 132с.
11. Асқорыту ағзалары ауруларының фармакотерапиясы.: оқу құралы/ Н.Ж. Орманов, Г.Ж. Садырханова. 2013.
12. Тыныс алу жолдары ағзалары ауруларының фармакотерапиясы: оқу құралы/ Н.Ж. Орманов. 2013.
13. Орманов, Н.Ж. Жалпы рецептура. Жалпы фармакология: оқу құралы. - Шымкент: "RISO", 2013. - 76 бет.с.
14. Орманов, Н.Ж. Фармакологический справочник лекарственных препаратов (классификация, номенклатура, механизм действия и показания к применению): учеб.-методическое пособие /ЮКГФА.; Утв. на ученом Совете ЮКГФА. - Алматы: Эверо, 2013. - 138 с.

Электронды ресурстар:

1. Асқорыту ағзалары ауруларының фармакотерапиясы. [Электронный ресурс]: Оқулық/ Керимбаева З. А., Орманов Н.Ж., Джакипбекова З.К., Орманов Т.Н. Шымкент, 2018ж.
2. Kharkevitch, D.A. Pharmacology [Электронный ресурс]: textbookformedicalstudents / D.A. Kharkevitch. - Электрон.текстовые дан. (83.9Мб). - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2017. - эл. опт. Диск
3. Фармакология [Электронный ресурс]: оқуқұралы / ред. бас. Г. М. Пичхадзе = Фармакология: учебное пособие / под ред. Г. М. Пичхадзе. - Электрон.текстовые дан. (43.0Мб). - М.: "Литтерра", 2016.
4. Клинико-фармакологические подходы к периоперационной антитромботической терапии. Дюсембаева Н.К., 2016 <https://aknurpress.kz/login>
5. Курс лекций по фармакологии для студентов стоматологического факультета. Стикеева Р.Қ., Коранова Т.С., 2014 <https://aknurpress.kz/login>
6. Гаевый, Михаил Дмитриевич Фармакология с рецептурой [Текст]: учебник / М.Д. Гаевый, Л.М. Гаевая. - 11-е изд., стер. - М.: ООО "Издательство "Кно Рус", 2016.<http://elib.kaznu.kz>

7. Федюкович, Николай Иванович Фармакология [Текст]: учебник / Н.И. Федюкович, Э.Д. Рубан. - 10-е изд., доп. и перераб. - М.:Ростов-на-Дону: Феникс, 2013. <http://elib.kaznu.kz>
8. Калиева Ш.С. Клиникалық фармакология және ұтымды фармакотерапияның таңдамалы сұрақтары. Том 2 – Оқулық / Ш.С.Калиева, Н.А. Симохина, Б.Е.Тонкабаева. – Алматы: «Эверо» баспасы, 2020. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/2799/
9. Орманов Н.Ж., Сырманова Н.Р., Орманова Л.Н. Жалпы рецептура. Жалпы фармакология - Алматы: Эверо, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/743/
10. Стикеева Р.К. Фармакология – 1 - учебное пособие. - Р.К.Стикеева.- Алматы: Эверо, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/2742/
11. Стикеева Р.Қ. Фармакология-І (жалпы медицина факультеттерінің студенттеріне арналған). - оқу құралы.- Стикеева Р.Қ. – Алматы Эверо.- 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/2741/
12. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Фармакология-1. Алматы. «Эверо» ЖШС. 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/735/
13. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Фармакология-2. «Эверо» ЖШС. Алматы, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/736/
14. Жаугашева С.К., Дилдабекова Н.Т., Саджид Рашид «Фармакологический глоссарий» на русском, казахском, английском языках. - Словарь. – Изд. 2-е. – Алматы: ТОО «Эверо» – 2020 год.- 132 с. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/346/
15. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Орталық жүйке жүйесінің фармакологиясы. Фармакология пәнінен студенттерге арналған оқу құралы. Алматы, 2020. 212 б. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/745/
16. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Фармакологический справочник лекарственных препаратов (классификация, номенклатура, механизм действия и показания к применению). - Алматы: Издательство «Эверо», 2020. - 116 с https://www.elib.kz/ru/search/read_book/758/
17. Фундаментальная фармакология в терминах и понятиях : учебное пособие / М. П. Якушев, Е. В. Катков, С. В. Денисова [и др.]. — Кемерово : Кемеровская государственная медицинская академия, 2010. — 140 с. — Текст : электронный // Цифровой образовательный ресурс IPR SMART : [сайт]. — URL: <https://www.iprbookshop.ru/6249>.
18. Фармакология : оқу құралы / Б. Д. Айтжанов, Н. А. Заманбеков, Ә. М. Өтенов [и др.] ; под редакцией Б. Д. Айтжанов. — Алматы : Нур-Принт, 2014. — 495 с. — ISBN 978-601-7390-50-1. — Текст : электронный // Цифровой образовательный ресурс IPR SMART : [сайт]. — URL: <https://www.iprbookshop.ru/67173>.
19. Федюкович, Н. И. Фармакология : учебник / Н. И. Федюкович, Э. Д. Рубан. — Ростов-на-Дону : Феникс, 2020. — 703 с. — ISBN 978-5-222-35174-1. — Текст : электронный // Цифровой образовательный ресурс IPR SMART : [сайт]. — URL: <https://www.iprbookshop.ru/102157.html> (дата обращения: 20.09.2024).

5.7. Бақылау:

1. Психотропты препараттар қалай жіктеледі және әр топқа мысалдар келтіріңіз.
2. Антидепрессанттардың негізгі әсер ету механизмдері қандай және олар нейротрансмиттерлік жүйелерге қалай әсер етеді?
3. Бірінші және екінші буын антипсихотиктері әсер ету механизмі және жанама әсерлер профилі бойынша қалай ерекшеленеді?
4. Анксиолитиктерді тағайындауға қандай көрсеткіштер мен қарсы көрсеткіштер бар?
5. Антидепрессанттар мен антипсихотиктердің қандай жанама әсерлері жиі кездеседі?
6. Көңіл күйді тұрақтандырғыштарды қолданатын терапияның негізгі принциптері қандай?
7. Психотропты препараттарды таңдағанда фармакокинетика мен фармакодинамиканың маңызы қандай?

8. Психотроптық препараттарды ұзақ уақыт қолданғанда қандай қауіптер мен асқынулар туындауы мүмкін және оларды қалай азайтуға болады?

9. Егде жастағы науқастарға психотроптық препараттарды тағайындау кезінде қандай ерекшеліктерді ескеру керек?

10. Психотропты препараттардың дозасы қалай таңдалады және терапияның тиімділігі мен қауіпсіздігі қалай бағаланады?

5.1. Тақырып №24. Аналептиктер.

5.2. Сабақтың мақсаты: Аналептиктерді, олардың жіктелуін, әсер ету механизмдерін, қолдануға көрсеткіштері мен қарсы көрсеткіштерін оқып білу. Студенттерде аналептиктердің фармакологиялық қасиеттері, олардың орталық жүйке жүйесіне, әсіресе тыныс алу және қан тамырлары орталықтарына әсері туралы түсінік қалыптастыру, сондай-ақ қажет болған жағдайда орталық жүйке жүйесін ынталандыру үшін осы препараттарды клиникалық жағдайда дұрыс қолдануды үйрету.

5.3. Оқыту міндеттері.

Орталық жүйке жүйесіне әсер ететін дәрілердің фармакокинетика және фармакодинамика ерекшеліктері, қолдану принциптері, жанама және токсикалық әсерлері туралы білім алу және түсініктеме беру.

5.4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Аналептиктер. Препараттардың жіктелуі. Әсер ету механизмі. Фармакологиялық эффектілері. Жанама әсерлері.

2. Ноотропты дәрілер. Препараттардың жіктелуі. Әсер ету механизмі. Фармакологиялық эффектілері.

3. Адаптогендер. Препараттары. Препараттардың жанама әсерлері.

Бағдарлама бойынша парепараттар: хлорпромазин, левомепромазин, трифлуоперазин, галоперидол, хлорпротиксен, сульпирид, клозапин, рисперидон, оланзапин, диазепам, феназепам, медазепам, буспирон, оксазепам, альпрозолам, флумазенил, дексмететомидин, препараты валерианы, настойка пустырника. амитриптилин, пиразидол, флуоксетин, венлафаксин, пароксетин, сертралин, миртазепин, литий карбонаты, кофеин, мезокарб, бемитил, элеутерококк экстракты, женьшень тұндырмасы, пирацетам, гопантен қышқылы, глицин, бемеград, кофеин-бензоат натрий, камфора, сульфокамфор қышқылы.

Аналептикалық дәрілер: Камфора, кордиамин, этимизол, бемеград, кофеин.

Дозасын білу қажет препараттар:

Аминазин, галоперидол, диазепам, литий карбонаты, кордиамин, амитриптилин. Аминазин, галоперидол, диазепам, литий карбонаты, кордиамин, амитриптилин.

Рецепт түрінде жазу:

1. Ұзақ әсерлі нейрорептик.
2. Үлкен дозада ұйықтататын әсерді көрсететін транквилизатор.
3. Экстрапирамидалық орталыққа аз әсер ететін нейрорептиктер.
4. Бензодиазепиндік рецепторлардың бәсекелес антагонистері.
5. Күндізгі транквилизатор.
6. Седативті препарат – тұндырма.
7. Даму эффектісі тез антидепрессант.
8. Мидың зат алмасу үрдістері мен қанайналымына шң ықпал ететін ноотропты препарат.
9. Антидепрессант седативным эффектом.
10. Психостимулятор-аналептик, ксантиндер туындысы.

11. Адаптоген – тундырма.

5.5. Оқыту және оқыту әдістері: шағын топтарда жұмыс; ситуациялық есептерді шешу, семинарлар, TBL, CBL, SBL.

5.6. Әдебиеттер

Негізгі әдебиеттер:

1. Фармакология: оқу құралы = Фармакология: учебное пособие / Г. М. Пичхадзе [т.б.]. - М.: "Литтерра", 2016. - 504 бет
2. Katzung, Bertram G. Basic and Clinical Pharmacology [Text]: textbook / Katzung Bertram G. - 14 nd ed. - [S. l.]: McGraw-Hill education, 2018. - 1250 p.
3. Goodman and Gilman's, A. The Pharmacological Basis of Therapeutics [Text]: textbook / Goodman & Gilman's A.; editor L. L. Brunton. - 13 nd ed. - New York: McGraw-Hill Education, 2018. - 1419 p.
4. Стикеева, Р. Қ. Фармакология-1: оқу құралы / Р. Қ. Стикеева. - Алматы: Эверо, 2016. - 148 бет.с.
5. Харкевич, Д. А. Основы фармакологии: учебник. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 720 с.
6. Аляутдин, Р. Н. Фармакология: учебник. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 704 с.
7. Харкевич, Д. А. Фармакология: оқулық. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 784 бет.
8. Рахимов, Қ. Д. Фармакология: оқуқұралы. - Алматы: ЖШС "Жания-Полиграф", 2014. - 554 бет.с.
9. Орманов, Н.Ж. Фармакология. 1-кітап: оқулық / Н.Ж. Орманов, Л.Н. Орманова. - Алматы: Эверо, 2013. - 656 бет.с.
10. Орманов, Н.Ж. Фармакология. 2-кітап: оқулық / Н.Ж. Орманов, Л. Н. Орманова. - Алматы: Эверо, 2013. - 512 бет.с.
11. Фармакология: учебник / под ред. Р.Н. Аляутдина. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2013. - 832 +эл.
12. Құлмағамбетов, И.Р. Клиникалық фармакология. 1-бөлім [Мәтін]: оқу құралы / И.Р. Құлмағамбетов. - Алматы: New book, 2022. - 320 бет.
13. Құлмағамбетов, И.Р. Клиникалық фармакология. 2-бөлім [Мәтін]: оқу құралы / И.Р. Құлмағамбетов. - Алматы: New book, 2022. - 376 бет.

Қосымша әдебиеттер

1. Фармакология: нұсқаулық = Фармакология: руководство / Г.М. Пичхадзе [т.б.]. - М.: "Литтерра", 2017. - 640 бет с.
2. Машковский М.Д. Лекарственные средства. 16.-е издание. перераб., доп. и испр. М. Новая волна. 2017. – 1216 с.
3. Дәнекер ұлпалар ауруларының фармакотерапиясы: оқулық / З.А. Керимбаева [ж.б.]. - Алматы: Эверо, 2016. - 184 б. с.
4. Микробқа қарсы дәрілердің фармакологиясы: оқу құралы /Т.А. Муминов [ж/б.]; қаз. тіл. ауд. Н. М.Малдыбаева. - Алматы: Литер Принт. Казахстан, 2016.-552 бет. с.
5. Фармакология антимикробных средств: учеб.пособие / Т. А. Муминов. - Алматы: Литер Принт. Казахстан, 2016.
6. Фармакология: руководство к лабораторным занятиям: учеб. пособие / под ред. Д. А. Харкевича. - 6-е изд., испр. и доп.; Рек. учебно-методическим объединением по мед. и фарм. образованию вузов России. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 512 с.
7. Рахимов, Қ. Д. Фитофармакология. Фармакология - Тезаурус.: оқу құралы = Фитофармакология. Фармакология -Тезаурус: учеб. пособие. - Алматы: ЖШС "Жания-Полиграф", 2015. - 528 с.
8. Фармакология негіздері және рецептурасы: оқулық / М. З. Шайдаров [ж/б.]. - Астана: Ақнұр, 2014. - 398 бет. с.
9. Основы фармакологии с рецептурой: учебник / М.З. Шайдаров [и др.]. - Астана: Ақнұр, 2014. - 406 с.

10. Жаугашева, С.К. Фармакологический глоссарий/ С.К. Жаугашева, Н.Т. Дилдабекова, Рашид. Саджид = Фармакологиялық глоссарий / сөздік = PHARMACOLOGIC GLOSSARY: словарь. - 2-е изд; Утв. и рек. к изд. Ученым советом КГМУ. - Алматы: Эверо, 2013. - 132с.

11. Асқорыту ағзалары ауруларының фармакотерапиясы.: оқу құралы/ Н.Ж. Орманов, Г.Ж. Садырханова. 2013.

12. Тыныс алу жолдары ағзалары ауруларының фармакотерапиясы: оқу құралы/ Н.Ж. Орманов. 2013.

13. Орманов, Н.Ж. Жалпы рецептура. Жалпы фармакология: оқу құралы. - Шымкент: "RISO", 2013. - 76 бет.с.

14. Орманов, Н.Ж. Фармакологический справочник лекарственных препаратов (классификация, номенклатура, механизм действия и показания к применению): учеб.-методическое пособие /ЮКГФА.; Утв. на ученом Совете ЮКГФА. - Алматы: Эверо, 2013. - 138 с.

Электронды ресурстар:

1. Асқорыту ағзалары ауруларының фармакотерапиясы. [Электронный ресурс]: Оқулық/ Керимбаева З. А., Орманов Н.Ж., Джакипбекова З.К., Орманов Т.Н. Шымкент, 2018ж.

2. Kharkevitch, D.A. Pharmacology [Электронный ресурс]: textbookformedicalstudents / D.A. Kharkevitch. - Электрон.текстовые дан. (83.9Мб). - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2017. - эл. опт. Диск

3. Фармакология [Электронный ресурс]: оқуқұралы / ред. бас. Г. М. Пичхадзе = Фармакология: учебное пособие / под ред. Г. М. Пичхадзе. - Электрон.текстовые дан. (43.0Мб). - М.: "Литтерра", 2016.

4. Клинико-фармакологические подходы к периоперационной анти тромботической терапии. Дюсембаева Н.К., 2016 <https://aknurpress.kz/login>

5. Курс лекций по фармакологии для студентов стоматологического факультета. Стикеева Р.Қ., Коранова Т.С., 2014 <https://aknurpress.kz/login>

6. Гаевый, Михаил Дмитриевич Фармакология с рецептурой [Текст]: учебник / М.Д. Гаевый, Л.М. Гаевая. - 11-е изд., стер. - М.: ООО "Издательство "Кно Рус", 2016. <http://elib.kaznu.kz>

7. Федюкович, Николай Иванович Фармакология [Текст]: учебник / Н.И. Федюкович, Э.Д. Рубан. - 10-е изд., доп. и перераб. - М.:Ростов-на-Дону: Феникс, 2013. <http://elib.kaznu.kz>

8. Калиева Ш.С.Клиникалық фармакология және ұтымды фармакотерапияның таңдамалы сұрақтары. Том 2 – Оқулық / Ш.С.Калиева, Н.А. Симохина, Б.Е.Тонкабаева. – Алматы: «Эверо» баспасы, 2020. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/2799/

9. Орманов Н.Ж., Сырманова Н.Р., Орманова Л.Н.Жалпы рецептура. Жалпы фармакология - Алматы: Эверо, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/743/

10. Стикеева Р.К. Фармакология – 1 - учебное пособие. - Р.К.Стикеева.- Алматы: Эверо, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/2742/

11. Стикеева Р.Қ. Фармакология-І (жалпы медицина факультеттерінің студенттеріне арналған). - оқу құралы.- Стикеева Р.Қ. – Алматы Эверо.- 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/2741/

12. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Фармакология-1. Алматы. «Эверо» ЖШС. 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/735/

13. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Фармакология-2. «Эверо» ЖШС. Алматы, 2020. https://elib.kz/ru/search/read_book/736/

14. Жаугашева С.К., Дилдабекова Н.Т., Саджид Рашид «Фармакологический глоссарий» на русском, казахском, английском языках. - Словарь. – Изд. 2-е. – Алматы: ТОО «Эверо» – 2020 год.- 132 с. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/346/

15. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Орталық жүйке жүйесінің фармакологиясы. Фармакология пәнінен студенттерге арналған оқу құралы. Алматы, 2020. 212 б. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/745/

O'NTÜSTİK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«ОҚМА» АҚ жанындағы медицина колледжінің «Фармацевтикалық пәндер» кафедрасы	77/11-1 (2024-2025) 84 беттің 81 беті
Симуляциялық сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар	

16. Орманов Н.Ж., Орманова Л.Н. Фармакологический справочник лекарственных препаратов (классификация, номенклатура, механизм действия и показания к применению). - Алматы: Издательство «Эверо», 2020. - 116 с https://www.elib.kz/ru/search/read_book/758/

17. Фундаментальная фармакология в терминах и понятиях : учебное пособие / М. П. Якушев, Е. В. Катков, С. В. Денисова [и др.]. — Кемерово : Кемеровская государственная медицинская академия, 2010. — 140 с. — Текст : электронный // Цифровой образовательный ресурс IPR SMART : [сайт]. — URL: <https://www.iprbookshop.ru/6249>.

18. Фармакология : оқу кұралы / Б. Д. Айтжанов, Н. А. Заманбеков, Ә. М. Өтенов [и др.] ; под редакцией Б. Д. Айтжанов. — Алматы : Нур-Принт, 2014. — 495 с. — ISBN 978-601-7390-50-1. — Текст : электронный // Цифровой образовательный ресурс IPR SMART : [сайт]. — URL: <https://www.iprbookshop.ru/67173>.

19. Федюкович, Н. И. Фармакология : учебник / Н. И. Федюкович, Э. Д. Рубан. — Ростов-на-Дону : Феникс, 2020. — 703 с. — ISBN 978-5-222-35174-1. — Текст : электронный // Цифровой образовательный ресурс IPR SMART : [сайт]. — URL: <https://www.iprbookshop.ru/102157.html> (дата обращения: 20.09.2024).

5.7. Бақылау:

1. Аналептиктер қалай жіктеледі және тікелей және рефлекторлық аналептиктерге қандай мысалдар жатады?
2. Аналептиктердің бас миының тыныс алу және вазомоторлы орталықтарына әсер ету механизмі қандай?
3. Қандай клиникалық жағдайларда аналептиктерді қолдану көрсетілген?
4. Аналептиктерді қолдануға қандай қарсы көрсеткіштер бар және неге?
5. Аналептиктерді қолданғанда қандай жанама әсерлер жиі кездеседі?
6. Аналептиктердің фармакокинетикасының ерекшеліктері қандай?
7. Аналептиктер қан қысымы мен тыныс алу қызметіне қалай әсер етеді?
8. Орталық жүйке жүйесін қоздыру үшін қолданғанда аналептиктердің тиімділігі қалай бағаланады?
9. Аналептиктердің әрекеті басқа ОЖЖ стимуляциялайтын дәрілердің әсерінен несімен ерекшеленеді?
10. Жедел жәрдемде қандай аналептиктер жиі қолданылады және неліктен?

Бағалау парағы

№	Бағалау критериилері	Деңгейі			
		Өте жақсы	Жақсы	Қанағаттанарлық	Қанағаттанарлықсыз
1	Фармакологияның анықтамасы және міндеттерін біледі. Дәрілердің фармакокинетикасы мен фармакодинамикасы туралы түсінікті меңгерген.	10	7,5	5	0
2	Дәрілік құралдардың фармакокинетикасы: дәрілерді ағзаға енгізудің жолдарын біледі.	10	7,5	5	0
3	Дәрілердің сіңірілуі: механизмі, сіңірілуге әсер ететін факторлары, биосіңімділікке, биоэквиваленттілікке анықтама бере алады.	10	7,5	5	0
4	Дәрілік заттардың ағзада таралуын, гистогематикалық кедергілер туралы түсінікті біледі.	10	7,5	5	0
5	Фармакодинамика сұрақтарын түсінеді және фармакодинамикалық параметр-лерге анықтама бере алады.	10	7,5	5	0
6	Доза және оның түрлерін айта алады.	10	7,5	5	0
7	Дәрілік құралдарды қайталап қабылдағанда пайда болатын әсерлерді айта алады және сипаттама бере алады.	10	7,5	5	0
8	Дәрілердің әсерінің биоритмдерге тәуелділігін түсіндіре алады. Хронофармакология түсінігін меңгерген.	10	7,5	5	0
9	Дәрілердің әсерінің ағзаның жағдайына (жасы, жынысы, жеке ерекшеліктері және т.б.) байланысты екендігін түсіндіре алады.	10	7,5	5	0
10	Дәрілердің жанама әсерлерінің түрлерін біледі, түсіндіре алады.	10	7,5	5	0

Бағалау парағы

№	Бағалау критериилері	Деңгей			
		Өте жақсы	Жақсы	Қанағаттанарлық	Қанағаттанарлықсыз
1	Фармакологияға ғылыми пән ретінде сипаттама береді. Фармакологияның негізгі бөлімдерін атайды	10	7,5	5	0
2	Терминдерге анықтама береді: дәрілік зат, дәрілік құрал, дәрілік препарат, дәрілік шикізат	10	7,5	5	0
3	Дәрілік заттарды мемлекеттік тізілімде тіркеу мақсатын түсіндіреді	10	7,5	5	0

4	Герминдерге анықтама береді: халықаралық патенттелмеген атау (INN), сауда атауы, патенттелген сауда атауы, дәрілік-генерик.	10	7,5	5	0
5	Дәрілік заттар атауларының пайда болу принциптерін түсіндіреді	10	7,5	5	0
6	Рецепт дегеніміз не? Рецептті құрайтын бөліктерді атайды.	10	7,5	5	0
7	Дәрілік түрлерге анықтама береді: "ұнтақ", "түйіршіктер", "драже", "таблеткалар", "капсулалар".	10	7,5	5	0
8	"Линимент", "Гель", "Мазь", "паста", "суппозиторийлер", "Бұласыр" дәрілік түріне анықтама береді.	10	7,5	5	0
9	Сұйық дәрілік түрлерді тізімдейді және оларға анықтама береді	10	7,5	5	0
10	Дәрілік заттарды жазып беру ережесін регламенттейтін нормативтік құжаттарды біледі	10	7,5	5	0

Бағалау парағы

№	Бағалау критерийлері	Деңгей			
		Өте жақсы	Жақсы	Қанағаттанарлық	Қанағаттанарлықсыз
1	Дәрілік заттардың классификациясы номенклатурасына бағыттала алады.	10	7,5	5	0
2	Дәрілік препараттардың фармакологиялық әсерлерін біледі.	10	7,5	5	0
3	Дәрілік препараттардың фармакодинамикасын біледі және схемалық түрде түсіндіре алады.	10	7,5	5	0
4	Дәрілік заттардың фармакокинетикасын біледі және схемалық түрде түсіндіре алады.	10	7,5	5	0
5	Дәрілердің әсер ету механизмдерін біледі және түсіндіре алады.	10	7,5	5	0
6	Фармакологиялық топтың дәрілерінің жанама әсерлерін біледі.	10	7,5	5	0
7	Препараттардың қолдану көрсеткіштерін біледі.	10	7,5	5	0
8	Препараттардың қолдануға қарама қарсы көрсеткіштерін біледі.	10	7,5	5	0
9	Препараттардың дозаларын біледі, есептей алады	10	7,5	5	0
10	Препараттарға әр түрлі дәрілік түрлерге рецепт жаза алады.	10	7,5	5	0

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН
MEDISINA
AKADEMIASY

SOUTH KAZAKHSTAN
MEDICAL
ACADEMY

«Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ

АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»

«ОҚМА» АҚ жанындағы медицина колледжінің «Фармацевтикалық пәндер» кафедрасы

77/11-1 (2024-2025)

Симуляциялық сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар

84 беттің 84 беті